

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedejska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 90 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Zakopal se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnništva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
Istoletni, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniški delu
vredn. po 10 Din
o Pri večjem g
naročniku se
Izide ob 4 zjutraj
Izide ob 4 zjutraj
Izide ob 4 zjutraj
Izide ob 4 zjutraj

Kri ni voda.

Trije meseci so pretekli, odkar je ves kulturni svet zvedel za nečastna dejanja, ki so si jih naprtili na svojo vest pristaši fašistov v Primorju. Divjanje, po zatirjanju gospodu Musolinija, neodgovornih mladičev, je tako odjeknilo v svet, da se je tega sama rimska vlada zbal in dajala preganjanim Slovincem in Hrvatim v Primorju platonične izjave zadoščenja. Mogoče je tudi velika nejevolja, ki je izbruhnila v Jugoslaviji med Srbi, Hrvati in Slovenci brez izjeme ob združenih dokazih »priateljstva« rimskega kabineta do nas, zaskrbeli italijanske oblasti. Toda očitno jih je to razpoloženje kmalu minulo.

Zadnja poročila iz zasedenega ozemlja nas v tej sumnji potrjujejo. Ni bilo zadosti, da so se tolpe v Gorici izdivjale nad nedolžnimi Slovenci in Hrvati, trebalo jim je še več! Načelnik vlade se opravičuje, poveljnik »avangardistov« v Gorici pa v dnevnem povelju hvali tiste člane, ki so si pri septembrskih dogodkih stekli zaslugo za »izčiščenje svete Gorice«. Beremo v listih, da je g. Mussolini uvidel, da so mu »neodgovorni elementi« skazali zamenjavo politiko in da je izdal prefektom okrožnico, naj neumni škvadrizem preneha. Toda ne beremo, da bi Mussolinijeva vlada izdala okrožnice s pozivom, naj primorski Slovani, državljani kraljevine Italije, dobe iste pravice kot jih uživajo državljani italijanske narodnosti.

Nasprotno! Bič je znova vsekali. Slovensko učiteljstvo dobiva odloke, da je vrženo na cesto. Zadnji izobraženi lajki na Primorskem morajo zapustiti ljubo rodno zemljo, v katero so zakopali svoje žulje in trpljenje svojih najboljših let. Sredi leta so ob kruh številne slovenske družine, ki nimajo drugega prokletstva nad seboj, ko da jih je rodila slovenska mati. In še to ni zadosti!

Oblastnikom, ki se jim zdijo zlate jaslje še previsoko obešene, se je zdelo, da je v interesu veličine italijanstva, ka-li, če zatrejo sleherno prosvetno delo med našimi brati v Primorju. Podtajnik Suardo je izdelal nov zakon, ki omejuje javne manifestacije; prefekti v obmejnih slovenskih pokrajinah so pa ta zakon razlegnili na vsako vaško prirediteljevo in jo s tem onemogočili. Prosvetna društva so prisiljena prenehati z delovanjem. Kjer se kmečki fantje še držijo, tam so na delu tajni vohuni, ki opišejo mirne Slovence kot protidržavne in revolucionarne. Mera ni še zvrhana!

Krščanski nauk, nauk našega Gospoda: »Pojdite in učite vse narode...«, ta je še v slovensčini. Evo zopet nevarnosti za državo! Treba je torej duhovnika, ki je Slovenec po rojstvu, spraviiti iz šole, samo zato, ker mora slovenski otrok moliti svoj »Oče naš« v italijanščini. Menda zopet, ker je to v prid italijanski državi? Ni še zadosti! Gotovim oblastnikom se je zazdelo umestno, da celo slovenske petje v cerkvi ovirajo! Ni še mera polna! Treba je slovenskim fantom-vojakom, ki so po zatirjanju častnikov samih, najinteligentnejši del moštva italijanske armade, prepovedati pozdrave in voščila v slovenskih časopisih. Še več! Potrebno je, da po Istri orožniki misleč, da ustrezajo višjim zahtevam, plenijo knjige družbe sv. Mohorja in ovajajo kot protidržavne njene poverjenike. Treba je tudi znova začeti sumničiti slovensko duhovščino, da so »propagandisti jugoslavije«. Treba je zadnjemu slovenskemu svetnemu razumniku vzeti skopnost, da si pripori doma v Primorju možno kruha, ker ptober bodo Slovenci in Hrvati menda kar po lastnem nagibu zatajili svoj materni jezik in pljunili na izročilo svojih dedov.

In še in še bi se mogle naštetii vnebovptjoce krivice, ki jih trpi že osmo leto naš rod ob Soči in Adriji. Ali se ne vrine človeku ob pogledu na sliko tega rafiniranega kulturnega zatiranja ene cele narodne manjšine vprašanje, čemu to? Ali je res pol milijona naših bratov v Italiji tako nevarnih za obstoj italijanske države, da jim je treba kratiti vse človeške, naravne in božje pravice? Čemu pač potem očitajo vladni italijanski in fašistovski krogi, da ni možno s Slovenci nikako sodelovanje; čemu očitki, da so Slovenci v Italiji v opoziciji proti vladi? Ni se še slišalo, da bi narod moral pretrpeti krivice in potem še šibe poljubljati. Izkažite se v Rimu vredne potomce starodavne rimske kulture ter dajte našim sonarodnjakom v Italiji vse kulturne in državljanske pravice in videli boste, da ne bo treba med nje pošiljati ne prefektov z živčno roko, ne vohunov, ne politične policije in tudi nobenemu italijan-

skemu častnikarju, ki morda uživa pri nas gostoljubnost, ne bo treba pisati o »svinjskih Srbih« (porcari Serbi) in o jugoslovanskih iredentstih na Primorskem.

Naš narod v Primorju se bori za svojo pravico v odkritem in poštenem boju, sam in z lastnimi sredstvi, in mi spremljamo njegovo veličastno borbo z vedrim zaupanjem, da bo tudi italijanska zunanja politika uvidela, da je boljše med sosedi stene podirati, nego li z drakonsko zatiralno politiko ustvarjati vedno večjo napetost. Jugoslavija kljub vsemu

ni quantite negligible v koncernu evropskih držav in pri hitri menjavi mednarodnih političnih kombinacij se utegne kaj kmalu zgoditi, da nas bo Italija hudo rabila. Navadna politična pamet bi morala g. Mussoliniju narokovati, da nekoliko brzda tokazvane neodgovorne elemente, ki v Primorju divjajo nad slovansko manjšino, krjiti pri svoji veliki bistroumnosti je gotovo že zdavnaj uvidel, da to vprašanje ni »slovensko vprašanje«, kakor je to dozdaj domnevala italijanska javnost, ampak da je vprašanje vsega jugoslovanstva.

Drugi dan pravoslavni božičnih praznikov.

RADIČEVCI BI RADI SE ENEGA MINISTRA. — PUCLJU JE DOLGČAS ZA MINISTRSKIM FOTELJEM. — VSE JE ODVISNO OD REZULTATA VOLITEV V OBLASTNE SKUPŠČINE.

Belgrad, 8. jan. (Izv.) Vlada in parlament sta na počitnicah. Novih dogodkov ni. Posamezni politiki, ki se mimo grede srečujejo in razgovarjajo, naglašajo, da bo novo delo pričelo šele konec prihodnjega tedna. Radičevski ministri sploh ni v Belgradu. Vsi so na volivni agitaciji. Nekaj pozornosti je zbudila zadnja Radičeva zahteva, da mora HSS dobiti še en ministrski portfelj. Radikali naglašajo, da je rad HSS ukinjena obznana in da o kakih novih koncesijah ne sme biti govora. Sloh vlada celo v vladnih krogih popolna neorientiranost, kako se da jo vlado izpolniti in stabilizirati. Radikali še vedno naglašajo, da

je treba biti v kontaktu s SLS in z njo pogajanja obnoviti. Uzunović trdi, da ima vlada večino in da pred 25. januarjem ni prav nobene potrebe izpopolnjevati vlade, ki itak ne bo prišla v položaj, da bi preizkusila svojo pozicijo v parlamentu. Oblastne volitve bodo pokazale razpoloženje volivcev in to bo potem nova podlaga, ki jo bo treba pri novih kombinacijah tudi unoštovati. Pojavlja se zopet Pucljeva kandidatura za ministrsko mesto. Zaenkrat so to le pobožne radičevske želje, ker kakor rečeno radikali ne mislijo na nove koncesije in usluge HSS.

Volivni proglas Davidovičeve stranke.

Belgrad, 8. januarja. (Izv.) Davidovičeva demokratska stranka je izdala za oblastne volitve proglas, v katerem pravi: »Našo stranko so že opetovano pozvali, naj vstopi v vlado. Toda mi smo ponudbo odbili, ker nismo hoteli umazati zastave, na kateri imamo zapisano pravico in svobodo državljanov. Nočemo kloniti pred brezobzirnimi nasilniki, ki ne spoštujejo zakona in pravice. Mi smo zahtevali, da se režim v temelju izpremeni. O oblastnih samoupravah pravi proglas: Niti v občini, niti v oblasti danes ni prave, dejanske in popolne samouprave. S danji zakoni vsebujejo samo neko občo osrvo in površen načrt, ki bi ga bilo treba šele izdelati. Šele široke samouprave, ki bi bile vsta-

nu, da zadovolje razne narodne potrebe, s katerimi bi bila zajamčena tudi materialna sredstva, ki bi se svobodno razvijale, bi pomenile velik korak naprej k ureditvi naših notranjih razmer in k konsolidaciji države. Prave samouprave so se povsod pokazale kot najboljšje jamstvo, da se morejo državljani učinkovito brigati za splošne potrebe in nemoteno uživati svoje pravice. Take samouprave zahtevamo.

S tem proglasom je Davidovičeva stranka ostro in stvarno obsodila sedanji zakon o oblastnih samoupravah, ki ga žerjavci kot sovražniki ljudskih pravic na vse pretege hvalijo.

Sklepi velikega fašistovskega sveta.

v Rim, 8. januarja. (Izv.) Uradni list fašistovske stranke objavlja danes zvečer daljše poročilo o dveh nočnih sejah velikega fašistovskega sveta, ki sta se vršili včeraj in predvčerajšnjim. Iz tega poročila posnemamo sledeče sklepe velikega fašistovskega sveta: Trenutno je organiziranih v fašistovski stranki 940.000 članov in to v nad 9000 organizacijah v provinci. Z ozirom na to visoko število članov fašistovske stranke je sklenil veliki fašistovski svet, da se v l. 1927 ne bodo sprejemali v stranko nobeni novi člani več. Članske izkaznice se bodo v tekočem letu izdajale starim članom po strogi preizkušnji njihove politične in moralne preteklosti. Dotok naj dobiva stranka iz svojih mladinskih organizacij, to je

iz onih mladih fašistov, ki so dovršili 18. leto starosti. Nadalje se prepoveduje vsaka politična organizacija, ki bi skušala pod krinko filofašizma razvijati svoje delovanje. Veliki fašistovski svet opozarja nato vse organizirane fašiste na njihovo dolžnost, da nosijo strankarski znak. Klenčno je še določil fašistovski svet tri dni v letu kot fašistovske praznike in sicer: 23. marec, dan ustanovitve prvega fašija, bo posvečen fašistovskemu mladinskemu gibanju; 21. april bo praznik dela in produkcije, 21. oktober pa praznik fašistovske produkcije. Na koncu je še podal Mussolini triurno poročilo o notranjem in zunanjem položaju države, ki so ga vsi navzoči sprejeli z viharim odobravanjem.

Mussolini kot politik.

Pariz, 8. jan. V svojih odkritjih o alban-skem paktu navaja »Matine« tudi pismo, ki ga je bil pisal Mussolini dr. Ninčiču 14 dni prej, nego je sklenil pakt z Albanijo. To pismo je bilo pisano i redno prijateljsko in pristrano. Mussolini se zahvaljuje Ninčiču za njegovo lojalno izvajanje vseh dogovorov, ki sta jih bila sklenila glede Albanije. Dalje predlaga Ninčiču, naj svetuje jugoslovanskemu poslaniku v Tirani, naj dela v tesnem sporazumu in stiku z italijanskim poslanikom baronom Aloisijem; le-tega naj jugoslovanski poslanik obvešča o vseh navodilih, ki jih dobi iz Belgrada.

14 dni po tem pismu se je podpisal tiranski pakt, o katerem jugoslovanska vlada do zadnjega trenutka ni ničesar vedela.

Italijani hočejo nettunske konvencije.

Milan, 8. jan. Glavno fašistovsko glasilo »Popolo d'Italia« prinaša rimski dopis o odnosih z Jugoslavijo. Dopis je poln lepih besed o Jugoslaviji; naglašajo, da je perioda negotovosti med Italijo in Jugoslavijo kljub klevetam »New York Herald Tribune« srečno premagana. Izraža uverjenje, da novi jugoslovanski zunanji minister dr. Perić italijansko-albanski

Italijansko sovrastvo.

Sušak, 8. jan. Italijanske oblasti so zaprle več istrskih dijakov, ki študirajo v Jugoslaviji, pa so bili brez praznike doma. Nekateri dijakovi so vso noč obdržali v zaporu; ko so jih potem zapustili, so jim zagrozili, da jih zapro za pol leta, ako se bodo še enkrat vrnili v Jugoslavijo. Dogodki so se zaznamili jugoslovanskemu zunanjemu ministru.

IZPREMEMBE V PAPEŠKI DIPLOMACIJI.

v Rim, 8. januarja. (Izv.) Iz vatikanskih krogov se doznava, da ostane kardinal Lorenzo Lauri apostolski nuncij v Varšavi kot prunucij do spomladni na svojem mestu. Glede njegovega naslednika se čujejo različni glasovi. Kot njegov naslednik se med drugimi imenuje msgr. Pelegrinetti, sedanji nuncij v Belgradu, msgr. Dolci, sedanji nuncij v Bukarešti ter msgr. Marmaggi, bivši nuncij v Pragi.

Borba za olajšanje davčnih bremen.

Belgrad, 8. januarja. (Izv.) Vojvodinski radikali so sklenili in poslali finančnemu ministru spomenico, v kateri zahtevajo, naj se vsi zaostali davki iz prejšnjih let plačujejo v letnih obrokih. Obroki naj bi bili nizki, tako da bi jih davkoplačevalci zmogli poleg rednih davkov. Obroke naj bi določil finančni minister. Spomenico bo v plenumu narodne skupščine zagovarjal dr. Oton Gavrilović.

Strašen polom HSS v Osijeku.

Osijek, 8. januarja. (Izv.) Na praznik sv. treh kraljev so radičevci sklicali tu svoj volivni shod. Ze par tednov se je za shod delala velika reklama in agitacija. Kljub temu so doživeli radičevci nepričakovan fiasco. Ob napovedani uri ob devetih zjutraj sploh ni bilo na zborovališču še nikogar, komaj ob 11 se je zbralo kakih 150 radičevcev in nekaj delavcev, ki so živahno ugovarjali. Govorila sta minister Kešutić in poslanec Lakuš. Kešutić je proglasil radičevce za izvršitelje Pašičeve politične oporoke. Zbor je bil od vseh strani zastražen. Okoli zborovališča je patrulirala policija in v bližini je bilo pripravljenih še 40 mož. Če se pomisli, da je Radić dobil v Osijeku 450 glasov in da je govoril na tukajšnjih shodih silnim masam ljudstva, postane jasno, da je HSS tukaj decimirana.

Volivna agitacija v Makedoniji.

Belgrad, 8. januarja. (Izv.) V petek zvečer so imeli radikali okrožno agitacijsko zborovanje zaupnikov v Skoplju. Razporedili so shode in sestanke, na katerih bodo govorili Boža Maksimović, dr. Vasa Jovanović in Bora Milovanović. Radikali so dali na razpolago velike zneske listu »Stara Srbija«, ki bodo zadnje 14 dni v veliki nakladi pošiljali ta list po celi južni Srbiji in Makedoniji.

Za Davidovičovo stranko vodi volitve v južni Srbiji Mihajlo Kujundžić. Na večjih shodih pa bo govoril tudi sam Davidović. Poudariti je treba, da obe stranki agitirata ne le za oblastne volitve, ampak tudi za državnozbornske. Radikali so že določili, da bo pri skupščinskih volitvah kandidiral v Tetovu Boža Maksimović, v Skoplju pa Vasa Jovanović.

Odnosaji med Čehoslovaško in Vatikanom.

Milan, 8. jan. Rimski dopisnik »Corriere della Sera« poroča, da se razmerje med Vatikanom in Čehoslovaško republiko v zadnjem času popravlja, kar priznavajo tudi vatikanski krogi. To je pripisati deloma vplivu nemških zastopnikov v novi čehoslovaški vladi, ki so izrazili željo, da bi se odnosaji z Vatikanom obnovili. Čehoslovaška vlada se sicer s tem ne žuri, vendar se tudi skrbno izogiba vsemu, kar bi moglo položaj poslabšati. Vatikan kaže od svoje strani, da je pripravljen vse storiti, da se duhovi pomire in odnosaji obnove.

Pilsudski odstopi?

v Berlin, 8. jan. (Izv.) »Tag« poroča iz Varšave iz verodostojne strani, da je sklenil Pilsudski umakniti se iz ospredja političnih dogodkov. Kvečjemu bi bil Pilsudski še pripravljen prevzeti generalno nadzorstvo nad vojsko.

Briand za svojo politiko.

Pariz, 8. jan. Na zbornico je došlo že 80 interpelacij glede zunanje politike. Briandovi nasprotniki so na delu, da mu oslabe stališče in preprečijo njegove načrte glede predčasne izpraznitve Porenja. Kampanjo vodi »Echo de Paris«, ki prinaša izjave raznih merodajnih činiteljev. Proti izpraznitvi se je izjavil francoski generalni štab, Millerand in mnogi drugi. Širijo se zopet vesti o nasprotju med Poincaréjem in Briandom. Ker sedanja vlada še ni rešila mnogih finančnih problemov, ki vise nad deželo kakor Damoklejev meč, se vsi treznejši krogi zavedajo usodnih posledic, ako bi sedanja vlada zaradi zunanje političnih vprašanj padla. Zato se dela na to, da bi se zunanje-politična debata, ki jo je pa Briand, kako znano, že v naprej izzval, odgodila. Del javnega mnenja pa zahteva, da se debata takoj izvede in pokaže, da je vlada tudi v zunanje-političnih vprašanjih edina.

Briand se s svojega dopusta predčasno vrne v Pariz že v ponedeljek; vdeležiti se hoče ministrskega sveta in otvoritve parlamenta. Sestanka med njim in Mussolinijem ne bo.

Panamerika v razdoru.

Newyork, 8. jan. Bela hiša in državni zunanji oddelek sta podala izjave, v katerih ugotavljata, da je poslala Unija v Nicaragua svoje čete zato, da branijo ameriške pravice v kanalskem pasu in pa pomorsko bazo v Nicaragui. Ni torej res, da brani vlada v Nicaragui zasebne kapitalistične interese.

Ameriške čete so 5. t. m. zasedle Managua in proglasile mesto in okolico kot nevtralen pas.

Državni oddelek je dovolil izvoz orožja v Nicaragua na korist konservativnih čet generala Daza.

V senatu je zahteval senator Burton-Wheeler, naj ameriške čete tuj zapuste Nicaraguo. Po njegovem mnenju je voditelj liberalcev Sacasa edini zakoniti poglavar republike Nicaragua.

Kakor v Centralni Ameriki je vzbudilo vojaško posredovanje Združenih držav tudi v Južni Ameriki veliko vznemirjenje. Snuje se zveza vseh ameriških držav proti Združenim državam. — Naj večji dnevnik v Buenos Airesu »La Prensa« piše, da Združene države ne morejo več igrati vloge prvobornih mednarodnega prava in da bo panameriški institut ob sebi izgubil.

London, 8. jan. Napetost med Mehiko in

Združenimi državami se je zadnje dni znatno povečala, ker je ameriški mornariški urad izdal ukaz, da naj brodovje križark odpluje na velike vaje v Guantanamo, kamor slede tudi bojne ladje. Načrt manevrov je obramba Panamskega kanala. Mehika smatra to kot grožnjo, da ne bi izvajala zakona o razlastitvi petrolejskih podjetij.

Ameriški protektorat nad Nicaraguo?

Berlin, 8. jan. Iz Newyorka so došla poročila, da je ameriška vlada sklenila, da bo z vsemi sredstvi nadaljevala svojo politiko v Centralni Ameriki. Kellogg in druge odgovorne osebnosti so izjavile, da je Unija pripravljena, da prevzame nad Nicaraguo protektorat. Uradni viri zatrjujejo, da je v Centralni Ameriki na delu boljševiški vpliv in da so pripravili revolucijo.

PRED LIKVIDACIJO DRŽAVLJANSKE VOJNE V NICARAGUI.

v Berlin, 8. jan. (Izv.) »Vossische Zeitung« doznava iz Washingtona, da so liberalci v Nicaragui prišli do prepričanja, da je vsako bojevanje brez koristi. Zato so pripravljeno, pričeti pogajanja za mirno likvidacijo državljanske vojne.

Resen položaj na Kitajskem.

v Honkon, 8. januarja (Izv.) Britanski konzul je sklenil s kitajskimi oblastmi dogovor, na podlagi katerega se morajo kitajske čete umakniti z ozemlja angleške koncesije, v katerem bo vzdrževala red samo angleška policija. Angleške trgovine so bile danes zopet odprte.

v London, 8. januarja (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Hankau, da se je med ministrom Cenom in zastopniki tamošnje angleške kolonije vršila konferenca glede vprašanja, v kolikor obstoja za ameriške koloniste morebitna nevarnost. Na konferenci je zatrjeval minister Tsien, da ni nobenega razloga za paniko in da obvladajo čete nacionalne vojske položaj popolnoma. Po sklepu konference so se odločili člani tamošnje angleške kolonije, da zapustijo Hankau.

v Washington, 8. januarja (Izv.) Poveljnik ameriškega brodovja v azijskih vodah Willem je dobil povelje, da se takoj odpelje v Shanghai, da se prepriča o položaju na licu mesta in da bo nato o tem poročal.

v Hankau, 8. januarja (Izv.) Poročevalce

»Reuterjevega biroja« in še druge osebe so zaprte v poslopu azijske petrolejske družbe.

v Shanghai, 8. januarja (Izv.) Vesti, ki prihajajo iz japonskega vira, vedo poročati, da ne plapolata več na britanskem konzulatu v Hankau britanska zastava. Od danes stražijo namreč kitajske čete poslopje, v katerem biva britanski konzul.

v Hankau, 8. januarja (Izv.) Ker so banke vse zaprte, je nastopilo v tujem mestu gospodarskem življenju popolno mrtvilo.

v Shanghai, 8. januarja (Izv.) Iz Kiangkinga prihajajo poročila, da je stanje tamkaj nevarno. Divje tolpe pustošijo po mestu in oblasti so napram tem izrednim brez vsake moči. Iz Hankau prihajajo vedno znova angleški begunci.

v London, 8. jan. (Izv.) Semkaj se poroča iz Hankau, da so kitajske oblasti pripravljene, umakniti kitajske čete iz britanske koncesije. Tukaj bi odslej vzdrževala red britanska policija ter policija v prejšnji ruski in nemški koncesiji. Upravo pa naj bi vršil poseben odbor, v katerem bi bili zastopani tudi Kitajci.

Volitve v magnatsko zbornico.

Zmaga vladnih strank.

v Budimpešta, 8. jan. (Izv.) Magnatske družine so izbrale 38 zastopnikov v zgornjo zbornico. V celoti je bilo oddanih 151 glasov. Pri volitvah je z veliko večino prodrla vladna kandidatna lista izvenzemlj grofa Julija Andrasya, dasiravno je kandidiral tako na vladni kakor na opozicijski listi. Mesto njega je bil izvoljen grof Geza Andrasy 131 glasovi. Med izvoljenimi so vodja agrarnega gibanja na Madjarskem Somssich, grof Khuen-Hedervary, grof Ludovik Tisza, najmlajši brat grofa Geza Tisza itd.

SESTANKA BRIAND-MUSSOLINI NE BO.

v Rim, 8. januarja (Izv.) »Corriere della Sera« dementira vesti o nameravanem sestanku Briand-Mussolini.

SOVJETSKI PRITISK NA ČESKOSLOVAŠKO.

Praga, 8. jan. Ruska trgovska komisija v Pragi je dobila iz Moskve nalog, da naj nadaljnja naročila v Českoslovaški ustavi, dokler se ne uredi politični in pravni odnosi med Českoslovaško in Sovjetsko Rusijo. — Splošno se smatra, da bo Češka Rusiji pritisniti na Českoslovaško, da končno de iure prizna sovjetski režim. Českoslovaške kroge je ta nastop sovjetske vlade presenetil.

GAJDA SE ZELI OPRATI.

Praga, 8. jan. Bivši general Gajda je poslal tujaknjemu francoskemu poslanstvu pismo, v katerem prosi, naj uvede francoska vlada proti njemu kot konituroj Častne legije preiskavo. Českoslovaški vojaški preiskovalni odsek ga je namreč obdolžil, da je izdal Francijo Rusiji. Niso mu dali prilike, da brani svojo čast. Zato prosi Francijo, naj uvede proti njemu kazensko preiskavo, tekem katere se bo mogel braniti.

COOLIDGE PROTI POMNOŽEVANJU VOJNE MORNARICE.

Newyork, 8. jan. Predsednik Coolidge je naznanil predsedniku mornariškega odseka v reprezentančni zbornici, da kljub vsem nasprotnim razlogom ne odobrava zgradbe treh novih križark. Smatra za svojo dolžnost, da vstraja na stališču, označenem v svoji poslanici na kongres.

BREZZIČNA TELEFONSKA ZVEZA LONDON—NEWYORK.

v London, 8. januarja (Izv.) Vse tujaknje časopisje piše o otvoritvi telefonske zveze na progi London—Newyork ter ugotavlja, da se razgovori na omenjeni progi vrše popolnoma brezhibno.

Ugibanja o vatikanski politiki v Franciji.

Evropsko časopisje se še vedno peča s priznanjem, ki ga je bil o priliki novega leta deležen francoski zunanji minister Briand od strani apost. nuncija Maglionija v Parizu za svojo mirovno politiko. V Franciji sami so vloge tokrat izpremenjene: levičarska javnost je z nuncijevo izjavo izredno zadovoljna, desničarji pa je neljuba.

»Neue Zürcher Zeitung« prinaša o nuncijevi izjavi uvodnik, v katerem med drugim beleži ugibanja o razlogih, ki so nagnila Vatikan do tako očitnega političnega nastopa v Franciji. Predvsem navaja mnenje, da pripravlja Vatikan akcijo za svoj vstop v Društvo narodov, pri čemer naj bi mu pomagala francoska diplomacija. Drugi so mnenja, da Vatikan pripravlja pot ustanovitvi velike središnje stranke v Franciji. Končno menijo tretji, da stremi Vatikan za zblizanjem s tistimi strankami v Franciji, ki jamčijo za spravljivo zunanjo politiko, ki jo Vatikan pospešuje. List pravi, da je to poslednje najbrže edino resnično in dostavljajo, da kaže realnopolitični zmisel papeški diplomaciji pota, ki se zde površnemu opazovalcu čudna.

Nemški glas o lužiskih Srbih.

»Frankfurter Zeitung« z dne 7. t. m. prinaša poročilo iz Dresdona, ki se peča z nedavno prireditvijo v prid lužiskih Srbov na belgrajski univerzi. Poročilo navaja, da je po uradnem štetju l. 1910. v pruskih in saških Lužicah okroglo 110.000 »Vendov«. Ti »Vendini« stiskani, marveč je saška država njihovo kulturno tradicijo od nekdanj skrbno negovala kot dragocen narodni zaklad. Srbi imajo svoje šole, svoje sv. pismo, svojo pesmarico, svoj abecednik. Učenci srbskih staršev dobivajo na gimnaziji v Budišinu brezplačen srbski pouk. Poročilo zajedljivo zavrača trditve, da se lužiški Srbi zatirajo in pravi, da so vendski nacionalisti le orodje v rokah ultranacionalnih čeških krogov, ki jim Českoslovaška še ni dovolj velika.

HRIPA.

v Berlin, 8. januarja. (Izv.) Tu je od petka sem zbolelo 400 oseb na hripi, vendar ne gre pri tem za slučajne težke hripe. V zadnjih dneh je umrlo 36 oseb.

v Köln, 8. januarja (Izv.) Doslej je zbolelo tukaj na hripi 1000 oseb. Tudi v Koblenzu so nastopili množični slučajni te bolezni.

v Budimpešta, 8. januarja (Izv.) Včeraj je zbolelo tukaj na hripi 9 oseb.

Volivni boj za oblastne skupščine.

Cim bolj se bližajo volitve v oblastne skupščine, tem hujša je vrtoglavoost pri »Jutru«. Nervozni so gospodje, brezupen je položaj za SDS. Ta stranka gre v volivni boj s težko odgovornostjo, da stopa narod v volitve po zakonu in za zakon, ki ni po njegovih željah, in ne odgovarja njegovim zahtevam. SDS je zakrivila, da ljudstvo pristopa k volitvam v skupščino, ki ji zakon ne daje nobenega jamstva za življensko zmožnost, ki ji nalaga velike in obsežne dolžnosti, ne daje pa ne oblasti, ne denarja, in niti prejšnjega deželnega premoženja ne vrača. SDS je kriva, da pristopa narod k volitvam z gnevom v srcu.

SDS odgovarja za to, da v volitvah v oblastno skupščino ne dobimo tiste zaželjene demokratske samouprave, za katero se je Slovenija vsa zadnja leta borila in za katero je pri vsakih volitvah manifestirala.

Tako so ravno volitve neposreden povod, da se je vsa nejevolja volivcev naravno obrnila proti SDS kot krivcu tega nesrečnega stanja. SDS si je sama nakopala tako situacijo, da se vrše sedanje volitve v oblastno skupščino v znamenju protesta proti vsem centralističnim strankam, predvsem proti SDS kot idejni nosilnici centralizma in najbolj dosledni uničevalki slovenstva.

Protest proti centralizmu so torej volitve 23. januarja. Protest proti neslovenski politiki SDS in SKS. Protest proti nemoralnemu partizanstvu, ki ga je dobila pod svoj vpliv. Protest proti donucijacijam slovenskih ljudi v centrali, protest proti blatenju slovenskih razmer pred nepoučeno belgrajsko javnostjo, ki ga je SDS vsa leta po prevratu s cinično zlobnostjo izvrševala.

Ta protest mora biti soglasen, enodušen, celičasten. Ta protest mora SDS in SKS in Belgradu znova zabičati, kako dobro slovenski narod razume borbo svojih poslancev, borbo SLS, ki je dosledna svojemu stališču, da je mogoče uveljaviti ljudsko voljo samo v širokih zakonodajnih samoupravah, glasovala proti zakonu o oblasteh, kakor nam jih ponuja centralizem SDS in SKS.

Na program SLS mora 23. januarja priti zopet vse slovensko ljudstvo. Po tem programu narod ne sprejema centralistične uprave, odklanja delitev Slovenije, zahteva za vse Slovence eno skupno avtonomno oblast in gre v oblastno skupščino kakršna je, le pod silo zakona, da prepreči da bi centralisti dobili v oblasteh novo sredstvo s katerim bi tepli slovensko ljudstvo. To je namreč SDS hotel. SDS in SKS sta hoteli v oblasti dobiti podoben pripraven predmet za naše ponižanje kot je sedanj sistem državne uprave v službi za ta namen, ko par višjih uradnikov neomejeno gospodarji proti volji vsega naroda.

Slovenski narod bo ta kol, ki naj bi z njim zamahnili SDS in SKS po njegovi glavi, obrnil ga vzel sam v roke in iz tega napravil bojno orodje za uveljavljanje svojega, narodno političnega in gospodarskega slovenskega programa. To je najvišji smoter volitev 23. januarja. Radi slovenske ideje, radi slovenske skupnosti, radi utrditve naših narodnih zahtev bo 23. januarja slovenski narod združil vse glase na program in politiko SLS, ki je narodov dobrobit edina vedno in dosledno branila s trdim, pa poštenim političnim delom.

Radičevci in sekvestri.

Z novim letom je Franjo Švikiaršič, dosedanj sekvester na veleposestvu Bogdana Pušiča v Vitanju, postal sekvester na veleposestvu Vincenca Thurna-Valsassina, ki ima svoja posestva v okrajnih glavarstvih Prevalje, Slovenjgradec in Konjice. Da bi bila kakšna gospodarska potreba, ki bi opravičila sekvestracijo tega veleposelstva, ne more z dokazi potrditi okrožni agrarni urad v Mariboru, ki je predlagal to sekvestracijo in g. Švikiaršiča za sekvestra. Agrarni urad hoče ta svoj predlog utemeljiti s tem, da nameščenci na tem veleposestvu delajo nemško in protidržavno propagando na državni meji. Za sodbo o tem okrožni agrarni urad pa ni kompetenten. To spada v kompetenco političnih oblasti, ki pa dosedaj taki propagandi niso prišle na sled, ker je ni. Nameščenci so Slovenci in naši državljani, samo eden je čehoslovaški državljani. Med temi nameščenci so celo tudi orjunaši in sokolaši. Ali delajo taki ljudje protidržavno propagando? Ali niso lojalni državljani? Okrožni agrarni urad je dolžan na ta vprašanja dati odgovor. V svojem dekretu od 20. decembra, s katerim postavlja nekdanji minister agrarne reforme radičevci dr. Šibenik sporazumno z nekdanjim ministrom poljedelstva Iv. Pučljem g. Švikiaršiča za Thurnovega sekvestra, omejuje Švikiaršičevo kompetenco na poljedelske površine. Ali je g. Švikiaršič kot bivši finančni podpredsednik res tak poljedelski strokovnjak, da mora ravno on biti imenovan za sekvestra? Ali je res sekvestracija potrebna za poljedelske površine, ki so itak pod agrarno reformo, torej spadajo pod kompetenco državnih agrarnih uradov?

K temu imamo pripomniti le, da je Franjo Švikiaršič nosilec radičevske kandidatne liste za konjiški okraj. Volivci bodo poskrbeli, da bo mož ostal lepo doma, oziroma na Thurnovem posestvu, dokler bo.

**Spoiminajte se
Podpornega društva slepih,
Ljubljana, Wolfova 121**

Volivno gibanje na Jesenicah.

Na volitve se dobro pripravljamo in bomo šli na volišče vsi, niti eden ne bo doma ostal. Saj je kandidat tudi ročni delavec, naš vrli tovariš in prijatelj Peter Arnež, delavec v tukajšnji tovarni. Na naši strani je veselo razpoloženje in z veseljem upom zremo v bodočnost, ko bomo s temi volitvami zopet korak bliže uresničenju naših osemletnih želja. Nasprotno pa vlada v nasprotnih vrstah potrtost in pobitost, kajti prav dobro vedo, da bo 23. januar pogrebni dan samostojne demokratske stranke in mogoče še katere druge tudi. Znani demokratski agitatorji, ki pa so vedno eni in isti in imajo tudi vsakokrat enoniste neuspehe, stikajo glave, kjerkoli se srečavajo ter se s skrbjo povprašujejo, kaj bo in kaj jim je storiti. Pa ne bo nič pomagalo, kajti kdor je zapisan smrti, ta ji ne uide. Pred par dnevi se je bivši demokrat izrazil: »Saj pri najboljši volji ne morem voliti demokratsko stranko in mi ne preostaja drugega kot da volim prvo skrinjico. Veliko bo k porazu demokratov tudi pripomoglo to, ker je na Jesenicah ekapozitura Slavenske banke in ima tako vsakdo, ki gre mimo kolodvora, pred očmi resen memento, kako se ne sme gospodariti in da človek, ki količkaj resno misli, ne more voliti stranke, ki nima nikjer pokazati niti najmanjšega plusa. Zato naj niti eden onih, ki bodo volili v prvo skrinjico, ta dan ne ostane doma. Zivel naš Peter Arnež! Vsi za Petra Arnežal!

Kamniško-brdski okraj ves za SLS.

Na dan sv. Treh kraljev se je vršilo v kamniško-brdskem okraju več shodov. Na Homcu je bil krasen shod somišljenikov SLS za oblastne volitve. Poročali so g. kandidat Novak iz Nevelj pri Kamniku, g. dr. Rožič in g. državni poslanec Stercin. Udeleženci — do 120 — so poročili z odobravanjem vzeli na znanje in obljubili, da bodo prišli vsi na volišče in pripeljali tudi druge, ki se morebiti še ne bi zavedali, da se pri oblastnih volitvah vrši pravo pravcato ljudsko glasovanje za avtonomijo in proti centralizmu.

V Radomljah sta ob lepi udeležbi poročala g. kandidat Novak in g. drž. poslanec Stercin. Sestanek se je završil v istem bojnem razpoloženju kot oni na Homcu.

Na Brdu sta po zgledni jutranji maši imela ob zelo lepi udeležbi shod nosilec liste za kamniško-brdski okraj prof. Ivan Mazovec in g. kandidat Poznič. Udeležba zelo lepa, volivci v borbenem razpoloženju. Splošno geslo je, da naj si centralistična SDS in SKS drugod poišče svoj »vzorec« za oblastno skupščino, ne pa v kamniško-brdskem okraju.

Krasen zaključek tega dneva je tvoril shod v Društenem domu v Mengšu. Prostorna, na novo zelo okusno prezidana dvorana — za sluga vlč. g. Demšarja, ki se baš te dneve poslavlja od svojih ljubljenskih Mengšanov na svojo novo župnijo Zasp pri Bledu, — ta zares lepa dvorana je bila polna samih odličnih, zmage gotovih volivcev, ki so z živahnim odobravanjem poslušali temperamentna izvajanja vseh treh kandidatov za kamniško-brdski okraj, gg. Pozniča, Mazovca in Novaka, ki jih je krepko podprl še g. poslanec Stercin. SDS je trosila in trosi okoli, kakšne neizobražene kandidate je postavila naša SLS v kamniško-brdskem okraju. Mengšani so zatrjevali, da bodo te neresne in zlobne govorice poplačale z volivnimi krogljicami, ki bodo šle vse v skrinjico edino prave zastopnice Slovencev, Slovenske ljudske stranke.

Naša stranka v novomeškem okraju.

Na sv. Treh kraljev dan se je vršil v našem »Katoliškem domu« prav dobro obiskan volivni shod, na katerem je govoril kandidat SLS dr. Ivo Cesnik. Njegova izvajanja so vzeli navzoči z velikim odobravanjem v vednost. Ni dvoma, da se bo Šentpeterska občina, kakor do sedaj redno, tako tudi pri teh volitvah sijajno odrezala za Slovensko ljudsko stranko.

Shoda v Vavti vasi in Soteski, nekdanji domeni SKS, preteklo nedeljo, sta se zelo dobro obnesla. Na obeh shodih je poročal posl. dr. Kulovec. Slovenska ljudska stranka bo tudi v novomeškem okraju tako sijajno zmaga, da se bodo nasprotniki od sramote kar poskrili.

Ribniška dolina v našem taboru.

Volivni shod v Dolenji vasi se je vršil na sv. Treh kraljev dan. Novo dvorano so napolnili moške in fantje cele občine. V temeljitni govoru je nosilec liste SLS g. Skubic obrazložil sedanje derutno gospodarsko stanje v naši državi, ki nujno kliče po remeduri, za kar je poslednja ura. Nova obl. skupščina bo odgovorila v prvi sili vsaj nekoliko, pomembna pa bo toli bolj, ker bo stopnja za nadaljnji razvoj cele uprave v avtonomističnem smislu. Obrazložil je tudi delo SDS in SKS, ki pač nobena ni upravičena po svoji protiljudski preteklosti, da bi mogla slovenski narod zastopati v obl. skupščini. Temperamentni govor g. Skubice je navdušil vse zborovalce, kar se je izkazalo v ponovnem odobravanju. Posl. Skulj je obrazložil pomen volitev in stališče splošne politike

v državi. Podrobneje je osvetlil delo radikalne stranke, ki se usiljuje v kočevskem okraju za slovenski narod! Shod se je zaključil s pozivom predsednika g. Jakoba Češarka, da se vsak volivec udeleži volitev in odda svoj glas SLS. — Splošno pritrdjevanje je pokazalo že vnaprej rezultat 23. januarja.

Demokratski triki v Celju.

Iz Celja nam poročajo: Pritisk na razne podrejene volivce bodo pri predstojajočih volitvah izvajali razni šefi raznih uradov. To smo zvedeli in imamo v rokah natančne podatke. Opozorjamo vse naše volivce, da je to po zakonu strogo prepovedano in da jih bomo znali tudi varovati pred zagroženimi posledicami. Zato pojdite vsi na volišče in oddajte svoj glas po svoji najboljši vesti! V tem slučaju smo sigurni, da ne dobe demokrati niti par sto glasov ne! Vsak, kateri je v tem oziru zvedel, da hočejo demokrati z nezakonitimi sredstvi delati za volitev, naj se oglasi v tajništvo SLS popoldne od pol ene do treh.

Novi trik so si demokrati izmislili, da bi begali naše ljudi. Ze sedaj trde in dokazujejo s številkami svojih izdanih legitimacij, da bodo dobili pri volitvah toliko glasov, koje številko bo prekašalo več kot polovico vseh upravičenih volivcev. S tem hočejo vzbuditi pri naših volivcih mnenje, da je itak nepotrebno iti na volišče, ker bodo demokrati sigurno zmagali. Mi vam pa pravimo: demokrati bodo sigurno propadli in da bo zato vsak udeleženi pri tej zmagi, mora tudi vsak naš volivec iti na volišče! Ako bo to vsak storil, bo demokratom v Celju enkrat za vselej odklenkalo.

Kandidatne liste.

LJUBLJANSKA OKOLICA.

I. SLS Kandidati: Josip Gostinčar, zasebni uradnik, Vižmarje; Josip Brenčič, posestnik, Vrhnika; Peter Hauptman, župnik, Dobrova; Dr. Anton Breclj, zdravnik, Ljubljana, Emonska cesta 20; Josip Pernic, župan in posestnik, Ponova vas 27; Ivan Pirc, posestnik in sodar, Dravljice 99; Ivan Čebašek, posestnik in župan, Črnuče 37. — Namestniki: Anton Jeriha, vratar, Studenec 23; Matevž Moder, posestnik, Videm 5, Dol pri Ljubljani; Ivan Bastič, posestnik in župan, Ljubogojna 12, Horjul; Franc Zavodnik, mizar, Glinca 9, St. Vid nad Ljubljano; Josip Mehle, posestnik, Paradišče 1 pri Grosupljem; Anton Lajvec, poduradnik, D. M. Polje 2; Franc Karpe, posestnik, Moste 23 pri Ljubljani.

II. SKS. Kandidati: Ivan Pipan, posestnik, Vižmarje; dr. Drago Marušič, odvetnik, Ljubljana; Josip Modic, župan, Vrbljane; Sanko Vrhovec, posestnik, Vrhovec; Jakob Kovač, posestnik, Preserje; Josip Goršič, posestnik Grosuplje; Ignac Dolničar, posestnik, Smarino ob Savi. — Namestniki: Ivan Kralič, posestnik, Vel. Lipjene; Andrej Rožman, posestnik, Horjul; Josip Černe, posestnik, Zg. Šiška; Ivan Suhadolnik, posestnik, Borovnica; Franc Filipič, posestnik, Preserje; Ivan Rus, posestnik, Grosuplje; Ivan Grad, posestnik, Berčevo.

III. Kristanovi socialisti. Kandidati: Aleksander Terškan, železničar, Moste-Selo 52, dr. Milan Lemež, odvetnik, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1; Jurij Perovčič, mizar in župan, Vič-Glinca-Roča dolina 115; Rudolf Janežič, delavec, Brdo št. 39, Vič; Alojzij Erjavce, mizar, Ježa 9, Črnuče; Franc Štrukelj, gostilničar, Guncje 24, St. Vid nad Ljubljano; Jakob Klemenec, žel. čuvaj, Zalog, baraka 2, Dev. Mar. v Polju. — Namestniki: Franc Verbovec, zidar, Ljubljana, Za Bežigradom 1 mestna hiša; Karol Podbršček, kurjač, Štepanja vas 64, Dobrunje; Andrej Zorman, kmet, Mala vas 4, Ježica; Franc Bojč, zidar, Moste-Selo, Šolska ulica 47; Matevž Pikec, kmet, Brezovica št. 2; Franc Traven, mizar, Srednje Gameljne 24, Smar. no pod Smarno goro; Ivan Oven, posestnik in pečar, Kozarje 15, Dobrova.

Podobe križevega pota.

(Slike iz Primorja.)

Svetlo so mežikale lučice s svetilca Majke božje svetogorske, veliki zvon se je zanajal v sveži vzduh nad Sočo in tedaj so začele lezti po bregu na Skalno trume romarjev in romarice. Z vedrim licem so se zatekale te trume k dobri očetom francišanom, ki so že poznali grehe Primorca, še bolj pa njegove slrbi in težave. Ej, hodili ste primorski romarji in romarice na Sveto goro in še imate vaše primorske grehe in še vam je treba na goro...

Oni dan so spet zapeli zvonovi in povabili dolince, naj pridejo zopet. In so se dvignili spet ti ljudje, ki se v svoji prešernosti spozabijo in prijo hudiču eno svečo, pa se v minuti spet skersajo in zaligajo Bogu po dvoje. Tedaj je bilo, ko je pred cerkvico čepela v dve gubi ženica tam od Sempasa in bridko tožala: Ivela je dva sina. V vojaše so ju poklicali prav tedaj, ko je na Škabrtcu tako bri ga la kri, da se še danes rdečijo puste skale. Tja gori so oba poslali. Enega ni več bilo nazaj, drugega so pa prinesli. Mati se je tedaj za Ljubla na božjo pot k Majki svetogorski, če ji vsaj tega reši. Od tedaj so se trikrat breskve zabelile in zlahatna je že v četrti napenala srečno jagodo, ko sta se mati in sin dvignila, da izpolnita zaoblubo. Pri treh spovednicah sta preklečala po uro in etar prišla na vrsto, pa skozi vrata je zašepetal sicer dobi pa'rov glas: »Mileca, figlio mio...« Pa ni šlo naprej. Sin in mati se prerivata s troi trumo italijanskih bojevnikov baš ko jim neki duhovnik iz Milana pridiga, da je »Maria della Battaglia« sama posvetila te svete meje velike Italije.

Pa sta le mati in sin zadostila svoji ob-

IV. SDS. Kandidati: Zebal Fran, posestnik, trgovec itd., Rudnik št. 31 pri Ljubljani; Mayer Karol, posestnik in viš. pošt. ofic. v p., Vrhnika; Švigelj Franc, magistralni svetnik v p. in posestnik, Ljubljana, Dolenjska 18; Matjan Josip, posestnik, Vižmarje št. 31; Franjo Rupnik, železniški strojevodja v p., Ljubljana, Bethovnova 9; Pavčič Pavel, tesarski mojster, Fužine 13, p. Hrušica; Hvasja Ivan, posestnik, Savijske št. 41 (obč. Ježica). — Namestniki: Perkon Karel, delovodja, Vič 74; Drašler Anton, restavrador, Borovnica 126; Javornik Josip, posestnik, gostilničar in mesar, Studenec-Ig; Zupan Franjo, vojni mojster, Novi Vodmat 20 (obč. Mos'e); Šušteršič Franc, posestnik, Svetle št. 7 (obč. Medvode); Šušteršič Franc, posestnik in gostilničar, Zapuže, Zg. Šiška; Požar Ciril, gostilničar in posestnik, Zalog 42.

V. Radikali. Kandidati: dr. Ivan Modic, odvetnik, Ljubljana, Gradišče št. 10; Janežič Franc, posestnik, Počgorica, Grosuplje; Kuret Vladimir, referent za kmetijstvo, Ljubljana VII. Zibertova 27; Cvajnar Jakob, posestnik, Medvode št. 13; Hlebec Anton, postajenačelnik, St. Vid nad Ljubljano; Valenčič Jonez, gostilničar, Cikava 20, Grosuplje; Stojkovič Josip, vlakovođa, Novi Vodmat 231, Moste. — Namestniki: Dr. Zupančič Niko, bivši ministar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 1; Bažt Jakob, ključavničar, Rudnik 62; Bizjak Alojz, delavec, Glinca 24, St. Vid nad Ljubljano; Kemel Ivan, posestnik, Počgora št. 16, St. Vid nad Ljubljano; Benegalijski Anton, krojaški mojster, Ljubljana Poljanski nasip 40; Dežman Pavle, nadzornik strojev, Ljubljana VII, Lepodvorska 28; Zvon Lovro, carinski uradnik v p., Novi Vodmat 224, Moste.

VI. Bernotovi socialisti. Kandidati: Zvonimir Bernot, uradnik Ljubljana, Valvaserjev trg 1; Vencel Malavašič, dimčkar, Vrhnika 230; Jenko Cvajnar, klepar, Sp. Senica 9, Medvode; Jenko Telban, uradnik OUZD, Vič-Glinca; Jakob Dolničar, strojar, Podsmrcka 35, Dobrova; Franc Ogriš, krojač, Tržaška cesta, Vič-Glinca 9; Matevž Zebavec, mizar, Zgornja Šiška 103. — Namestniki: Martin Kucler, posestnik, Vel. Ligojna 27; Lovro Klemenčič, poslovođa, Novomesto; Keri Kisovec, železničar, Velika Cankarjeva ulica 8, Ljubljana; Ivan Bizjak, čevljar, Krško; Franc Kosce, klepar, Velika Cankarjeva 10, Ljubljana; Josip Prijatelj, žel. urobenec, Sp. Šiška, baraka 10, Ljubljana; Anton Langel, žel. kretnik, Rakek (postaja).

KRANJ.

I. SLS Kandidati: Dr. Jože Basaj, ravnatelj Zadrufne zveze v Ljubljani; Anton Umnik, posestnik, Šenčur 20; Lovro Planina, dežnikar in posestnik, Škofja Loka 97; Ivan Majeršič, delavec, Tržič 210; Franc Uršič, posestnik in župan, Hotavlje. — Namestniki: Andrej Murnik, posestnik in župan, Cerklje 17; Dr. Igo Šilar, odvetnik, Kranj; Josip Burgar, ključavničarski mojster, Tržič 77; Henrik Bevk, delavec, Škofja Loka, Karlovec št. 15.

II. SDS. Kandidati: Dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana, Kraljeva ulica 5; Ivan Lončar, župan in posestnik v Tržiču; Anton Križnar, posestnik in gostilničar v S'ražišču pri Kranju; Ivan Podlipnik, ikalski mojster v Kranju; Anton Stefe, čevljarški mojster v Kranju. — Namestniki: Ciril Pirc, župan in posestnik v Kranju; Avgust Primožič, mizarški mojster v Tržiču; Ivo Šolih, pekovski mojster, Gorenja vas nad Škofjo Loko; Anton Markelj, sedlar v Tržiču; dr. Fran Jerala, odvetnik v Škofji Loki.

III. SKS. Kandidati: Franc Mol, posestnik in župan, Voglje; Valentin Starman, posestnik, Suha; Jernej Bohinec, posestnik, Trboje; Ivan Ankele, posestnik in župan, Sv. Ana; Matevž Dolenc, posestnik, Prapročno. — Namestniki: Franc Sušnik, posestnik, Sp. Bela; Janez Okorn, posestnik, Visoko; Pavel Jamnik, posestnik in klobučar, Škofja Loka; Ivan Rozman, posestnik, Zvirče; Janez Cegnar, posestnik, Zelnica.

IV. Kristanovi socialisti. Kandidati: Kosmač Ivan, delavec, Tržič 245; Mihael Ignac, delavec, Bistrica 25; Košir Ivan, delavec, Bistrica 13; Mlakar Janko, delavec, Šenčur 168; Stie Franc, delavec, Mlaka 19, obč. Predosle. — Namestniki: Svetelj Jože, ključavničar, Šenčur 49; Kristofek Prokop, tov. delavec Bistrica 54; Cvrtin Lovro, delavec, Sv. Ana 46; Mešek Jakob, čevljar, Tržič 170; Kopač Josip, uradnik, Ljubljana, Bethovnova ul. 15.

KAMNIK.

I. SDS. Kandidati: Dr. Rihard Karba, župan in lekarnar, Kamnik; Anton Skok, župan, pos. in

trgovec, Domžale; Franc Kokalj, posestnik in kovač, Vrhpolje pri Moravčah. — Namestniki: Franc Ropret, tovarnar Prisiava pri Mengšu; Franc Klopčič, posestnik, Sp. Loke, obč. Krašnja; Franc Zihel, posestnik, Vodice.

II. SLS Kandidati: Ivan Mazovec, profesor, Ljubljana, Komenskega ulica 10; Josip Poznič, posestnik, Gradišče 16 pri Lukovici; Ferdinand Novak, posestnik, Nevlje pri Kamniku. — Namestniki: Dr. Karel Capuder, profesor, Ljubljana, Frančškanska c.; Anton Cerar, župan in posestnik, Moravče 26; Gregor Repanšek, župan, Homec.

III. SKS. Kandidati: Franc Kristan, posestnik, Selo 10, dr. Drago Marušič, odvetnik, Ljubljana; Jože Zarnik, delavec in posestnik, Suhadole 52. — Namestniki: Viktor Engelman, posestnik in trgovec, Smarino v Tuhinju 21; Alojz Strmolc, posestnik, Trzin 53; Franc Zupan, delavec, Golo, obč. Vodice.

IV. Kristanovi socialisti. Kandidati: Alojzij Bester, ključavničar, Kamnik, Perovo 10; Franc Ručigaj, ključavničar, Mengeš št. 100; Valentin Šebe, delavec, Vir št. 55. — Namestniki: Rudolf Puncer, ključavničar, Kamnik, Perovo št. 24; Franc Dornik, tov. delavec, Mengeš št. 154; Lovro Simoni, delavec, Zelodnik.

Kaj se godi doma

Prijateljem dolenske metropole.

V Novem mestu smo začeli akcijo za zgraditev doma. Nekoliko neprilichen čas je res, ali potreba doma je tako velika, da odtehta vse. Razposlali smo srečke naše loterije, katere dobiček je namenjen izključno zidavi doma. Prosimo vse one, ki so prejeli srečke, z ozirom na važnost te zgradbe in njen kulturni ter gospodarski pomen, da srečke odkupijo ali razprodajo med znanci, da s tem pomagajo k povzdigi dolenske metropole, kakor tudi Dolenske sploh.

Kdor želi naročiti srečke, naj sporoči g. Jos. Mundi, tajniku ljudske posojilnice v Novem mestu, da mu jih doloži.

Akcijski odbor za zgradbo Ljudskega doma v Novem mestu.

Velika poštna tatvina v Ljubljani razasnjena.

Pri preiskavi, ki jo vodi, kakor smo že poročali, policijski nadzornik g. Močnik, so štiri osebe, poštni uslužbenci, ki so bili takrat zaposleni pri oddajanju in prevzemanju poštnih vreč, izpovedali popolnoma enako, kar izključuje vsak sum, da so morda ti zagrešili to tatvino. Policija jih je včeraj dopoldne izpustila, ker nimaa nobenega poudka, da bi jih še nadalje obdržala v zaporu. Pač pa je po dosedanjem poteku preiskave dognala, da je najbolj verjetno izvršil tatvino Ivan Mandelj, šofer poštnega avtomobila, ki je usodnega dne prevažal poštno pošiljavo. Mandelj se je pri preiskavi trdovratno izgovarjal ter tajil krivdo. Ze takoj v začetku, ko je bila tatvina odkrita, je letelo največ suma nanj in je bilo njegovo ime tudi edino, ki ga je policija izdala javnosti. Manjkali so pa dokazi in pa — njegovo priznanje.

Mandljeve izjave so se najprej popolnoma krile z izjavami ostalih štirih poštnih uslužbencev, v teku preiskave pa je Mandelj prišel pogosto v zadrego in si pričel sam sebi nasprotovati.

Po izpovedi ostalih dveh uslužbencev je Mandelj ostal pri poštnem avtomobilu nekaj minut popolnoma sam in to v času, ko sta onadva prevzemala pošto na glavnem kolodvoru. Ta čas je moral Mandelj uporabiti in skočiti v avto, kjer so bile na desni strani sortirane denarne vreče. Ko je nato avto prevzel še pošto pri carinski pošti in poštnem uradu št. 2, je nato odpeljal proti glavni pošti, kjer so ugotovili tatvino. Mandelj se je tedaj odstranil z izgovorom, da ga zadeva nič ne briga in da ima on skrb edino le za avto. Arretiran in zaslišan je bil šele drugi dan zjutraj. Sam je trdil, da je šel na usodni večer spat že ob pol 10, dokazati pa tega ne more.

Policija je našla pri njem tudi neki znesek denarja, o katerem je trdil, da si ga je izposodil pri ženi, ne da bi ona o tem vedela. Žena je pozneje, ko je bila zaslišana, izjavila, da ji ne manjka nič denarja.

Vse to je potrdilo sumnjo, da si je Ivan

Mandelj res prilastil pogrešeni denar. Pod težo teh dejstev je Mandelj včeraj popolnoma tatvino priznal.

Ker je prišlo njegovo priznanje precej pozno, nismo mogli še pravočasno poizvedeti nekaterih podrobnosti, ki bi eventualno zanimala. Vendar pa je gotovo, da je s priznanjem Mandelja vsa zadeva pojasnjena, natančneje pa bo o njej razpravljala prihodnja porota.

Naknadno smo dobili o tatvini v poštnem avtomobilu sledeče sporočilo: Arretirani Ivan Mandelj je po daljšem in intenzivnem zasliševanju in po dokazanih obtežilih okolnosti včeraj popoldne priznal revirnemu nadzorniku Matiji Močniku izvršitev te tatvine. V spremstvu policijskih organov se je podal Mandelj v bližino »kolerskega« pri kolodvoru in pokazal skrito prazno poštno vrečo, iz katere je bil vzel denar. Navedel je, da se ukradeni denar nahaja pri njegovem očetu Francu Mandelju na Selu. Tam se je ugotovilo, da je odnesla denar žena aretirane Mandelja, Amalija Mandelj, svoji materi Prašnikar na Glinca. Policijski organi so nato izvršili hišno preiskavo na Selu, kjer so našli vsega skupaj 74.580 Din, pri Prašnikarjevi na Glincah pa 300 Din. Radi soudeležbe pri tej tatvini so bili aretirani osumljenčev oče Franc Mandelj in njegova žena Helena ter njegova tašča Prašnikar. Žena Amalija Mandelj pa ni bila aretirana radi tega, ker ima en mesec starega otroka.

Goljufi s ponarejenimi bankovci.

Pred kakima dvema tednoma so prišli v Odrancih v Prekmurju na sled ponarejenim 1000 dinarskim bankovcem. Glas o dogodku se ni raznesel dovolj hitro in tako so v drugih vaseh mnogi drugi poskušali svojo srečo z lepimi novimi bankovci. Kar naenkrat so se pojavili po hišah kupci, kupili, karkoli je bilo na prodaj plačevali so z novimi tisoč-dinarskimi bankovci. Kot zoro so stali 100—200 Din, z ostalimi 800—900 Din, ki so jih še dobili za svoj ponarejeni denar, pa so odšli in se niso vrnili, da bi kupljeno blago odpeljali. »Kupčija« se je vršila v takem obsegu, da je kmalu izvedelo za celo zadevo orožništvo in takoj povzelo potrebne korake, da ljudstvo obvaruje pred goljufi.

Velik vlom v Laškem.

V noči od 4. na 5. t. m. je bil izvršen v rudniški konzumu v Laškem velik vlom. Storitci so prekopali pol metra debel zid ter skozi to odprtino dospeli v poslovne prostore. Odnegli so veliko bal raznega blaga, sukna, plina, moške, ženske in otroške obleke, čevlje, perilo, konjak, čokolado itd. Blago so spravili v vreče ter jih odnesli skozi luknjo v zidu. Eno vrečo so pozabili v trgovini; na njej je napis »Knikere. Pozabili so tudi star dežni plašč. Skupno so odnesli blaga v vrednosti 26.031.15 Din. Za storitci manjka doslej vsaka sled.

vrti nekovo pisanje, pa ne ve, kaj bi z njim. Le krohota mladega in parfimiranega gospodiča ga spremlja po stopnjicah.

Cez pet dni pridejo ponj orožniki in ga vkleknjenega odpeljejo. Nekdo ga je bil ova dil, da je s rita na njegovi lepi stara avstrijska puška. Prvega poiva za na sodnijo ni umel, o puški tudi ni vedel, kako je zašla prav na njegovo lopo. Sedaj mu pa bodo s tovrstnem depovedal, da je kaznovan vsled skrivanja orožja. Žena in pet otročičev je zavekalo za očelom, ko so ga odgnali na postajo.

Lepo popoldne je bilo, ko smo šli ob Vipavi, ki molno valovi pod akacijami proti Sovodnjam. Pred šolo smo postali. Prav lepo se je slišalo skrz odprto okno, kako učitelj razlaga računstvo. S težavo je šlo. Iznenada se začuje: »Vam pa slovensko to razložim; toda učite se po italijansko, da boste odgovarjali ko pride gospod didaktični ravnatelj. Prijatelj mi s trpkim nasmeškom pove, da tako se muči slovenski učitelj, ko razlaga po italijansko slovenskim otrokom.

V tem se vsuje iz šole truma otrok. Vsi pozdravljajo po fašistovski z dvigom rok. Tako jim je strogo zabljeno. Solarček iz prvega razreda pa dvigne čepico, pozdravi s »Hvaljen Jezus« in še roko dvigne. — Tako so jih že zmešali z vsal ovrstnimi odredbami, da so otrci že kar zmešani. Toda meša jim nova šola tudi možgane in srce. In to je namen raznarodovalne šole.

Preko Števerjana proti Grojni se je spuščal mežak krepkih let. Bric je. Trudno se ozira po trtah in gričih; tja gor se še ozre proti Vrhovljam, kjer čuva Brice njih Marija. Z rakavom si otrne solzo ko ga sprejme v hladno senco globel pod Kalvarijo.

Tudi ta krepki Bric jo je prehodil. Trden dom je imel; prav sam je kraljeval sredi brega in se belil proti Furlaniji. Rebule je bilo v kleti; čepelj in breskev za v Gorico na trg, v hlevu rečna živina. Ej, to se je živelo. Še pomozevati se je dalo takole ob nedeljah popoldan po nauku; v krmo si stopil na kozarec brica še pršuta si narečil in brišklo vrgel s prijatelji. Bric je znal med tednom delati, pa si tudi privoščiti oddiha.

Toda kje so že tisti dnevi. Včasih je ded pravil, kako je bilo pod grofom; pa je bilo sliokrat bolj ko zdaj. Bric ni več na svoji zemlji gospodar. Trta ne rodi več, ker ji je vo na izpila sok, živino je razpredal, ko ga je ogoljufala oderuška stavbna tvežica, ki mu je sez dala hišo na račun vojne odškodnine. Nič več ni doma. Oni dan mu je pisal brat iz Avstralije, da je doli že dosti Primorcev in se veliko zasluži. Zalostnega ženinega obraza in joka otrok ni več mogel prenesti. Prodaj je vse ra eno k njivo in enega vinograda, da se družinica enako pretolče, sam pa gre za bratom in za tisoč drugimi.

Raztoljen od težkih misli omahne na pevski most. Oh, milina slovenske zemlje; še nikdar je ni njegovo srce tako občutilo, ko da ob slovesu! Soča pod njim, Sabotin na levi in Sveta gora, Kalvaria in Fajtov hrib na desni in Trnovski les nad Vipavsko vse mu je pelo v slovo. Sreče se mu je skrčilo v bok, ki nad to doslej še neobčuteno lepoto. Misel na gladno ženo in otroke ga pahne naprej na pot, ki jo je prehodilo že t seče primorskih Slovencev pred njim — v daljno tujino, v Avstralijo. Domovina in ljubezen, trpljenje in negotovost so ostale za njim, pa ni še pri zadnji postaji križevega pota.

Samoumori in smrtni slučaji I. 1926. v Mariboru.

V preteklem letu se je dogodilo v Mariboru izredno malo smrtnih nesreč in samoumorov. Druga mesta z istim številom prebivalcev v tem oziru Maribor daleč nadkriljuje. Vseh nesrečnih smrtnih slučajev v preteklem letu je bilo 30. Samoumorov je bilo 10 in sicer so 3 osebe skočile v Dravo, 3 se obesile, 2 ustrelile, ena si je prerezala vrat in 1 je končala življenje s strupom. 9 oseb se je smrtno ponesrečilo, med temi so se ubili štirje pri padcu, enega je usmrtil avto, enega podivjan bik, 1 se je udušil, 3 so utonili v Dravi. Ostalih smrtnih nezgod je bilo 8 in sicer 1 umor, enemu je počila žila ter je izkrevavel, 6 oseb pa je zadela srčna kap.

Smrtno ponesrečen rudar.

Pri separaciji premogokopa v Krmelju se je na novega leta dan smrtno ponesrečil uslužbenec Josip Keše, star 45 let. Bil je ta dan zaposlen tam

kol straža. Ko mu je žena ob 5 popoldne prinesla malico, ga je šele po dolgem iskanju našla ob železniškem tiru pod separacijo mrtvega z veliko rano na glavi. Ne ve, ali je revežu spodrnilo na ledenih tleh, ali pa je padel z 2 m visokega mostu. Odpeljali so ga v mrtvašnico v St. Janž in ga pokopali v torek ob velik udeležbi sorodnikov in prijateljev. Njegova uboga udova je ostala sedaj sama z dvema še nepreskrbljenima otrokoma iz prvega zakona in 80 let staro materjo prvega moža, ki leži na ruskih poljanah. Družini našo sožalje, rajnemu pa večni pokoj!

Fantovski pretep.

V Polhov gradec je bil na praznik sv. Treh kraljev v fantovskem pretepu težko ranjen Jože Založnik, ki je bil z rešilnim avtom prepeljan v ljubljansko bolnico. Vzrok: alkohol in neki stari nepravilni fantovski računi. Ljudstvo je dogodek jako razburilo, ker se že leta in leta ni kaj takega pripetilo v tem sicer tako mirnem kraju.

Dnevne novice

★ Številke za zadnje (4.) nagradno žrebanje prejmo ljubljanski in mariborski lokalni naročniki pri upravah v Ljubljani in Mariboru v dneh od 10. do 15. januarja. Številko dobi na zahtevo vsak upravičeni točni plačnik »Slovenec«, ki je imel dne 31. decembra poravnano vso naročnino do konca leta 1926 in je bil najmanj četrdesetletje naročen na naš list. Številke iz prejšnjih žrebanj so neveljavne. P. n. poštni naročniki dobe svoje žrebne številke na ovojnih pasicah. Dan se naznanja pozneje.

★ Zdravstveno stanje dr. Rybafa se je zelo poslabšalo. Zdravniki mislijo, da ni nobene nade več.

★ Za častnega občana je imenovala občina Svedina domačega župnika g. Franc Cesta. Na Novega leta dan mu je občinski odbor pod vodstvom g. župana izročil diplomu. — G. župniku častitamo!

★ Knjižnice javne, društvene, šolske in druge opozarjamo na okoliščino Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani. Vsi visoki cen v knjig trstvi in splošne denarne krize si mnoge knjižnice niso mogle oskrbeti vseh novoizšlih knjig zadnjih let. Da se temu vsaj deloma odpravimo, je dovolila Jugoslovanska knjižnica vsem knjižnicam pri naročilih 25 odstotkov od knjig lastne in 10 odstotkov od knjig tuje založbe. Ponudba govori tudi o ugodnosti poštne. Kdor ni prejel tozadevne ponudbe, naj jo blagovoli zahtevati, na kar mu omenjena knjižnica dopušča svoj najnovejši cenik s ponudbo. Ta ugodnost velja do 31. januarja 1927.

★ Mentor. Obveščamo cenj. naročnike, da se je zaradi božičnih in novoletnih praznikov druga številka Mentora za kake 4—5 dni zakasnila. Izšla pa bo gotovo do 15. t. m.

★ Iz sedne službe. Premestena je iz Celja pisarniška pomočnica Alojzija Bešter k delnemu sodišču v Ljubljano. V Celje pa pride iz okrajnega sodišča v Konjicah pomožna pisarica Franja Benkoč.

★ Zgledna družina. Eno uro od Litije biva visoko v hribih spoštovana rodovina Franceta Aveneka, podomače Blažkova. Verna je, delavna in navdušena za dobre liste. Dasi ni bogata in mora v hribih trdo delati, je žena naročena na sledeče liste: 1. Slovenec, 2. Domoljub, 3. Boroljub, 4. Mladica, 5. Čebelar, 6. Vigred, 7. Mladost, 8. Vrtec, 9. Anđelček, 10. Naš dom, 11. Glasnik pri Srca J., 12. Katoliški misijoni, 13. Salezijanski vestnik, 14. Orlišč, 15. Družba sv. Mohorja. Morda ni tej enaka nobena družina v Sloveniji, če se upoštevajo skromne gnotne razmere. Posnemaj jo!

★ Vinski sejem in razstava v Ljutomeru. Krizi našega vinogradništva skušajo razne gospodarske korporacije od pomoči s tem, da prirejajo vinske sejme in razstave. Tako so se vršili vinski sejmi že na vetih krajih, in to z boljimi ali slabšimi uspehom. V Ljutomeru, središču slovenskega vinarstva, se je pred kratkim sestavil odbor iz zastopnikov gospodarskih organizacij in občin, da pripravi vse za vinski sejem in razstavo v Ljutomeru. Ljutomerski vinogradniki in vno-gradska veleposestva so si edini v tem, da treba po vinskih sejmih na raznih krajih začeti z delom tudi v Ljutomeru, ki je po slovesu svojih vin najprimernejši kraj, kjer naj vinski trgovec in gostilničar spoznata dobrote ljutomerske kapljice. Zato so se odločili, da priredijo vinski sejem in razstavo v četrtek, dne 3. marca 1927, ko bo vino letnika 1926 po prvem pretakanju že čisto. Ze zdaj opozarjamo interese na ta dan. Podrobnosti še sledijo.

★ Na belgrajski zobni kliniki je napravil državni dentistični izpit g. Ivan Novak iz Ričnice na Dolenjskem.

★ Naši ameriški rojaki zopet za našo poplavljenec. Uprava lista »Glas Naroda« je poslala ljubljanskemu oblasnemu odboru Rdečega križa zopet 789,95 dolarjev v korist naših poplavlencev. Ves prejeti denar se bo porazdelil v smislu navodil, ki so jih darovalci sporočili. — Našim ameriškim rojakom naj bo izrečena tudi tem potom ponovno iskrena in najpristranejša zahvala za vso požrtvovalnost. — Ljubljanski oblasni odbor Rdečega križa SHS v Ljubljani.

★ Nova izdaja kolkov. Na predlog uprave državnih monopolov je finančni minister odobril izdajo novih kolkov za vrednosti 1, 2, 3, 5, 10, 20, 50, 100, 250, 500 in 1000 Din. V promet pridejo ti kolki s 1. februarjem. Stari kolki, ki zgube s tem dnem svojo veljavo, se bodo za kolke nove izdaje zamenjavali do 1. maja. Dosedanji kolki za 0,10, 0,20, 0,50 dinarja ostanejo še nadalje v veljavi. Kolki po 0,05 Din se bodo sploh vzeli iz prometa.

★ Beg italijanskih časnikarjev iz Italije. Dva italijanska časnikarja sta pobegnila pred fašističnim postopanjem v Jugoslavijo. Preko Avstrije se namerava podati v Pariz. Izjavila sta, da je v Italiji izključeno vsako žurnalistično delo, ako ne služi fašizmu.

★ Italijansko izseljenstvo. Iz Italije se je l. 1926, izselilo nad 300.000 oseb.

★ Novost v zagrebškem zoološkem vrtu. Uprava je naročila vzhodnoindijsko veverico z otoka Jave (Ratufa bicolor), ki je tako velika, kakor naša kuna.

★ Zagrebška družstva. V Zagrebu je 465 društev. Naj več je prosvetnih društev (146), za njimi pridejo športna in telovadna (85). Dobrodelnih društev je 48.

★ Zagrebški prodajalci časopisov. V Zagrebu je pocestno prodajanje časopisov zelo živahno. Vseh kolporterjev za dnevne časopise je bilo v l. 1926 420.

★ Samoumor orožnika. V Križu pri Zagrebu se je ustrelil orožniški deseterik Ivan Prpič. Vzrok samoumora je neznan.

★ Ukinitev občinskih taks v Dalmaciji. Vse občine splitske oblasti so s 1. januarjem ukinile vse takse na avtomobile, kočije in vozove, ki prihajajo in odhajajo v posamezne občine.

★ Redka riba v Šibeniku. V šibeniškem kanalu so tamkajšnji ribiči ujeli ribo, ki živi na obalah Afrike in je zelo redka. Imenuje se morska miš. Ujeti komad je dolg dva in pol metra. Ribo so pripravili za šibeniški muzej.

★ Samoumor radi bede. V Sarajevu je skočil v Miljačko 40 letni Mojzes Atlas. Stražniki so ga pravočasno opazili in so ga rešili. Toda predno so ga pripeljali v bolnico, je že umrl. Samoumor je izvršil vsled bede.

★ Težka nesreča v rudniku. V bosenskem kačanskem rudniku je eksplodiral ekražit in težko ranil rudarja Begića. Eksplozija mu je odtrgala levo roko, težke poškodbe pa je zadobil tudi na desni roki in glavi.

★ Državno zdravilišče Rogaska Slatina razpisuje v Uradnem listu za mariborsko in ljubljansko oblast več trgovskih lokalov in restavracijo v Aleksandrovem domu. Pravilno kolkovane ponudbe s potrebnimi izkazili je oddati do 20. t. m. na ravnatelstvo zdravilišča, kjer so na razpolago podrobnejši podatki.

★ Podpornemu društvu slepih Ljubljana Wellora 12 so darovali nadalje za Božič in Novo leto: Neimenovani, Ruše 150 Din, K. & R. Ježek, Maribor 100 Din, Minka Čuš, Ptuj 60 Din, A. Mlekuš, Stara Loka, nabral pri usmiljenih osehah 87 Din, Poznik Viktor, notar, Lež 50 Din, Knaflič Ivana, Smarino pri Litiji 50 Din, Rupnik, Ljubljana 30 Din, Davorin in Klementina Vukšinič, Vel. Nedelja 20 Din, Polauč Josip, Petrovč-Celje 20 dinarjev, Maltanovič A. M., tu 20 Din, Leskovec Ana, Škofja Loka 10 Din, Marija Šraj, Zeleniški 10 Din, neimenovana, Pesnica 30 Din, Veronika Tertinek, Mala Loka 20 Din, neimenovana, Celje, 100 Din, V. M., Celje 30 Din, neimenovana za izgubljeno stavo 100 Din, »Sokle«, Šiška 10 Din, Mirko Kogej, Celje 100 Din, Stefan Sušelj 161 Din, »Jugoslavijac« zavarovalna družba, ravnatelstvo, Ljubljana 300 Din, Fischer Vladimir, ravnatelj, tu 300 dinarjev.

★ Iz trgovskih krogov se nam poroča, da je prevzel s 1. januarjem t. l. vodstvo tovarne testenin »Pekatec« v Ljubljani njen glavni družabnik gospod Matija Dolničar. Tovarna se je znatno povečala in moderno preuredila. »Pekatec« so na najboljšem slovesu že izza predvojnne dobe in ni dvoma, da nam je novo vodstvo porok za prvostvorne testenine »Pekatec«.

★ Pri lenivosti črev, želodčnem in črevesnem katarju, oteklinah debelega črevesa, nagnenju k vnetju slepiča ozdravi naravna »Franz-Josef« grenčica zaprtje v trebuhu hitro in brez bolečin. Dolgoletne izkušnje po bolni-

ENA

Samo z

perite
volnene čepice,
hlačke,
nogavice in
dokolenke
Vaših otrok!

cah utijo, da raba »Franz-Josef« vode izbornu ureja delovanje prebavit. Dobiva se v lekarnah, drgerijah in specerijskih trgovinah.

★ Ito — robna pasta najboljša.

★ Čajanka! Ste že poskusili čajne mešanice Čajanka in Globus vanilijen sladkor. Poskusite, potem ne kupite več drugih znamk.

100.000 Din za 10 Din

lahko zadenete, ako kupite srečko
lokar iz društva

Trgovska akademija o Ljubljani

Ljubljana

★ Rojstni dan Nj. Veličanstva kraljice Marije se praznuje dne 9. januarja t. l. s slovesno službo božjo, kateri prisostvujejo državna oblastva in uradi z vsem osebjem. V ta namen se vrši v tuk. stolnici sv. Nikolaja ob 10. uri slovesna pontifikalna maša. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopih državne zastave. Pri g. velikem županu je na razpolago knjiga, v katero naj se vpišejo vsi oni, ki žele izraziti čestitke.

★ »Hanič pot v nebesa« uprizori Ljudski oder v Ljubljani danes zvečer ob 8. uri. To Hauptmannovo delo je doseglo preteklo nedeljo prav lep uspeh. Nastop otroškega zbora, 20 po številu, prikazen matere, angeljev in vsi drugi prizori napravijo na gledalca lep in trajen vtis. Sodeluje tudi ženski pevski zbor in godba. Glasbene in pevske točke je uglasbil prav za to priliko mladi nadarjeni skladatelj Vilko Ukmar. Režijo pa dela z vso spretnostjo g. Pengov. Predprodaja vstopnic danes dopoldne od 10.—12. in popoldne od 2. ure do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra.

★ Božičnica v Rokodelskem domu s spovoigro »Božična skrivnost«, s petjem, tamburanjem in godbo se bo ponovila danes ob pol 5. uri popoldne. Kakor je uprizoritev Kristusovega trpljenja primerna za poslni čas, tako nam igra »Božična skrivnost« in ves spored božičnice lepo predčuje misterij božičnih praznikov in tudi današnjega praznika sv. Družine.

★ Slov. glasbeno društvo Ljubljana ima v ponedeljek 10. t. m. ob 8 zvečer pevsko vajo mešanega zbora.

★ Industrija Jugoslavije je naslov predavanju, ki ga bo imel univ. profesor, poslanec, g. Dušan Sernec v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, v ponedeljek, 10. januarja ob 8. uri zvečer. Nihče, ki se zanima za gospodarska in socialna vprašanja, naj ne zamudi ugodne prilike in naj pride zanesljivo jutri v Rokodelski dom, da sliši izvajanja priznanega strokovnjaka o velevažnem predmetu. Prof. Dušan Sernecovo predavanje bo obenem uvod vrsti predavanj o moderni tehniki današnjih dni, ki se bodo vršila v Rokodelskem domu. Začetek predavanja je jutri točno ob 8. uri zvečer.

★ Božičnica Elizabetne konferenec Marijinega Oznanjenja pri frančiškanih v Ljubljani 23. dec. 1926. Pričela se je ob krasno razsvitljenem in okrašenem božičnem drevesu z lepo ubranim petjem g. predsednice in gđ. odbornic, nakar je bilo obdarovanih 14 družin, 28 otrok in 22 samskih s čevlji, nogavicami, perilom, blagom, z moko, sladkorjem, cikorijo, pecivom in posamezni z denarjem. Beg povni p. n. odboru ves trud in vso požrtvovalnost!

★ Umrl je včeraj jutraj v starosti 45 let g. Hinko Magister, mestni cestni nadzor-

nik v pokoji. Pokojni je bil med mestnimi delavci splošno priljubljen in je med njimi še danes v najboljšem spominu. Zapušča vdovo in devet otrok. Pogreb bo v ponedeljek ob pol štirih popoldne. Blag mu spomin!

★ Društvo »Edinost« mestnih nameščencev ima sestanek dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer v Konzumnem društvu, Kongresni trg. Prosimo, da se vabilu gotovo in točno odzovete. — Odbor.

★ Soja Kršč. žensk. društva bo v torek popoldan ob 5. uri v Jug. tiskarni.

★ Zveza uradnih in trgovskih nastavljenk (Krekova prosveta) ima jutri, v ponedeljek, dne 10. t. m. ob pol osmi uri zvečer veleznimivo predavanje. Predaval bo g. tajnik Vinko Zor. Po predavanju občni zbor naše zveze. Pridite polnoštevilno in točno!

★ Zahvala. Uslužbenci cestne električne železnice se najtopleje zahvaljujejo p. n. darovalcem noveletnih daril.

★ Šiška. Kast. prosv. društvo priredi danes ob pol 8. uri zvečer v samostanski dvorani veseloigro v dveh dejanjih: »Dva nočna čuvaja«. Igrajo Vičani. Pred igro koncert. Nastopi polnoštevilna viška godba. — Jutri v podeljek priredi Kat. prosv. društvo točno ob pol osmih zvečer v samostanski dvorani veleznimivo predavanje. Predava g. prof. dr. Vinko Šarabon. Vse svoje članstvo kakor tudi vse društvene prijatelje vabi k posetitvi tega večera. — Odbor.

★ Davkoplačevalci, pozor! Mestni magistrat ljubljanski opozarja na razglase delegacije ministrstva financ, ki so nabiti na reklamnih deskah in na mestni deski in sicer: a) za odmero dohodnine za l. 1927, b) za odmero davka na poslovni promet za l. 1927, c) o vložitvi prijav za odmero davka od zaslužka telesnih delavcev za l. 1927 in d) o vložitvi na znanil službodajalcev o prejemkih svojega osebj.

★ Hišnim posestnikom! Mestni magistrat opozarja vse hišne in zemljiške posestnike v Ljubljani na dolžnost, da ob vsakem zapadu snega očistijo hodnik pred svojim posestvom. Čistiti je treba vse hodnike pred hišami, kakor tudi pred nezazidanimi parcelami in drugimi prostori in sicer v celi dolžini in širini. Poleg tega je treba očistiti tudi odtočni jarek (kadunjo) ob hodniku. Kadar polzi ali se dela poledica je treba hodnik posuti s peskom, pepelom ali drugo stvarjo. Kadar zapade sneg po noči ali se napravi poledica, opraviti je snazhenje ali posipanje vsaj do 7. ure jutraj. Pri neprestanem sneženju je snaziti hodnik večkrat na dan in tako posipati, da ni nevarnosti za pešce. — Z dvorišč se ne sme sneg ali led skladati na cesto, temveč ga je treba voziti v Ljubljano ali na odkazana skladišča. — Sneg, ki sam zdrži ali se pomeče s strehe, morajo hišni posestniki nemudoma ob svojih stroških izvoziti s ceste. — Za južnega vremena je hodnike in pešpote po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. — Prestopke teh določil bo mestni magistrat kaznoval in vrhuloga odredil, da se dolično opuščen ali nemarno opravljeno delo izvrši na stroške posestnika.

★ Mestna zastavljalnica naznanja, da se vrši tomesočna dražba v maju 1926 zastavljenih predmetov, v četrtek, 13. t. m. ob 15. uri popoldne, v uradnih prostorih v Prečni ulici.

★ Letošnja zimska sezona je kaj po volji naši mladini. Drsanja in sankanja je letos dovolj. Pod Rožnikom je vse polno mladih sankalcev, na obeh drsalističih pa drsalcev, katerih sportna spretnost že izredno napreduje. Za-

dovoljni so tudi lastniki ledenic, ki so hitro izrabili ugodno priliko in zvozili cele vozove 15 cm debelega ledu z bajerjev v bližini Ljubljane v svoje ledenice. Da z zimsko sezono niso zadovoljni zmrznjenci, je pa več kot gotovo.

○ **Prvi volivni lepak** za volitve v oblastno skupščino se je že pojavil. Izdala ga je Zveza delavskih strank, podpisali pa so ga Vrankar in Svetec od socialistov, Sedej in Habe od »Zedinjenja« in M. Žorga in Gustinčič od »dekalistov«.

○ **Policijska kronika.** Policija je večerj aretirala dve deklini radi potepuštva. Policija beleži dve tatvine, o katerih smo poročali včeraj, dalje eno poškodbo tujega imetja, eno nezgodo, en požar, en prestopak pasjega kontumaca in šest cestnopolicijskih prestopkov.

○ **Ogenj.** Komaj so se prebivalci Wolfave ulice pomirili po požaru na sveti večer v Oražnovem domu, že jih je vznemiril nov ogenj, ki je izbruhnil ravno tam. V veži se je namreč med smetmi nahajal pepel, v katerem je še tlela žerjavica. Zaboje se je vnel, nakar se je pričel širiti gost dim. Službojuči stražnik je takoj obvestil hišne stanovalce, ki so hitro pogasili ogenj in tako preprečili nadaljnjo nesrečo.

○ **Izgubil se je lovski pes** — fermač — resavec rjave barve s sivimi lisami. Pojasilna proti dobri nagradi od Ivana Zupana, blagajnika SLD v Ljubljani. (147)

la boks Din 193

za sneg

VOIKA

Maribor

○ **Mariborčani!** V petek, 14. t. m., zvečer ob pol 8. uri je shod SLS za mesto Maribor. Na shodu govori dr. Anton Korošec, kandidat dr. Leskovar in poslanci.

○ **Pristašem Slovenske ljudske stranke** v Mariboru. Tajništvo za mesto Maribor na Koroški cesti št. 1 posluje odslej redno ob sledečih dnevih: Torek popoldne od 3. do 6. ure, sreda popoldne od 9. do 12., popoldne od 3. do 6. ure, v soboto enako in v nedeljo od 9. do pol 12. ure popoldne. Obračajte se na tajništvo v vseh ozirih, ki zadevajo stranko, na razpolago pa je tudi glede zadev osebnega značaja. — Tajnik.

○ **Narodni škandal v Mariboru.** »Fabor« poroča, da so se akademskega plesa udeležili dr. Pirkmayr, dr. Poljanec, dr. Lipold, dr. Mähleisen itd. Uspeh je bil gnoten in moralen, razigrano razpoloženje in najprijetnejši vtis. — Izvedeli pa smo sledeče: Ker je bil na tem plesu tudi dr. Mähleisen, je Orjuna sklenila, da takoj pozivlje ves Narodni dom, da priredi sama ples, da se uresniči poziv: »Narod očistimo pegl«.

○ **»Straža« je izšla.** Da se more vsem volivcem v Mariboru razložiti, zakaj je potrebno storiti vse, samo da se demokratom onemogoči pot v oblastno skupščino, bo za časa volivnega boja izhajala »Straža« za mesti Maribor in Celje.

○ **Kje bo zborovala oblastna skupščina v Mariboru?** »Slovenec« je že poročal o hišah in lokalih, ki bi prišli v poštev glede zborovanj in uradnega poslovanja oblastne skupščine. Po pregledu že omenjenih prostorov je razpravljaj tudi mestni svet to vprašanje in bo v te svrhe najbolj prikladna velika kazinska dvorana. Stopilo se bo še v stik z gledališčem, da bi naj ono odstopilo par sob. Študijska knjižnica ostane, kjer je, le uradniški menzi bi se odpovedali prostori. Ravno kar označena rešitev zgorajšnjega vprašanja bi bila sicer le začasna, najbolj po ceni in bi bil tudi sedež skupščine v sredini mesta.

○ **Peveko društvo »Maribor«** začne jutri v ponedeljek zopet z rednimi vajami. Vaja je skupna za moške in ženske glasove.

○ **Rezervne častnike** — člane mariborskega pododpora — poziva odbor, da pošljejo prijave za letošnje železniške legitimacije najkasneje do 15. januarja, kasneje pa do 15. dne vsakega meseca. — Obenem vabimo vse rez. častnike na drugarski večer, ki bo v četrtek, dne 20. januarja 1927, ob 20. uri v salonu hotela »Zamorc«. — Opozarjamo še posebej na občni zbor, ki se bo vršil tudi tam, pa v nedeljo, 30. t. m., ob pol 10. uri popoldne. Udeležba obakrat častna zadeva vsakega člana. — Odbor.

○ **Ljudska univerza v Mariboru.** V ponedeljek, 10. t. m., ob 8. uri zvečer predava naš priljubljen pisatelj dr. Šorli, ki se je naselil šele pred kratkim v Mariboru, o interesantni temi: Življenje in literatura.

○ **Spor radi ljudske knjižnice.** Ljudska knjižnica v Mariboru je še edina napredna kulturna ustanova, ki uspeva, pa ne po zalugi demokratov, ampak vsled podpore vse javnosti. Vse druge kulturne institucije, ki so v demokratskih rokah, spe spanje pravičnega, kljub podpori Slovenske banke za kulturne namene. Za jerobstvo Ljudske knjižnice se sedaj puljo razni mariborski kulturni delavci, ki bi radi nekaj reprezentirali. Ta spor se je sedaj še poostiril z odgovorjo lokalov knjižnič. Posojilnica Narodni dom bi namreč rada svojo palačo prodala državi za prostore bodoče oblastne skupščine ter je odpovedala prostore Ljudski knjižnici in Čitalnici. Vsi na-

prednjaki v Mariboru so radi tega ogorčeni nad demokrati, ker mečejo na ceste svoje lastne kulturne ustanove.

○ **Slaba tovarišija.** V soboto zjutraj je prišel na policijo naiven kmetič iz okolice Maribora ter potolič, da mu je zmanjkala po noči ura, vredna 500 Din. Prišel je v petek zvečer v Maribor ter padel v roke dveh brezposelnih postopačev. Vodila sta ga iz gostilne v gostilno ter izvabila iz njega denar. Ko je bil že popolnoma pijan, sta ga pustila ter si vzela za spomin na dobrotnika njegovo uro.

○ **Preselitev trgovine.** Modistiinja gospa Novak je preselila svojo trgovino v Gosposki ulici v nov lokal v knjigarni Scheidbach.

○ **Nesreča na kolodvoru.** V soboto zjutraj se je pripeljal v Maribor pek Karl Marn iz Ljubljane. Pri izstopu iz vlaka je padel ter si zlomil levo nogo pod kolenom. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnišnico.

○ **Pogodba med železnico in mestom.** Radi živahnega prometa po cesti iz Melja proti carinarnici je tamkaj v trdozmskem in poletnem času do gležnjev prahu. Sedaj je sklenilo mesto z železnico pogodbo, po kateri bo škropilo mesto to cesto, a stroške škropljenja bo nosila železnica.

○ **Nov vrt.** Pod velikim mostom ima mestna občina triogelno posest, katero je imel doslej v najemu g. Arbeiter, ki je tamkaj zlagal staro železnico. Ta košček zemlje je dobil sedaj v najem tovarnar Berg, ki se je zavezal, da bo spremenil na spomlad ta prostor v vrt, ki bo v kras mestu in ga bodo videli vsi pasanti velikega mosta.

Celje

○ **Dr. Korošec v Celju in celjskem okraju.** Dne 10. t. m., to je v ponedeljek zvečer se vrši shod somišljenikov SLS pri Belcm volu in sicer ob pol osmi uri zvečer. Drugi dan, to je v torek, nastopi dr. Korošec v Vojniku in sicer dopoldne ob 8. uri v posojilniški dvorani, Isti dan ob 6. zvečer bo shod na Babnem za okoličane. Shod bo v gostilni pri Janiču. V sredo dne 12. t. m. pride gosp. dr. Korošec na Polzele, kjer priredi v dvorani pri Cizefu ob 9. dopoldne shod. Isti dan ob pol petih popoldne bo pa shod v Petrovčah, kjer bo dr. Korošec govoril v kaplaniji. Opozarjamo vse naše zaupnike po deželi, da priporoče našim somišljenikom udeležbo na teh shodih, da bodo mogočini izraz slovenskega ljudstva.

○ **Rojstni dan kraljice Marije** se proslavi danes v nedeljo v župni cerkvi s pontifikalno mašo, ki jo bo imel g. opat Peter Jurak.

○ **Nov list.** Neka narodna stranka v Celju bo pričela v prihodnjih dneh izdajati svoj poseben list, ki bo namenjen volivni agitaciji. Kakor se sliši, se bo ta list imenoval »Obupa«, in to radi tega, ker bo ta stranka z obupom šla v boj med drugim tudi za svojo gospodarsko polomijo.

○ **Nova kulturno-verska zvezda** vzhaja v našem mestu. »Nova doba« je namreč pridobila novega učenjaka za dopisnika, ki si je vzel za nalogo braniti versko prepričanje katoličanov in nastopa pri tem tako, da trdi, da so »klerikalci« sam pesek, prod, melj, sviz in glen in zavito trdi, da so vsi ti nesrečneži nemoralni ljudje, medtem ko so najboljši katoličani edino samostojni demokrati in seveda tudi narodni socialisti. Pa pravijo ljudje, da se v zimskem času ne skisa nobenemu pamet.

○ **Korajžo pa imajo.** V predzadnji »Novi dobi« grozi najbrže zopet isti stari Celjan, da bo navedel imena onih ljudi — Nemcev, ki so pred vojsko širili odpad od Rima. Prav je to, nam bo vsaj naš listič »Nova doba« dal povoda, da bomo tudi mi navedli imena onih demokratov, ki s podkupovanjem in gospodarskim pritiskom hočejo povečati vrste svoje gnile stranke. Tudi o špijonstvu bomo nekaj izdali. Pa da ne bo pozneje kakega javljanja!

○ **Terjatse slovenskih hranilnic** pri Slovenski banki so navedene v 2. števil. »Nove dobe«, pa te navedbe niso popolne, ker je izpustila zavod, ki je za Celjane največje važnosti in ni navedla ne vsote ne imena tega zavoda. Se pač demokrati bojijo, da ne bi se preveč raznesla slava njihovih vzornih gospodarskih zmoglosti?

○ **Kdo je zlot?** »Nova doba« pravi, da je to naš poročevalec. Kdo je pa pravoverni farizej? Najbrže oni, ki je spisal predmetni članek v »Novi dobi«.

○ **Kaj pa to?** »Jutro« z dne 6. t. m. poroča med mariborskimi novicami, da je gosp. veliki župan dovolil tudi za mesto Celje enomesečni proračunski provizorij. Kdo ga je pa za to prosil in kdo predlagal? Kaj je g. veliki župan kar naenkrat postal drugega mnenja? Pričakujemo najhitrejšo rešitve naše gospodarske krize v mestnem občinskem svetu v smislu zakonitih predpisov in nič drugega. Drugače bomo znali povedati ljudstvu, kdo je zakrivil v mestnem gospodarstvu ono veliko škodo, ki nastaja iz tega, da se ne bodo mogle izterjati občinske doklade za ves oni čas, dokler ne bo mestni proračun potrjen.

○ **Drsališče otvorjeno.** Na Diehlovem travniku je otvoril Sportni klub v Celju na novo urejeno drsališče, na katerem je tudi vpeljala električna razsvetljava tako, da je drsanje omogočeno tudi ob večernem času. Klub je investiral v drsališče veliko denarja in zato priporočamo, da se občinstvo v obilnem številu posluži te ugodnosti izvajanja tega lepega sporta v zimskem času.

○ **Letošnja poročna zasedanja** se bodo vršila v Celju kakor sledi: prvo dne 28. februarja, drugo dne 30. maja, tretje dne 29. avgusta in zadnje 31. novembra.

○ **Mestno gledališče.** V torek dne 11. t. m. bodo nastopili na našem odru ljubljanski igralci v veseligr »Joy«. Nastopile bodo ljubljanske najboljše moči, kakor gg. Rogoz, Levar, ga. Vera in ga. Saričeva. Predprodaja vstopnic se vrši v trgovini Goričar in Leskovšek. V mesecu januarju bo edina ta predstava v našem gledališču.

○ **Mestna plinarna** namerava olajšati odadajo plina zasebnim strankam. V ta namen bo izdala navodila, kako se pravilno ravna pri uporabi s plinom in bo tudi strankam brezplačno popravila plinske kuhalnike in peči. S tem upa mestna plinarna, da se bo konsum plina povečal, ker bo zguba plina pri kuhanju zmanjšana na najmanjši odstotek. Mestna občina ima s svojo plinarno večern križ. Uporaba plina je namreč od sedaj bila še precej draga, ker je veliko plina po nepotrebnem ušlo. Ako se bodo aparati popravili, je upanje, da se bo plin sam po sebi pocenil in tako konsum tudi na druge stranke razširil. Ako ta akcija ne uspe, ne bo ostalo drugega, kot da se obrat v plinarni ustavi, ker mestna občina vsako leto utrpi pri plinarni velike vsote.

○ **Občni zbor državne krajevne zaščite otrok in mladine** v Celju se bo vršil v torek, 11. t. m., ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma, in ne 10. t. m., kakor smo poročali.

Jesenice

Prosveta. Prihodnjo nedeljo t. j. 16. t. m. bo v Društvenem domu burka »Ne v loterijoc, znana po velezabavni vsebini ravno za predpustni čas primerna. Kdor se hoče ta dan od srca nasmejati, ta naj pride v »Naš Dom« in prišel bo na svoj račun. Prihodnji prosvetni večer pa bo tudi zelo zanimiv ker se bo predavalo o Japonski in ondohni svilo. Več o tem še pravčasno sporočimo.

Veliko zanimanje vlada za sročke Katoliškega delavskega prosvetnega društva na Jesenicah. Pošljite ponje vsi, katerim je napredek naše stvari pri srcu sedaj je še čas, sicer bo prepozno in marsikdo se bo kesal, ki bo zamudil lepo priliko. Ravno sedaj so na razpolago najboljše sročke, ki bodo gotovo zadele in najbrže je med temi tudi glavni dobiček.

Zadnji dež in sneg sta naše ceste spremenila v prava drsališča, tako, da je prav nevarno hoditi po cestah. Zvečer pa čivi mladina, posebno od nove šole do tovarniške glavne pisarne.

Kranj

Naša prosveta. Danes popoldne ob 4. bo priredil dramatični odsek našega prosvetnega društva v Ljud. domu v Kranju Finžgarjevo dramo »Razvalina življenja«. Med odmorji bo sviral tamburaški zbor.

Pojasnitev. K članku »Slovenec« z dne 6. I. 1927 o kinopredstavi v Kranju si dovoljujemo pojasniti, da je bil dotični film, ki reproducira spreod ob priliki odkritja spomenika kralja Petra Osvoboditelja v Kranju na dan 1. avgusta 1926, od tukajšnjega kinopodjetnika g. Franceta Šajovca predvajal, kakor ga je dobil po velikih težavah, in so tudi tukaj nikakor ni pretrgal, zakar so priče na razpolago. Res pa je, kar ugotavlja dotični dopis, da je bila videti na filmu edino le požarna bramba. Koga zadene na tej prikrajšavi filma krivda, bi pa bilo interesantno doznati, tem bolj, ker slišimo, da se je isti film predvajal v kino dvor v Ljubljani neprikrajšan, ter so se tam v povorki videli i Orli i Sokoli.

Tržič

Pokopali smo ta teden pridno učenko meščanske šole štefko Pavelek. Umrila je v ljubljanski bolnici, a so jo pripeljali sem. Prerani smrti je gotovo pripomogla tudi daljna vsakdanja pot iz Putehova v šolo. Zadnje časi ji je prav lepo izkazala meščanska šola, mnoge odlične osebnosti iz Putehova in veliko meščanov. Naj v miru počiva!

Automobil je zdrknul v sredo nekemu gospodu gospodu iz Ljubljane v jarek ob cesti, ki pelje k Sv. Ani. Na kraju nezgode delajo nov betonski most in je sedaj poleg zasilen lesen. Cesta je bila ledena in kljub veliki opreznosti sta bili prvi kolesi naenkrat v jarku. Če bi bil zdrknul avto le še malenkost naprej, bi bila lahko največja nesreča. Tako so pa pategnili konji avto zopet na cesto in je odšel.

Delavska zveza je imela ta teden lepo obiskan sestanek in občni zbor. Soglasno je bil izvoljen stari odbor s predsednikom J. Majeršičem na čelu.

V Našem Domu bo v nedeljo 9. t. m. zvečer veseligr »Charleyeva tetac«. Kdor hoče razvedrila, naj pride!

Obisk Franchettijevga tajnika. V petek, 7. t. m. se je vršil pri nas shod obrtništvu pri g. Ruču. Prišel je na shod kot govornik tajnik Franchettijevih obrtnih zadrug. Iz njegovega govora je bilo posneti, da je proti obrtnemu naraščanju, ker se tega precejšen del vzgaja v Salezijanskem zavodu na Rakovniku. Imel je polno sladkih besedi za malo obrtništvo. Protestiral je proti razpustu zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Stavil je tudi tezađevno resolucijo, za katero je glasovalo 20 navzočih. (6 je bilo proti) ki so se s tem izrekli za krivični volivni red, kateri je dal večino žerjavov skupini, ker 400 glasov veleindustrijev je odtehtalo 20.000 glasov obrtništva. Gospod tajnik Zveze obrtnih zadrug bi moral povedati, da je on zastopnik ne malega obrtništva, ampak veleindustrije, katera je dala zmago kandidatni listi, katero je on zagovarjal. Obrtniki! Ali se vam niso še odprle oči?

Novo mesto

Občiaske volitve, o katerih smo poročali, da so v telu, so bile preložene vsled oblastnih volitev. Pred razpisom bomo imeli zopet novo reklamacijsko postopanje.

Naše javne ure. Ne mislimo tu na policijske ure, temveč na one, ki nam naznanjajo čas. In kakšno so? Kažejo tako različno, da vseh hoče priti na solišče ob devetih, pa ti rotovski ura kaže tri četrti, kapiteliska devet ravno bijo, sodnijska se pa približuje zdaj eni, zdaj drugi. Po kateri uri naj se ravnamo? Naše skromno mnenje je, naj se ne vse ure uravnajo po železnici, da se nam mogoče kdaj ne pripeti, da zamudimo vlak. Prosimo pa tudi, da se ta stvar res uredi.

Nesreče. Kakor povsod, tako so tudi pri nas česte požarje — ledene. Vsled tega sta se v enom

tednu zgodili na cesti kar dve nesreči, zlomila sta si nogo tukajšnji okrajni sodnik Kobe in pa hčerka učitelja Borštnika.

Silvestrov večer je privedlo Prosvetno društvo »Soča«. Pri pogrnjenih mizah smo čakali Novega leta in uživali na dobrem igranju Turčevih »Jurčkov« ter Vošnjakov »Ne vdajmo se«. Da nam pavze niso vzele dobrega razpoloženja, je skrbel tamburaški zbor Rokodelskega društva. Opolnoči nam je govornik predložil važnejše dogodke preteklega leta in se zlasti spomnil 40 letnice Rokodelskega društva, 25 letnice Marijine družbe, zlasti pa je poudaril, da se je začelo z zbiranjem darov za novi »Ljudski dom«. Tako smo pri nas silvestrovali okrog pol 1. ure pa smo se razšli.

Trbovlje

Možarske knjige so prispelo ter se lahko dvignejo pri poverjenosti v kaplaniji. Za pošto se doda še 2 Din. Obenem se lahko tudi vpiše naročilo za drugo leto, ki znaša 20 Din.

Volitve v oblastno skupščino se vrše na devetih voliščih po istem redu kot dosedaj. Skrinjice bo pet. Prva skrinjica je ona Slovenske ljudske stranke.

Poučni tečaj o poljedelstvu in živinoreji. Kmetijska podružnica za Trbovlje priredi dvanajst poučnih tečajev o raznih kmetijsko-gospodarskih panogah. Tečaj se bo vršil v Društvenem domu 18. in 14. t. m. Predavala bosta g. Kafol in g. Wernig, strokovnjaka v tej stvari. Našim kmetiskim posestnikom priporočamo najtopleje, da se tečaja udeležijo v kar mogoče velikem številu. Tudi njih sinovi se vabijo.

Ubeji rudar. Nad našega rudarja se kopiči škana nad škana. Ena takih škana je, da ti pride na delovno mesto kakšen mlad inženier, sedi tam celih 8 ur, si zapiše vsak gib, ki ga napravi, in pri svojem delu, kakor: koliko časa rabi za odvoz k jasku in nazaj, postavitev lesovja, če rudar slučajno zveči tobak, koliko časa rabi, da si ta griljaj odreže itd. Drugi dan gre na drugo mesto in potem se primerja kdo več naredi in nasprotno. Zadnji čas se zahteva, da mora rudar na posameznem delovnem mestu natovoriti 12—15 vozličkov, drugače se mu zapreji z odpuštom. Pri tem se seveda gospodje ne ozirajo, da je v jami velik prišlek, proge zlomljene, blata čez kolena, ker so jamski jarki ne čistijo ali jih sploh ni, velikokrat ni lesa, ker se preveč štedi itd. Produktivja premoga je na visku in še se zahteva od rudarja več in več, ne pomislijo pa, da bo izvoz izostal, ker čujemo, da železnica s februarjem svoj kvantun zniža na minimum.

Hrastnik

Zborovanje SLS se vrši v nedeljo, 9. t. m. popoldne ob 3. uri.

Knjige družbe sv. Mohorja so dospelo. Za one naročnike, ki so jih plačali pri Kat. prosv. društvu v Hrastniku, se dobe v društvenih prostorih v mlinu.

Šoštanj

Kako napredujemo in nazadujemo. V lanskem letu 1926 smo pri rojstvih nazadovali za 18. Rojenih je bilo le 158 napram 176 v letu 1925. Zato pa je velik napredek pri močnem spolu. Dečki imajo nad deklicami častno večino 21 glav in duše. Lani je umrl 1 več kot letos, namreč 78, tako da je razmerje med umrlimi in rojenimi še vedno zelo ugodno in je Šoštanj vsakekar zdrav kraj. Med umrlimi imajo večino ženske, vsaj prva dva meseca ni umrl noben moški. Porochenih je bilo 35 parov napram 41 prejšnjega leta, tudi nazadovanje. Koliko smo pa nazadovali pri prenoženju vsled presilnega davčnega vijaka, o tem sicer ne pove nobena statistika, pač pa to čutimo vsi na lastni koži.

Slavnostni dnevi smišelske župnije. Dnevi radosti so bili letos za nas noveletni prazniki. Saj je z novim letom prevzel župnik sicer novi župnik, a naš stari prvoborilec, tako zaželeni in za služni g. Pavel Gril. Vse je tekmovalo, da v dejanju pokaže svojo ljubezen do njega, ki je v par letih ustvaril v naši župniji čudovita dela, saj je bil res »fanatik za vero, delo in prosveto«, kakor ga je označil neki ugleden meščan. Pet mogočnih mlajev (36 m visoki), v svetloči vrti spremljena cerkev in mogočne množice ljudstva pri vseh slavnostih so glasno pričale o udanosti do svojega novega dušnega pastirja. Na predvečer je bila sijajna podoknica s poljem, govori in godbo pred čarobno razsvetljeno kaplanijo. Med streljanjem topov in pritkavanjem zvonov so se dvigale visoke pod jasno nebo raznobarvne rakete kot puške ljubelih src pred prestol Večnega s pronojo za blagoslov novemu župniku. Navdušeni vzdiki in pozdravi kar niso hoteli prenehati. K slovesnosti instalacije 2. januarja se je zbralo okrog 3000 ljudi. Slavljenca je spremlila v cerkev Mar. družba z zastavo, Orli v kroju in 14 duhovnih sobratov. Vse cerkveno slavlje je s priznanim dostojanstvenostjo izvršil vlč. g. msgr. Ivan Rotner, dekan v Skalahu, ki je tudi z njemu lastno govorniško spretnostjo zahteval program župljanom in župniku. V znamenju izredne ljubezni do svojega novega dušnega vodnika so se obhajale te res lepe slovesnosti umeščenja in dal Bog, da bi ta ljubezen ostala trajna, kakor je to poudaril slavnostni pridigar. To želimo tudi mi vsi ter kličemo: »Na mnoga leta v medsebojni ljubezni za blagor in procvit naše lepe župnije!

Slovenska krajina

»Martinišče« še vedno ni razprodalo vseh kart svoje loterie. Zato jih kupujte, da bo prej omogočeno žrebanje. Dobijo se po 5 Din v župnišnih mariborske škofije in v Ljubljani pri lazaristih, na Rakovniku itd.

Dolnja Lendava. Več kot dovolj je bilo veselic ob božičnih praznikih in na Silvestrov večer. Plesalo se je na vseh koncih in krajih, zato ni čuda, da se je meščanstvo skakanja naveličalo in več pozornosti posvetilo prireditvam v otroškem vrtcu. Kar trikrat so iznenadili malčki pod vodstvom čč. sester mestno inteligenco s prav lepimi nastopi. Vsak se je čutil, kako je mogoče doseči kaj takega v tako kratkem času. In res. Sestre vzgojiteljice zaslužijo najboljšo priznanje. S svojim neomahljivim delom so dosegle neverjetno mnogo.

Slovenci v Italiji

Tretji sennam odpuščenih slovenskih učiteljev. Prosvetni minist. Fidele je poslal odpuštni odlok še temle slovenskim učiteljem: P. Paljk, Lokavec; I. Fajgelj, Ajdovščina; Jurjevčič, Ustje; Vekoslav Benko, Ribemberk; Mlekuš Zora, in Jelšek Amalija v Dornbergu. Jelšek Amalija je učiteljica že 40. leto! Krasen dokaz 2000 letne kulture!

Smrtina kosa. 3. t. m. je umrla v Gorici v mestni bolnici po kratki mučni boleznii g. Marija Hvalič roj. Povše, stara komaj 36 let.

Beleške

Δ »Jutrov« general. »Jutro« je začelo zdaj za oblastne volitve, ko mu manjkajo druga učinkovitejša sredstva, gonjo proti temu, da sedi v najnovejši Uzunovičevi vladni general, Rado bi tega generala spravilo v zvezo s pogajenji Uzunoviča z dr. Korošcem za vstop SLS v vlado in trdi, da je »Slovenec« imel že pripravljeno posebno izdajo, v kateri se je na ministrski listi poleg dr. Kulovca in dr. Gosarja nahajal tudi general M. Slovljevič. To pa ni resnica, ker se je na tisti listi M. Slovljevič nahajal kot general v pokloju. Dr. Korošec je vstop članov SLS v to vlado odklonil prav zato, ker Uzunovič v nasprotju z dano besedo ni hotel M. Slovljeviča kot generala dati vpokojiti. Zvestna laž je tudi, da Korošec za vstop v vlado ni zahteval stvarnih koncesij, četudi trdi »Jutro«, da ima to od Uzunoviča. Dr. Korošec je svoje zahteve točno formuliral in je vsak vstop SLS v vlado izključen, ako se ne dobe garancije, da se bodo nacionalne, politične in gospodarske zahteve Slovence izpolnile. Hujkanje »Jutrac« proti generalu pa je najgriša hinavščina, ker je notorično, da jutrovska družba odnekad simpatizira z diktaturo, kateri naj bi stal na čelu general vojvoda Stepanovič. Ljudje, ki so ustvarili Orjuno in zagovarjali njen teror ter smešili in blatili demokracijo, se samo smešijo, če zdaj robnijo proti generalom. Če bi to mi delali, bi nas »Jutro« denunciralo za največje sovražnike države in armade. »Jutrovo« sedanje hujkanje je ravnotak bedast in gnjil volivni šlager jutrovcev, kakor je bil oni o kardinalu Gaspariju. Verjel pa ga ne bo nihče razum kakšen zabiti Jutrovec na deželi.

Δ Pogrebna pesem SDS. Ker je naš članek, ki smo ga napisali pod tem naslovom, SDS-arski tabor v živo zadel in ker »Jutro« ne more nobene naših ugotovitev ovreči, se pa tolaži s tem, da SLS že krepko vrag jemlje in jo bo tudi vzel. To informacijo ima »Jutro« seveda direktno od vruga samega (razume se po sebi, da ima ta najbolje in formirani list Jugoslavije zveze tudi s samim vragom), je torej absolutno zanesljiva, in zato »Jutro« tudi kar z debelimi črkami jamči, da bo SLS res vrag vzel. Toda, hm... kaj pa če »Jutro« vrugu le malo preveč zaupa? Tako je n. pr. tudi za neko banko do zadnjega jamčilo, da je ne bo vrag vzel, pa jo je le vzel. In kaj pa, če je vrag »Jutro« samo nabrisal, da misli vzeti SLS, v resnici pa bo vzel SDS? Vragu ni nič zaupati. In se nam vse zdi, da mu tudi »Jutro« prav popolnoma le ne zaupa, ker na istem mestu piše: ...in zato tudi vemo, da bo premnogo Slovencev pri oblastnih volitvah volilo SLS. No, torej. Da le pri oblastnih volitvah SLS ne bo še vrag vzel, ampak bo vzel samo SDS. To nas za enkrat pomirjuje.

Δ Očetje 13 milijardnega proračuna da so klerikalci, to je zdaj pogruntalo »Jutro«, češ da je bilo tistih 6 milijard proračuna svoječasne Koroščeve vlade ravno toliko ko danes teh 13 milijard RR vlade, v kateri je sedel tudi g. Pucelj. Seveda je to ravnotakšen račun, kakor če bi mali Moric rekel, da je enkrat ena dve. Pred 13 milijardnim proračunom RR-Puceljeve vlade pa je bil še 11 milijardni proračun PP Žerjavove vlade, kar je seveda po poštevaniki malega Morica toliko kot nič. Zato rajši o tem molči. Res glavno mu je dokazati, da so ogromni proračun 13 milijard zakrivili pravzaprav klerikalci, enako kakor so zakrivili potres na Japonskem in povodnji po Slovenskem. In vam je mali Moric danes ali jutri v stanu dokazati ravnotako, da so klerikalci zakrivili tudi vidovdanske ustave in centralizem. In finančnega delegata g. Šavnička tudi. In vse silne davke, ki jih je naložil našemu ljudstvu že PP režim, a RR režim še povečal, tudi. In sploh vsega, kar nas Slovenec tiči, so krivi samo klerikalci. In so krivi tudi »Jutrac« in njegove strašne duševne morije, ker ko bi klerikalcev ne bilo, bi tudi »Jutro« tako neumno ne pisalo.

Δ Prav! SDSarji hočejo menda v logičnem okraju agitirati s tem, da bodo razmnožili besedilo znanega govora dr. Marka Natlačenca. Nam je prav! Kakor hitro se bo ta govor kjerkoli pojavil, bodo objavili in razmnožili mi govor dr. Ivana Tavčarja, voditelja in učitelja sedanjih liberalcev. Da bo pa stvar še bolj zalegla, bomo objavili tudi pikantno povest o romanju nekega denarja preko Hotederšice, tisto povest, o kateri je dr. Natlačenec govoril pri zadnjih državnozborskih volitvah na javnem shodu v Hotederšici in jo je slišalo veliko pristašev SDS. »Jutro« naj piše svoemu zaupniku v Hotederšico, pa bo zvedelo, katera je ta povest. Odkrito rečeno, mi se onjave dr. Natlačenecovega govora ne bojimo niti v sredi njegove vsebine, še manj pa zato, ker imamo dovolj protioroža.

Peovski koncert J. P. Z.

Dne 6. t. m. je bil v Unionu koncert Jugosl. pevске zveze ljubljanske župe, neke vrste revije včlanjenih zborov in njih zmoglosti; koncert je bil obenem tudi proslava A. Foersterja in 60letnice M. Hubada, ki so ga vsi včlanjeni zbori (267) izvalili za častnega člana in mu pri tej priliki podelili kolektivno diplomu.

Ko sta se ljubljanski Sentjakovski zbor in litjska Lipa tik pred koncertom odjavila so nastopila osmerna društva s programom, na katerem je bilo 7 Adamičevih, Gerbičevih, Pavčičevih, Foersterjev, Sukovih, Dvořakovih in Mokranjčevih skladb. Prvenstvo je v tej reviji odnesla ljublj. Glasbena Matica pod pevovodjo M. Hubadom po svoji dobri sestavi, izbranih glasovih in mojstrsko obdo-

lanem izvajanju. Odlično je uspel ljubljanski Zvon pod vodjo Z. Prelovca po precej dobri sestavi in zelo posebno ritmično obdelanem izvajanju težke Adamičeve »Cig. posmehuljec. Združeni moški zbori so pod Prelovčevim vodstvom — ni šala uvežbati Foersterjevega »Umlr je moč« z ogromnim zborom, sestavljenim iz visokozmožnih mestnih in manjzmožnih podeželskih pevcev — presenetljivo disciplinirano odpele težko skladbo. »Slavec« je pod J. Brnobičevim vodstvom stopil v krog najbolj ambicioznih ljubljanskih društev in mu čestitamo k trajnemu napredovanju. Izmed podeželskih zborov sta vzbudila posebno pozornost v prvi vrsti »Glasbeno društvo« iz Kočevja pod vodstvom M. Trosta in »Zvon« iz Trbovelj pod vodstvom O. Molla, posebno prvo je pokazalo visoko uvežbanost in inteligentno, delikatno interpretacijo. »Slovensko bralno društvo« iz Trliča pod A. Lajovcem razpolaga s slabejšim glasovnim materialom od gornjih društev, je manj uvežbano. »Krakovo-Trnovce« pod R. Migličem je šele nedavno dobilo pevovodjo

in komaj premagalo začetek. »Zorac« iz Ježice pod A. Grmkom kaže šele dobro voljo in bo moralo resno začeti z začetki pevske šole.

K ostalemu se šujemo naslovu tega »saveza«... ki je zraven še »pevački« in »južnoslovenski«... in mislimo, da se naj Slovenci ne smešimo več dalje na ta način. Če razumemo, če uradnik rabi uradni »stepen« namesto »razreda«, toda »Podsaveti muzičarac« in »pevački savezi« v Sloveniji naj pa dobe slovensko ime!

Cerkveni vestnik

Kongregacija »Zalostne Matere Božje« za gošpe pri sv. Florijanu, ima v torek, dne 11. t. m. svoj shod ob pol 5. uri.

Mešnica Marijina kongregacija pri sv. Jožetu ima danes popoldne ob pol štirih svoj redni shod. Polnoštevilo!

Naša bodoča samouprava.

Dušan Sernec:

Oblast in preskrba z elektriko.

I.

Člen II. točka 2. zakona o oblastni in okrajni samoupravi določa, da spada v delokrog oblastnih samouprav tudi izkoriščanje prirodnih zakladov. Pod pojem »prirodni zaklad« spada pri nas v Sloveniji v prvi vrsti premog in vodna sila, ali z drugimi besedami temelj industrializacije Slovenije — proizvodnja gonilne sile.

Da je Slovenija glede prehrane pasivna dežela in da si moramo ta naš primanjkljaj nadomeščati z industrijskimi proizvodi, ki jih izven Slovenije prodamo, o tem se je že mnogo pisalo in je danes splošno priznano dejstvo. Brezposelnost v gospodarski krizi, tujski promet, izseljevanja in nešteta druga vprašanja so v neločljivi zvezi z industrializacijo Slovenije.

Nastane pa vprašanje, ali so nam od Boga in narave dani predpogoji za to. Pri tem pride predvsem trojno v poštev: geografska lega in prometne zveze. Oboje bi bilo prvovrstno, če ne bi imeli nesrečnih državnih mej. A vzlic temu je vendar še relativno naš položaj v naši državi najugodnejši. Drugo je delavski material. Kot civilizatorno najnaprednejši je naš delavec v naši državi gotovo strokovno najboljši element. Primanjkuje pa delaželnih tudi ne. In tretje je gonilna sila, ki je na razpolago. S tem vprašanjem, s pravicami in dolžnostmi oblastnega zastopa v tem pogledu se hočem v naslednjem v velikih obrisih natančneje baviti.

Malo zoperno mi je o tem razpravljati, ker se zavedam, da le ponavljam, in da sem vsaj pred leti, o vsem tem v javnosti že govoril, odnosno pisal, vendar pa upam, da tudi v tem članku nekaj malega doprinesam k temu, da se pojmi o tem vprašanju razčistijo in da se posamezne točke stavi na mesto, kamor spadajo.

Premoga, rek in potokov, ki bi se dali racionalno izkoriščati, je v Sloveniji dovolj. Namenoma ne rabim izraziti »vodna sila«, ker ta naziv zasluži vodni tok šele tedaj, ko je naprava že zgrajena. Skoraj povsod, kjer se vidijo geološke tertijerne in trias formacije, moreš pri nas na to sklepati, da je vmes ena plast premoga. Ta plast je v Trbovljah konstantno 24 m debela, v velenjski kotlini kopljejo premog v plasti, ki ima okoli 80 m debeline. Po že izvršenih raziskavanjih pa moreš sklepati, da doseže ta plast premoga debelino 130 m. Pa ne samo tam, kjer se danes premog dejansko že koplje, tudi drugod ga imamo menda v obilici. Spominjam se, da je svojčas poleg Trboveljske tudi Schaffhauser Bankverein, menda največja nemška oružba, ki se peča z raziskavanjem prostosledov, raziskovala teren pri Kozjem. Izkoriščanje teh plasti danes ni mogoče, ker manjkajo prometne zveze. Naš položaj glede premoga je danes skratka ta, da prevladuje Trboveljska družba ves trg in da se morajo vsa manjša podjetja ravnati po njej.

Naglašati pa je: naš premog ni prvovrsten. Vse naš premog je le rjav premog, četudi je za oko lepe črne barve. Kriterij je ta, da se da iz črnega ali kamenitega premoga po danes znanem procesu narediti koks za visoke peči, iz rjavega premoga pa ne. Slični fabrikat rjavega premoga se imenuje kumac, a v sredi manjše trdnosti ni uporabljen za visoke peči. Vzlic temu pa je možnost dana tudi iz našega lignita producirati koks, ki bi imel zadostno trdnost tudi za kurjavo visoke peči. Ko sem bil leta 1920. poverjenik deželne vlade za Slovenijo, sem pričel tozadevne poizkuse in se nam je posrečilo iz lignita izdelati prvovrsten koks. S tem seveda vprašanje možnosti te fabrikacije še zdavnaj ni rešeno, ker se gre kakor pri vsaki tudi pri tej izdelavi za možnost racionalne fabrikacije. In kompleks teh vprašanj, ki pridejo pri tem v poštev, nikakor ni enostaven ter zahteva natančnih in temeljitih predstudies, preden se more smatrati to vprašanje za rešeno. Za strokovnjaka ni potreba razpravljati o važnosti lastnega proizvodnje koka, za nepoučeno javnost omenim le, da pomeni to vprašanje najvažnejši in bistveni del cele železarske industrije.

Tendenco v Belgradu obstaja, da se reši država kot taka vseh podjetij in da jih prepušči samoupravam. Prav lahko je tedaj mogoče, da prevzame štajerska oblast tudi pre-

mogokope v Velenju in Zabukovcu v lastno eksploatacijo. Pa tudi če država teh premogokopov ne bi prepuščala oblastem, je možnost udejstvovanja oblastnega zastopa v tem pogledu v obeh oblasteh, štajerski in kranjski, velika in bi mogle oblasti kot samostojni faktorji tudi pri vprašanju pridobivanja premoga nastopati.

II.

Drugi viri gonilne sile so, kakor smo že preje omenili, naše reke in potoki. Predvsem je treba tozadevno naglašati, da naši vodni loki niso prvovrstni, se se jih proučuje s staljša pridobivanja vodne sile. To se pravi investicijski stroški za napravo so razmeroma visoki in skoro vselej je treba še s parno rezervo spolniti. Vendar se pa izkoriščanje naših vodnih sil izplača, ker tudi premog, ki se pri nas pridobiva (ne le v Sloveniji temveč po celi Jugoslaviji), nikakor ni prvovrsten. Ta naš rjav premog je bil vedno, tudi svojčas pod Avstrijo, ne le relativno z ozirom na kalorije, ki jih vsebuje, temveč še celo absolutno dražji kot premog, ki se je pridobival na primer na severu bivše monarhije na Moravskem ali v Šleziji. Znano dejstvo je bilo, da so na severu monarhije velike elektrarne proizvajale silo, pri čemer jih je stala kilow. ura na premog 2—3 vinarje, pri nas izpod 5—6 vinarjev tega tudi takrat ni bilo mogoče. Pri izkoriščanju vodne sile pride glede kalkulacije v poštev le možnost, po kateri si more konsument drugim potem sam svojo silo proizvajati, tedaj v prvi vrsti iz premoga. Vrh tega je treba še omeniti dejstvo, da cena premogu tudi na svetovnem trgu stalno narašča, pred vojno normalno na leto za 5% (od leta 1900. do 1910. se je premog podražil za 50%), medtem ko se proizvodni stroški že zgrajene vodne centrale v bistvu več ne spreminjajo. Ta stalna podražitev produkcije je naravna radi stalno rastočega življenjskega standarda in radi vedno večjih plačil podjetij v socialne svrhe. Pričakovati je, da se relativno razmerje produktivskih stroškov našega premoga in drugega črnega premoga, ki bi bilo za našo industrijo racionalno dosegljivo, tekom časa še izdatno poslabša. V navedenem je bistveni vzrok, zakaj moremo in moramo misliti na izkoriščanje naših vodnih tokov.

Po raziskovanjih dunajskega hidrografičnega urada pride na kilometer preiskane dolžine vodnega toka v ozemlju Drave 452 surovih HP, v ozemlju Save 350 HP, na Primorskem 365 HP in v Dalmaciji 267 HP. Pod izrazom »surova konjska sila« je razumeti, da bi imeli mi na slovenskem ozemlju (upoštevaj 7—8 mes. vodno množino, okroglo 1.500.000 HP, ki bi se dale racionalno zgraditi. To bi bila tedaj znatna številka, ki v praksi seveda ne bi bila nikdar dosegljiva. Vsekakor so pa ti naši zakladi v vodnih tokih upoštevanja vredni in zasluži njih izkoriščanje največjo pozornost merodajnih faktorjev, to je v predmetnem slučaju oblastnih zastopov.

Ze pred 20 leti se je bivši deželni odbor Kranjske pod vodstvom pok. dr. E. Lampeta pričel baviti s tem vprašanjem. Izvršenih je bilo nebroj študij, projektov, raziskovanj, možnega konsuma itd. Vsi ti akti ležijo v arhivih in se prašajo. Če bodo hotele oblastne skupščine to delo nadaljevati, bo treba ves ta predvojni material, ki je tukaj v Ljubljani shranjen, zopet zbrati. A to ne bo zadostovalo. Opozoril bi v tem pogledu na to, da bo mnogo spisov, načrtov itd. treba iskati v arhivu dunajskega železniškega ministrstva, ki je na Kranjskem od leta 1910. dalje skupno deloval z deželnim odborom z namenom elektrifikacije železniških prog. Pa tudi firme, ki so pri tej akciji sodelovale, hranijo še veliko študijskega materiala, ki bo dragocen za oblastne zastope.

Naj navajam dokaz temu, kako temeljito se je ta akcija izkoriščanja vodnih sil pod vodstvom pok. mlinarja dr. Lampeta vodila, da se je 1 ali 2 leti pred izbruhom svetovne vojske sestal kongres vseh deželnih zastopov Avstrije v Solnogradu, takrat znan pod kratko »Der Wassertag in Salzburg«. Ta kongres bi imel sklepati o tem, kake mere naj povzamejo posamezne kronovine v svrhu dvigovanja prirodnih zakladov v svojih vodnih tokih. Udeležil se je tega kongresa dr. Lampe sam in iz Solnograda mi je pisal, da on na kongresu kar molči, ker resolucije, ki jih ti

gospodje predlagajo in o katerih sklepajo, naglašajo posamezne točke, kar bi imele kronovine izvesti. A vse to in mnogo več je imela Kranjska že narejenega. Za ljubljansko oblast tedaj ne bo primanjlovala ne materiala ne solidnega temelja za nadaljevanje akcije deželnega odbora za izkoriščanje vodnih sil.

A tudi štajerski deželni odbor je pričel pred vojsko razvijati svoje delovanje v tej smeri. Tudi mariborski oblastni zastop bi mogel dobiti iz arhivov v Grazu mnogo važnega materiala. Znano mi je, da je štajerski deželni odbor kot nekaj kompanjon z zasebno trdno projektiral elektrarne ob Dravi. Tudi železniško ministrstvo na Dunaju je imelo ob Dravi nekaj lastnih projektov, vrhu tega so obstajali še zasebni projekti različnih tvrdk. Ves ta material bo treba pridobiti ter smoteno sortirati in delo nadaljevati.

Če mi je dovoljena k temu še pripomba, bi izrazil svoje mnenje, da Maribor in Ljubljana v tem vprašanju ne bi smela ločeno delovati, temveč bi se morala združiti in to akcijo skupno nadaljevati. Tako združenje zastopov posameznih oblasti v gotovih vprašanih predvideva tudi zakon o samoupravah. Deželni odbor kranjski je bil svojčas omejen v svojem delovanju na deželo Kranjsko, preko deželnih mej ni mogel segati. Če iz kateregakoli vidika gledamo danes na naši dve oblasti, vselej se nam predstavlja neke kot kulturna temveč tudi kot gospodarska enota in če gledam na Slovenijo kot enoto, potem sem mnenja, da težišče kake akcije za izkoriščanje vodnih sil ni več na Kranjskem temveč ob Dravi na štajerskem.

Drava je edina reka, ki izvira na snežnikih in dobiva od tam še številne pritoke, vsled česar nastopa ob Dravi vodni minimum le enkrat v letu t. j. pozimi, medtem ko se mora pri vseh drugih vodah, tudi pri Savi, računati z dvojnimi minimumom, pozimi in poleti. Zlasti ob hudi suši poleti je na Savi letni vodni minimum včasih še občutnejši kot zimski, ki nastopa ob hudem mrazu. Drava je bila glede vodnih sil, ki bi se dale na najracionalnejši način pridobiti, ena najboljših, če ne najboljša reka Avstrije. Naj omenim, da se je pred vojsko resno razmotrival projekt, od vodne sile ob Dravi prevažati elektriko do Dunajskega Novega mesta in Dunaja, in niže doli pri Varaždinu drugi projekt, ki bi imel preskrbeti Budimpešto z elektriko. Če gradiš ob Savi v okolici Ljubljane jez 10 m visok, dobiš vodno silo, ki je le desetinka tega, kar ti daje Drava ob enako visokem jezu blizu Maribora. Jez na Dravi je seveda dražji, a od daleč ne v tem razmerju. S tem pa ne maram zavreči vseh projektov kranjskega deželnega odbora; ne, tudi ti imajo svojo vrednost in jih bo treba uresničiti, a težišče celega vprašanja leži po mojem mnenju brezdvomno ob Dravi in ne ob Savi.

Vsa akcija se bo morala voditi veliko-potežno v duhu pok. Lampeta. Z ozirom na skupno korist ne kaže, da bi posamezni okraji ali občinski zastopi na svojo pest nastopali in s tem kvarili možnosti velikopoteznega, Slovenijo kot celoto obsegajočega načrta.

Ne bo odveč še eno točko naglašati, četudi se bo menda večini bralcev teh vrst zdela ta misel pri dejanskih razmerah, v katerih živimo, nekoliko depelasirana. Mislim, da se pri tem svojem bodočem delovanju oblastne skupščine nikakor ne smejo odreči sodelovanju države in njene pomoči, kajti elektrarne lahko dolgo pasivno bilansirajo, ko so za državo že zdavnaj aktivne; vsled dviga celokupne davčne moči okoliša, ki ga preskrbujejo. Državna podpora je tedaj v posrednem državnem interesu samem. Daljnovidno, po katerih se prevažata elektrika, se morejo smatrati tudi kot moderna transportna sredstva, ker se v bistvu v obliki elektrike prevažajo le nadomestilo za premog in za snovi, ki jih rabimo za razsvetljavo. Če daje država vsako leto »a fond perdue« znatne svote za nove ceste in železnice je upravičeno, da prispeva tudi k zgradbi daljnovodov.

Ze po teh kratkih navedbah mislim, da bo postala važnost delovanja oblastnih samouprav v smeri, ki jo je pok. dr. Lampe pričel, evidentna.

V podrobnosti se v omejenem okvirju enega članka v dnevnem časopisu ne morem spuščati, vsekakor ni dvoma, da bo SLS, ki bo imela sigurno in trdno večino v obeh oblastnih zastopih tudi to dedščino deželnega odbora kranjskega odn. štajerskega prevzela ter jo smoteno uporabljala v blagor skupne Slovenije.

Najlepše božično darilo je

Družinska pratika

1927

ki se še dobi

in jo ima v prodaji vsaka boljša trgovina po vsej Sloveniji. Kjer bi je ne dobili, jo pa zahtevajte naravnost od založništva »Družinske pratike« v Ljubljani. Cena izvodu 5 Din, po pošti 50 par več. Krasi jo nad 20 celostranskih slik, med temi 16 v bakrotisku! — Edina te vrste!

Oskrbite si jo pravočasno!

Kulturni pregled

A. G.:

130 letnica prvega slovenskega časnika.

Lublanske Novice (1797—1800).

Slovenska literatura, ki je v dobi prosvetljenstva predrla ledeno skorjo in pognala prve cvetove, je morala v sredini devetdesetih let XVIII. stoletja pretrpeti težko izgubo. Oni Linhart, ki je pokazal voljo in zmoglost, da oživi tvorci Zoisove velevalne kulturne načrte, je v svojih najboljših letih umrl. Najbolj se je zavedel škode Zois, ki je bil središče vseh naših kulturnih sil; bil je zdaj kakor luč, ki gori sama sebi. Nekako podzvestno je bil dopisovanjem z gorjuškimi kaplanom Valentinom Vodnikom pripravljala naraščaja, ki je izpolnil vrzel, nastalo po Linhartovi smrti. Vodnik je bil do tega časa le malo literarno tvoren, bil pa je dostopen nasvetom visoko izobraženega barona, brez oziroma na prilike, ki so bile za vzdrževanje medsebojnih stikov sila neugodne. — 4. okt. 1792 je bil Vodnik na lastno prošnjo imenovan za kurata v bohinjskih gorah, v Gorjušah, najvišje ležeči fari Kranjske. Od tod je dopisoval s Zoisom, ki ga je l. 1794. pridobil za izdajo »Velike Pratičke« in mu pošiljal gradivo. Ta pratika, ki je izšla prvič za l. 1795., je širila našo pisano besedo med narod do l. 1797.

Po Linhartovi smrti je bila Zoisova prva skrb, kako pritegniti Vodnika v svojo bližino in ga uvesti v svoj salon, odkoder so v resnici izhajale vse inicijative za vse naše tedanje kulturno življenje. Po Zoisovih nasvetih je Vodnik kompetiral za mesta v Idriji, Ihanu in Ježici, dokler mu ni končno 23. jun. 1796 uspelo priti za kaplana k sv. Jakobu v Ljubljano. Ta Vodnikov prihod v Ljubljano je za Slovence velika pridobitev, ker je prišel tako neposredno v stik s baronom Zoisom. Istočasno preneha med obema dopisovanje, ki datira vsaj iz l. 1794.; s tem je oškodovana naša literarna zgodovina za marsikatero dragoceno listino in podatek.

Po prvi uspehi akciji za ljudsko izobrazbo, ki je bila zamišljena v večjem stilu, namreč »Pratičke«, je prišel Zois na originalno misel: izdati slovenski list! — Časnikarstvo te dobe je bilo pri večjih narodih, zlasti pri Angležih, na precej visoki stopnji. Tako je tudi v Avstriji kurziralo nekaj listov. Ljubljana sama jih je imela več, med njimi najvažnejša Merkova in Kleinmayrjeva »Lai-bacher Zeitung«. — Ko je slovenščina v literaturi in gledališču dokazala svojo uporabnost ne le kot občealno sredstvo za kmete, ampak tudi kot literarno izrazilo, je Zois zavrnil privilegirano nemščino in je postavil ob stran domačo ljudsko govorico. Po tem spoznanju je smatral Zois za potrebno ustanoviti Slovence lasten časnik, kateremu je določil Valentina Vodnika za urednika in izdajatelja ter se zedinil z njim za ime »Lublanske Novice«. Vodnikovo stanovanje v šentjakobskem župnišču je bil tedaj uredniški lokal, na Poljanah (tačas št. 3) pri Egerju pa tiskarna prvega slovenskega lista.

Prva številka Vodnikovih Novic je izšla v sredo 4. januarja 1797 in je obsegala v mali osmerki osem strani. Glava lista napolnjuje celo polovico prve strani in slove: LUBLANSKE NOVIZE JANN. FRIDR. EGERJA (tiskovna pomota, pravilno: EGERJA). Med dve črti je stavljen avstrijski dvoglavi orol, ob njegovi strani je natisnjen datum. V sredo 4. dan Provenza 1797., pod orlom pa: Nro: 1. Dve vzporedni črti ločita naslov od prostora za tekst. Mesto urednikove uvodne besede je priobčena na prvi strani naslednja Vodnikova pesem:

Je Kasha savrela,
Se terga kej nit?
Moj toled kaj dela?
Sem barat she fit.

Al vumnofti jmajo
Po lvejti kej vezh?
Al druga kej snajo,
Ko hruške sam pezh?

Od tega Novize
Lublanske povdō;
Sa nov lejt potize
She take ni blō.

Te enostavne rimane besede utirajo listu pot v svet in mu obenem odkazujejo precej širok delokrog. Novice bodo seznanjale čitatelja z vsemi važnejšimi dogodki v domovini, kakor tudi v ostalih pokrajinah in deželah.

Uvodni pesmi sledi na dve strani raztegnjena cesarska odredba t. zv. »General-Pardon«, to je popolna pomilostitev vojaških begunov, ki se do določenega roka sami javijo oblasti in ki nimajo nad seboj drugih deliktov. Od četrte strani do konca pa sledijo vesti iz Dunaja, iz Španije, Francoske in Nizozemske. Prvi številki je bil priložen na obeh straneh »Perftavk h' Lublanskim novizam N. 1.«, ki prinaša par uradnih in zasebnih naznanil. Na koncu čitamo pod črto, da bodo izhajale Novice dvakrat na teden, vsako sredo in soboto in da stane celoletna naročnina 3. fl., po pošti dostavljena še enkrat toliko, posamezna številka pa 3. krajcarje nemške veljave. Kasneje so prinašale »Novice« tržne cene za žito, imena v Ljubljani umrlih in izžrebane loterijske številke. — Tak je bil obseg prvega slovenskega časnika, ki je s skromnimi sredstvi nosil med ljudstvo poleg dnevnih vestí, posnetih iz dunajskih uradnih virov, predvsem našo tiskano besedo in je tako izobrazil našo narodno zavest.

Eno leto in pol so izhajale »Novice« po dvakrat na teden, od julija 1798 pa le enkrat. 12. oktobra 1799 je prevzela lastništvo tiskarne Egerjeva naslednica Marija Terezija; razen tega je bil Vodnik od 17. avg. 1798 imenovan za profesorja poetike na ljubljanskem liceju. Oba momenta sta imela za posledico, da je nivo lista padel in da so bili naročniki z njim nezadovoljni. Temu so se pridružili razni neosnovani izpadi in trditve, da so »Novice« lažnive, prepozne, neizčrpne in da je jezik reven in pomešan z nemškimi izrazi. Na te napade je sicer urednik ostro odgovarjal v naslednjem smislu:

»Ne morem lagati
Ne letos, ne lan;
Kir neče me brati,
Naj dene na stranč!

dokler ni disgustiran končno l. 1800. naznanil: V' prihodnim lejtjo nebedo Krafnke novize vezh vendajane: in so res na koncu istega leta prenehale. Tako je padel važen faktor za ljudsko izobrazbo, ki ga je imel v načrtu prosvetljenec Žiga baron Zois v vodo. Po Vodnikovih »Novicah« je nastopila v slovenskem časnikarstvu velika vrzel, ki je trajala tja do l. 1843., do ustanovitve Bleiweisovih »Kmetijskih in rokodelskih novic«.

Iz vseh štirih letnikov Vodnikovih »Novic« zlasti pa iz članka »Povedanje od slovenfkega jezika«, ki se vleče od 88. št. I. letnika do konca in v II. letniku od 3. št. do 27., je razvidna zdrava tendenca, ki jo je prvi utemeljil v dobi prosvetljenstva Zois, za njim prevzel Linhart v svojem »Versuch einer Geschichte von Krain« (1788 in 1791), namreč narodno probujanje Slovencev s posebnim ozirom na vseslovansko orijentacijo. V omenjenem članku poudarja Vodnik, da so Slovence del velikega »slovenfkega« (t. j. slovanskega) naroda, ki prebiva na obsežnem teritoriju od Jadrana do severnega morja in od Češke do Kamčatke. Na to razvija v lahkem, kramljajočem tonu zgodovino Slovencev od preseljevanja narodov do novejšega časa in govori o zanemarjenem slovenskem jeziku, ki bi že davno potreboval temeljito slovnico. Ta važna izvajanja, ki so povsem slinila Linhartovim v nemškem jeziku in se idejno stikajo v Zoisovi ideologiji, izvirajo iz Vodnikove izrazite slovenske orijentacije in spoznanja kulturnih potreb svojega naroda. Ta prvi slovenski »politični« časnik združuje po natančnem izdelanem načrtu, vesti o strateškem položaju v Evropi v času Napoleonovih vojn z gospodarskimi, narodopisnimi in zgodovinskimi članki, poročila o raznih odkritjih in izumih, priobčuje literarne, slovnice in druge opazke, obenem pa skrbi z resnimi in smešnimi zgodbami za moralno življenje in zabavo.

Ce pogledamo danes, iz dobe visokorazvitega žurnalizma in kolosalnih tehničnih pripomočkov, 180 let nazaj, si moremo komaj ustvariti sodbo o tem skromnem lističu. Zadnja beseda je mogoča šele tedaj, če poznamo vse naše življenjske pogoje in razmere pred nastopom naših prosvetlencev. Pod tem zornim kotom pa moramo priznati, da pomenijo »Lublanske Novice« naravnost neorganiki skok naprej. Valentin Vodnik, prvi slovenski pesnik, obenem prvi slovenski časnikar, je s svojo besedo pripravil pot oni romantiki, ki je narodno probudila Slovence in oslonila našo kulturo na večno živo ime — Franceta Prešerna!

Glasba

Koncert s klasičnim, romantičnim in modernim programom bo pianistični večer godne Karmelo Kosovlove jutri, v ponedeljek zvečer v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Mlada pianistka, ki še ta semester dovrši svoje glasbene študije v mojstrski šoli prof. Pembauerja mlajšega, znamenitega pianista in pedagoga Glasbene akademije v Monakovu, si je izbrala za prvi samostojen koncert v Ljubljani skladbe petorice komponistov, in sicer Brahmsa, Regerja, Beethovna, Chopina in Skrijabina. Brahms je na programu s štirimi Baladami op. 10; Reger s tremi Intermezzi op. 45; Beethoven z Rondo št. 51 ter s Škotskimi plesi, Copin s Fantazijo op. 49 v F-molu in Skrijabin s Sonato op. 23 Fis-mol v štirih stavkih. Program bo zadovoljil glasbenega esteta prav tako kakor preostalega človeka. — Vstopnice za koncert se dobe v Matični knjižarni in v ponedeljek zvečer pri koncertni blagajni.

H KONCERTU GLASBENE MATICE V MARIBORU.

Spored Matičnega koncerta, ki ga proizvaja dne 12. januarja, je skozinskoz klasične vsebine. Nasproti zbrani družbi starejših pevskih skladov je postavila Glasbena Matica tudi velik, čisto modern zbor Emila Adamiča: Marija in brodar. Namen, ki ga zasleduje Glasbena Matica je pri tej razporedbi čisto jasno zahtan. Iz pesmi, ki se proizvajajo na tem večeru, se lahko v velikih obrisih pojasnjuje, kako se iz starejših klasične (Atila pred Rimom. Ob rekah babilonskih) in novejših (Carmen saeculare in Grieg) stopoma razvija popolnoma moderni tip umetniške pesmi, kakor jo zastopa naš najplodovitejši skladatelj Emil Adamič. K posameznim zborom bi bilo menda še dobro nekaj pripomniti Besedilo zbora. »Na rekah babilonskih« se naslanja na svetopisemsko psalma 135 in 136, ki opisujeta bolest nesrečnih Judov v babilonski sužnosti. Danes bi lahko rekli, da je to pesem političnih bezgunc, preganjancev in brezpravnih. Razume jo najlažje tisti, ki je sam daleč od domov očetnjavec. Tekst »Atila pred Rimom« ima zgodovinsko podlago, ki ga ni treba razlagati. Posebej pa opozarjamo na božansko lep korak, ki ga prepeva preplašena procesija pobožnih kristjanov. Griegove pesmi izražajo globoko nežnost ljudske duše. Dali smo jih v naš program, da pokažemo lirčno nežnost švedske narodne pesni. Misel o »Mariji in brodar« smo že omenili začetkom, dodati moramo še nekaj besed k »Večni pesmici. Carmen saeculare je hrvaški slaspospev na zmago imperatorja Konstantina nad nasprotniki in s tem tudi krščanstva nad poganstvom. Iz močnih akordov, ki bi jih v smislu kompozicije moralo proizvajati par sto dobrih pevcev — mimogrede bodi omenjeno, da jo poje Matica s poldrugato grli. — razvidi lahko

vsakdo, da ji je stvarnik mož, ki je vse svoje sile posvetil umetnosti na orglah. Ena najlepših točk v tej kompoziciji je skrivnostno šepetanje, ki se sliši, kakor pritažene molitve za samostanskim zidovjem, ki jo le prekmalu preglušil peket konjskih kopit.

Vse skladbe, katere proizvaja tokrat Glasbena Matica, so za Maribor povsem nove, vse se proizvajajo tukaj prvič.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Nedelja, 9. januarja ob 15: TRIGLAVSKA BAJKA. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.
Nedelja, 9. januarja ob 20: PAHLJACA LADY WINDERERE. premijera. Izven. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije.
Ponedeljek, 10. januarja: TRIGLAVSKA BAJKA. Red E.

Torek, 11. januarja: Zaprto.
Sreda, 12. januarja: PAHLJACA LADY WINDERERE. Red B.

Četrtek, 13. januarja: Zaprto
Petek, 14. januarja: PRI LEPI KRČMARICI, premijera. Red A.

Sobota, 15. decembra ob 10: PETERCKOVE POSLEDNJE SANJE. Dijaška predstava pri znanih cenah.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Nedelja, 9. januarja ob 15: SEVILSKI BRIVEC. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 10. januarja: Zaprto.

Torek, 11. januarja: PLES V MASKAH. Red C.
Sreda, 12. januarja: BRIVEC SEVILSKI. Red D.
Četrtek, 13. januarja: TANNHAUSER. Red E.

Petek, 14. januarja: Zaprto.
Sobota, 15. januarja: BRIVEC SEVILSKI. Delavska predstava pri znanih cenah. Izven.

PLESNI VEČER METE VIDMARJEVE 7. t. m.

Slovenska pesem, naše čustvovanje, slovenska plesalka, dovolj za en lep večer. In ples je umetnost, nam je ho'ela povedati Meta Vidmarjeva. Ni bilo tu nameranih polno efektnih, dražetih in običajnih gibov, ki oamljajo publiko, temveč nam je plesalka hotela pokazati resnično umetnost. Spored sam je bil priprost in je bil celota v petih delih.

I. Začetek (ples brez godbe). Resnično, ni bilo godbe in vendar je prihajala od nekdaj iz dalje lepa pesem in to telo je slušalo njen ukaz in zažvelelo in zaplesalo v ritmu, spočetka komaj vidnem, pa vedno naraščajočem. 1. Prihod je bil nad vse lep in poln; tudi nagibanje, med tem ko je v ozkem prostoru precej meča slika in skoraj prazna. Vzvočenje — ki je tvorilo nekak prehod k drugemu delu, je bilo metrično sicer dobro in tudi godba je bila v teh gibih ali vse premalo močna, da bi zgrabila tudi publiko.

II. Narodni motivi. 1. Vidim, draga moja. 2. Džaurko. 3. Oj djevojko. 4. Pravijs, da sem srečna. Zdi se mi, da pozna plesalka te narodne pesmi samo iz klavirske partiture, in to pesmi kot je Džaurko, ki narodna pesem več ni, če je v klavirski izdaji. Sploh nam je podala plesalka te narodne pesmi muzikalno mnogo preveč seicirano. Vsed tega je trpel narodni muzikalni ritem (in vendar je to skoraj bistveno v narodni pesmi) in pa celota sploh, ker pesem ima tudi svojo vsebino. Zato praznosta v gibih, razven v Pravijs, da sem srečna, ki je bila res dobra.

III. Melodije: 1. Tamo daleko — dasi tako lahekin le p'ema — me ni zadovoljila. 2. Stoji drevo. Godeto ena najlepših slik večera. Kompozicija godbe in plesa je bila enota. To trepetanje in valovanje in silna pesem in zopet komaj vidno šepetanje — res dovršeno.

IV. Slovenske. So to naše pesmi in kdo jih ne bi rad imel? In naša Meta Vidmarjeva nam je te pesmi zaplesala. Sentimentalna in prijetno primitivna, pa zopet vesela, hudomušna in sočna je bila slovenska pesem v tem plačnem podajanju. In videli smo, da je lepa. »Dolenjska« jo je morala plesalka na koncu ponoviti.

V. Pesem, gotovo najmočnejša kreacija večera, doživlja in lepa. Vendar pa bi utegnili kompozicija učinkovati še mnogo silneje, če se ne bi uvočni motiv brez potrebe ponovil in tako motil logični razvoj kompozicije.

S tem večerom se nam je predstavila Meta Vidmarjeva in pokazala svojo ustvarjajočo moč. Bil je prvi korak in smo je veseli. Plesni večer Mete Vidmarjeve je bil lep. To pa še ni vse, kar nam tak večer lahko nudi.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 9. januarja ob 15: GROFICA MARICA. Znižane cene. Kuponi.

ob 20: OGNJENIK.
Ponedeljek, 10. ob 20: PLESNI VEČER METE VIDMARJEVE.

Torek, 11. januarja ob 20: LEPA HELENA. Ab. C. Kuponi. Goslovanje ge. Poličeve.

Sreda, 12. januarja: Zaprto.
Četrtek, 13. januarja ob 20: ORLOV. Ab. C. Kuponi.

Jubilejna proslava v mariborskem gledališču. Kakor je že bilo javljeno, se proslavi sredi januarja 50letnica umetniškega delovanja nestorja slovenskih igralcev, gospoda Danila z veseligr »Večni mladenič«. Kasneje se vršita se proslavi 25letnice Pavla Razbergerja (s Ciganom baronom) in ravnatelj opere Andra Mitroviča s premijero opere »Madame Butterfly«.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 9. januarja 1927 ob 20: HANICE POT V NEBESA.
Nedelja, 23. januarja 1927 ob 15: HANICE POT V NEBESA.

Prosvetna zveza

Moderna tehnika današnjih dni je naslov sedmih, predavanj, katere se bodo vršila vsak ponedeljek in vsako sredo v mesecu januarju v Rokodelskem domu, Komenskega ulica ob 8 zvečer. Ta tečaj je predvsem namenjen naši inteligenci in obrtnikom, katerim bo pokazal nova pota moderne tehnike. Tečaj se odprvi v ponedeljek 10. t. m. ob 8 zvečer, s predavanjem vseuč. prof. inž. Serneca: Industrija Jugoslavije. Nadaljnja tema so sledeča: Kaj je elektrika, Električne centrale v Sloveniji; in drugod, Brezžični prenos elektrike radio, Prometna sredstva današnjega časa, Henry Ford, Perspektiva v bodočnost. — K udeležbi se vabijo tudi člani in članice ljubljanskih prosvetnih društev.

Tečaj za angleščino. Udeležencem tega tečaja se sporoča, da se vrši pouk kakor doslej v četrtek zvečer in sicer: II. skupina od tričetrt na pet do tričetrt na šest. I. skupina od tričetrt na šest do tričetrt na sedem. Prihodnja ura je torej v četrtek 13. t. m.

Koroška Bela. Prosvetna zveza vlijudno vabi na zanimivo predavanje, ki bo opremljeno deloma

s skiptičnimi slikami deloma s filmi in sicer Slovence na Evh. kongresu v Chicagi. Predava gospod A. Markez, kateri se je udeležil v zadnjem letu tega kongresa. Nadvse zanimiv pa bo film, kateri nam kaže slovenske izselence v Ameriki, med njimi našega škofa dr. Jegliča, ko deli zakrament sv. birme v Lemontu in krona Mater božjo na Amer. Brezjah. Film je doslej povsod zbuja največjo pozornost. Začetek predavanja je danes ob 3 popoldan v društveni dvorani.

Ziri. Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 9. t. m. ob 7 zvečer predavanje združeno s skiptičnimi slikami o Francoski revoluciji. Ker sledi temu predavanju prihodnjo nedeljo predavanje o Napoleonu, zato opozarjamo člane in prijatelje društva, da se obeh predavanj številno udeleže.

Gor. Logalec. Danes, 9. t. m. ob 7 zvečer v prostorih tukajšnjega prosvetnega društva zanimivo predavanje o naših bratih onstran Nanosa. Predavanje bodo pojasnjevale številne svetlobne slike.

Šolna in šenjakobska prosveta priredita v Krizevniški dvorani v ponedeljek 10. t. m. ob 8 zvečer predavanje o človeških čutilih. Predava gospod Stanko Leskovec.

Zveza uradnic in trgovskih nastavljenic Kroke prosvete vabi na redni občni zbor, ki bo v ponedeljek 10. t. m. ob pol 8 zvečer v društvenih prostorih na Poljanski cesti. Pred občnim zborom bo predavanje o prosveti. Članice se vabijo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže.

Mlada Breda. Pravkar je izšla mična opereta Mlada Breda v dveh dejanjih, ki je zelo primerna spevoigra za naša prosvetna društva, katere razpolagajo a pevskim zborom. Prični prosvetni delavec, duh, svetnik Josip Lavtižar je to narodno pesem priredil in ugalsbil. Vsem društvom najtopleje priporočamo, da si za predpustni čas omislijo in naroče to mično delo. Cena je 30.— Din. Besedilo samo stane 1 izvod 3.50 Din. Naroča se pri skladatelju Jos. Lavtižar, Rateče, Planica in pa pri Prosvetni zvezi v Ljubljani.

Večtrik. Pravkar je izšla 12. štev. Vestnika, katere prinaša oklic za jubilejno proslavo sv. Cirila in Meloda. Dne 14. februarja letošnjega leta obhajamo namreč 1100letnico Cirilovega rojstva. Vsa prosvetna društva naj v ta namen prirede primerne proslave. Dobro bodo služili trije programi proslave in govor, ki je tiskan v tej številki. Izobrazba — vir napredka je naslov predavanja, katerega lahko uporabijo voditelji naših društev. Zelo aktualen je dalje članek: Oderska razsvetljava. Vsako leto se zgradi pri nas mnogo društvenih domov in odrov. Vedno in vedno naletimo na staro napako, da se Zveze ne vprašajo prav nič za nasvet glede načrta. Prosimo, da v bodoče društva pošljejo vedno načrte v pregled, katere bo brezplačno pregledal tehnični osek Zveze, da se na ta način napake že v naprej preprečijo. S. K. Zenska zveza priobčuje v 12. številki vse resolucije, ki so bile sprejete na blejskem kongresu. Te resolucije naj se pri sestankih ženskih osekov prečitajo. Odbornik za narodno obrambo delo bo našel v tej številki primerno navodilo za bodoče delo. Dramatičnemu odseku bo dobro služil seznam vseh novjših iger, da si lahko potem tega napravi primeren repertoar.

Knjige in revije

Dr. A. Ušeničnik: Socialna Ekonomija. Orlov-aka podzveza v Ljubljani, ki z izredno marljivostjo izdaja knjigo za knjigo, v svrhu izobrazbe katoliške mladine, nas je zopet razveselila z delom našega prvega filozofa in sociologa dr. Aleša Ušeničnika, ki je za Socialnim vprašanjem napisal Socialno Ekonomijo. V vprašanjih in odgovorih nam avtor v jasni, znanstveno točni, pa splošno razumljivi obliki razloži ves nauk o socialnem gospodarstvu. O knjižici prinesemo še obširno oceno.

Jezikovni paberki.

Se enkrat Prisank, Prislonik, Prisojnik. Moji razlagi o nastanku prvotnega imena gore, ki jo sedaj imenujejo tudi Prisank poleg Prisovnik, pritrjujejo tudi razboriti jezikoslovci. Osnova temu nazivu je torej neizpodbitna beseda solno — solnce prav tako kakor Osovniku pri Škofji Loki in pri Ribnici. Iz prvotne oblike Prislonik je nastala oblika Prisovnik, dalje Prisank in naposled Prisank, ko se je uveljavil a za o. V Kranjski gori izgovarjajo namreč nenaglasni o za a, n. pr. dalina za dolino. Ker pa pri krajevnih imenih ne velja vedno etimološka pisava, saj govorimo in pišemo tudi Dovje, nastalo iz Dolge, Voje, nastalo iz Loge, oboje po gorenjski izreki je za ge' in v za l, moramo pritriliti tudi sedanjim narodnim izreki Prisank. Opravičena je po glasoslovnem razvoju in po govorici. Tako sem s premislekom opustil prvotno mnenje in nasvet da bi pisali Prisovnik vztrajam pa še vedno, da je oblika Prislonik napačna, ker ni potekla iz prvotne oblike in ji zato ni prav nič podobna niti po izreki niti po naglasu. Je res sedaj knjižna in že precej piletna, a na podstavi temeljite razlage prvotnega imena in njegovega glasovnega razvoja neveljavna. Nastala je pač v prvi dobi »Slov. plan društva«, ko ni še bilo mogoče ugotoviti vira imena te gore. Glede Osovnika pri Škofji Loki, ki ga knjiga tudi imenuje Osojnik, pa velja le oblika Osovnik, z naglasom na p r v e m zlogu, kakor se zove tudi ribniški Osovnik z razločno naglasnim s r e d n j m zlogom. Končno odločilno besedo ima sedaj »Slov. plan. društvo«, kakaj skrajni čas je že, da odpravimo to nesložno imenovanje prelepe gorenjske gore. Narod je za obliko Prisank, ker le-ta krepko živi v ustih Kranjskogorcev, vendar je še tu pa tam slišati izreko Prisovnik, ki me je napotila, da sem začel razmišljati o imenu in da sem spisal razpravo o njem, nadejam se, da ne brez trajnega uspeha. — Anton Mikuz.

Da je »jec« nastalo iz prvotnega »ge«, kaže očitno »je« v imenu Dovžani, prebivalci na Dovjem, in »ze« v mestniku »v Vozehe« (kraj v Bohinju)

Ki več obratih tilnikov.

Taky uničuje diako, kar ne zmore nobena britev. Nase največje umešnice ge. Hugnetto, Duflos, Spinelly, Raquel, Meller, Rabna, Napierkowska in druge, se čudijo, da so še ljudje, ki vporabljajo še komplicirane, slabo duhteče depilatorje ali pa britev, ki povzročajo mozolje in napravljo, da diako bolj pogosto razse.

S pomočjo Taky, pravijo one, se mi izneimno diak in mozoljev v 5 minutah. Ta parfirirana pomada se vporablja takšna, kakor je v tubi. Ona uniči diako, tako da naposled popolnoma izgine. Taky je zelo ekonomična in lahko vporabljava pomada. Taky je absolutno neškodljiva, kož postane bela in gladka. V resnici neprecenljiva iznajdba. Dopa v Beogradu pri Mirković & Comp., veletrgovlja. Dopa v Zagrebu: Jugofarmacija, veletrgovlja.

Dobiva se v vseh drugih lekarnah in drogerijah.

Poravnajte naročnino!

Gospodarstvo

Predlog proračuna ministrstva za zgradbe za leto 1927-28.

Celotni izdatki tega ministrstva so proračunjeni za poslovno leto 1927-28 na 387.000.000 Din napram letu 1926-27, ko je znašal odobreni proračun 430.072.798 Din. Predlog proračuna je torej za 43.072.798 Din manjši kot stari proračun.

Osebnih izdatki

so popolnoma centralizirani ter znašajo 90.137.130 dinarjev in so napram prejšnjemu proračunu za 9.880.744 Din manjši. Prihranek izvira od tod, ker je ponovno reduciranih 224 — 90 = 134 državnih cestarjev (za Srbijo je na novo predvidenih 90 cestarskih mest). Zmanjšane so tudi doklade tehniškemu oseboju.

Cel personalni del proračuna je tako centraliziran, da ni možno ugotoviti števila tehniškega oseboja, ki odpade na posamezne pokrajine.

V oddelku 944-3 so določeni tudi izdatki za deželne in okrajne cestarje v Sloveniji. Na Kranjskem je trenutno normiranih 227 cestarskih mest, na Štajerskem 217, na bivšem Koroškem pa 6, skupno torej 450. V Prekmurju se nahaja 19 komitatskih cestarjev, ki imajo enako plačo, kot cestarji na deželnih cestah v ostali Sloveniji.

V državnem proračunu za leto 1926-27 je bilo določenih 454 deželnih cestarskih mest. V proračunu za leto 1927-28 se pa glasi ta postavka: 435 deželnih — okrajnih putarja u Slovenačkoj i Dalmaciji (van kategorije) po 900 Din godišnje, 19 komitatskih putarja u Slovenačkoj (van kategorije) po 900 Din godišnje.

Ali namerava ministrstvo že itak premajhno število deželnih in okrajnih cestarjev ponovno reducirati? Ali ni mar prišla opazka v Dalmaciji v besedilo proračuna namenoma? Državni poslanci naj pazijo na to, da se Sloveniji z redukcijo cestarjev ne napravi nova krivica!

Da so deželne in okrajne ceste v Sloveniji v tako slabem stanju, temu so v veliki meri krive tudi nezadostne plače cestarjev. Medtem ko so plačani vsi ostali cestarji v celi državi tako, kakor v Sloveniji državni cestarji, imajo deželni cestarji v Sloveniji le 75 Din mesečne plače. Tudi doklade so manjše, kot pri drugih cestarjih. Celotna plaša deželnih in okrajnih cestarjev v Sloveniji znaša po številu državnih članov le 900—500 Din mesečno. S tako plačo pa cestarji ne morejo živeti, pestni odbori ne morejo zahtevati, da bi se pri taki plači posvetili cestarji popolnoma svoji cestarski službi in pri tem ceste valed z nemarjanjem vedno bolj propadajo. Skrajni čas je že, da se enkrat še uredi vprašanje cestarskih plač oziroma doklad šasu ter razmeram primerno.

Materijalni izdatki.

Vsi rodni materijalni izdatki so centralizirani ter ni mogoče ugotoviti, koliko od njih odpade na Slovenijo. Stroški za vzdrževanje državnih cest in mostov so napram lanskoletnim zvišani za 28.380.000 dinarjev ter znašajo 128.380.000 Din. Upajmo, da bo poviška deležna tudi Sloveniji. Mnogo penizka je pa postavka za nujno pomoč v slučaju elementarnih nezdod, ki znaša za državne ceste sicer 2.000.000 Din, a za deželne ceste niso določeni v ta namen nikaki krediti.

Pod oddelkom 955. se nahaja 4.000.000 Din kot pomoč za grajenje i održavanje nedržavnih puteva i mostova. Iz te postavke bi mogla prispevati država za popravilo poškodovanih ter za zgradbo novih deželnih cest in mostov, če ta kredit ne bo porabljen le v drugih delih države, kakor je dobila Slovenija iz kredita pod oddelkom 955 v znesku 5.000.000 Din v letu 1926-27 par sto tisoč dinarjev. Četudi so v Sloveniji vsled povodnji deželne ceste zelo trpele in ni prispevala država k vzdrževanju deželnih in okrajnih cest ničesar, četudi bi bila dolžna prispevati na Kranjskem dve tretjini, na Štajerskem pa do 60 odst. k vsem vzdrževalnim stroškom!

Velik napredek napram lanskemu letu pa znači postavka 4.296.000 Din pod 955-a, namenjena za vzdrževanje deželnih in okrajnih cest v Sloveniji, četudi je še mnogo premajhna ter ne odgovarja faktičnim potrebam.

Stroški za nadaljevanje započetih zgradb ter za novo projektirane zgradbe so sicer znatno manjši kot pretežno leto, vendar pa znašajo še vedno celih 143.224.870 Din, medtem 10.000.000 za nadaljevanje zgradbe narodne skupščine. Od cele te vsote pa ne odpade na Slovenijo — nič, četudi ima Slovenija mnogo potreb in plaša relativno največ davka. V lanskoletnem proračunu sta bila za nadaljevanje započetih zgradb določena vsaj 2.000.000 dinarjev v glavnem za dokončanje ceste St. Ilj—Velka. Sicer pa tudi od teh v proračunu določenih kreditov dosegla Slovenija ni imela nikakih koristi; kljub večkratnim urgentam in intervencijam narodni poslanci niso mogli izposlovati iz Belgrada denarja, ki je bil imenoma določen za dokončanje ceste St. Ilj—Velka. In tako ta še nedokončana cesta stalno propada, kljub temu, da leži ob državni meji, kar nikakor ne dviga državotvornega mišljenja obmejnega prebivalstva, marveč le kaže brezbrzičnost in nezmožnost naše centralistične uprave.

Kakor se vidi iz celotnega proračuna, bo preteklo še mnogo časa in bo treba še mnogo truda, da bo država v enaki meri upoštevala potrebe cele države.

Vinski trg.

SVETOVNI

viniki trg trpi na pomanjkanju vina. Splošno se računa da se je letos pridelalo za 40—50 milijonov hl manj kakor je sicer običajno v normalnem letu. Francoska, ta največja vinorodna država uvaža na milijone hl vina iz Španije, Italije in Grčije, da zadostuje zahtevam lastnega trga. Pod temi razmerami so vinske cene zelo poskočile. Čeravno je padel konzum v vseh državah radi brezposelnosti in manjše možnosti zaslužka valed povojnih razmer.

Kvalitativna vina so najdejo samo v južnih državah, in so že skoraj docela razprodana. Svetovna vinska trgovina išče z mrazilno naglostjo razpoložljive kvantitete. Zato je obrnila svojo pozornost tudi na

JUGOSLAVIJO,

kjer ji posebno prija cenejša hrvaška, banaška in dalmatinska vina. Posobno Nem. Avstrija je že izvozila precej tega blaga, ki se potem razpečava pod drugimi imeni na Čehoslovaškem itd. Tudi Jugoslavija bo morala letošnja vinsko letino prištevati med najslabše letine. Saj je dobila komaj 30—40% normalne trgovine. Notranji konzum je valed splošno gospodarske krize zelo padel, kleti pa bodo kljub temu do prihodnje trgovine popolnoma prazne, in samo to dejstvo in zvišane cene so ohranile naše vinogradništvo pred popolnim polomom. Upajmo, da bo vlada vsaj do nove trgovine izdelala končno veljavni unificirani vinski zakon, ter uvedla neodvisno delujočo, gmočno podprto kletarsko nadzorstvo, ter skrbela za znižanje prevoznih stroškov naših vin.

SLOVENSKA

vina so predraga za svetovni vinski trg, ki navadno ne išče kvalitete. Tudi tukaj je trgatve večinoma slabo izpadla, in zato je zavladalo ob tem času veliko povpraševanje po novih moštih. Cene so šle stalno kvišku in koncem oktobra so se plačevale celo manjše množine že po 5—6 Din. Zavreta vina se bodo začela sedaj pretakati in bodo postala finejša in gladka. V splošnem se je opazilo, da letošnja vina dosegajo še niso razvila onega tipičnega, nežnega bukeja, da pa so vkljub temu za 1—2% močnejša od lanskega. Po pretoku zahtevajo vinogradniki za navadna vina 6—7 Din za boljša 7—9 Din, za fina, izbrana in sortirana vina pa celo 12—15 Din. Taka vina so zelo redka. Znan nam je slučaj, da se je partija jeruzalemskega burgundca prodala celo po 17 Din.

Starih vin je malo na razpolago. Cene so stične novemu blagu.

Med vinogradništvom je opaziti povsod živahno gibanje. Prireajo se ankele, vinske razstave, sejmi, poskušnje itd. Lučelativna prihaja iz lastnih vrst, in to dejstvo je porok, da bo slovensko vinogradništvo našlo pravo pot za uresničenje svojih idealov.

Lesni trg.

Izvoz mehkega lesa iz Slovenije je navzile dejstvu, da je gradbena sezija tudi drugod končana, še precej živahen. Precejšnja stabilnost italijanske lire ugodno upliva na razvoj trgovskih poslov z Italijo. Vendar je na drugi strani opaziti, da Italija v zadnjem času z težkocami izpolnjuje svoje plačilne obveznosti, kar povzroča denarne težkocje pri naših izvoznikih. — V preteklem letu se je v krogih naše lesne trgovine mnogo govorilo o nevarnosti, ki preti naši lesni industriji s strani Rusije. Kakor je upravičeno bojazen, da nam bo sčasoma konkurenca ruskega lesa na inozemskih tržiščih povzročila velike težkocje, tendar trenutno ta nevarnost še ni aktualna. Proti vsem pričakovanjem je izvoz ruskega lesa v gozp. letu 1925-26 znatno nazadoval. V eksportni kampanji 1925-26 (od 1. okt. 1925 do 1. okt. 1926) je Rusija izvozila 3.03 milij. kub. metrov lesa v vrednosti 55 milij. rubljev. V primeri z letoma 1924-25 je celokupni izvoz lesa nazadoval po vrednosti za 21%, po množini pa za 22%. To nazadovanje so povzročili razmeroma visoki proizvajalni stroški; indeks cen je v lesni industriji znatno večji kakor povprečni indeks cen v celokupni državni industriji (2.798 napram 2.002).

Konkurz je razglašen o imovini Jos. Rakuna, bivšega trgovca na Brodu, občina Dolenji Logatec. (Roki: 18. jan., 12. feb. in 8. marca.)

Konkurzna statistika Slovenije v l. 1926. V letu 1926 je bilo v Sloveniji razglašenih 77 konkurzov (v letu 1925 78). Od tega števila odpade na protokolirane tvrdke 29 (32), na neprotokolirane tvrdke pa 48 (46). Pri posameznih registriranih tvrdkah je bilo 18 (21) konkurzov, pri javnih trgovskih družbah 2 (5), pri družbah z omejeno zavezo 3 (3), pri delniških družbah 2 (1) in pri zadruhar 4 (2) konkurzi.

Izbris v trgovskem registru. V letu 1926 (v oklepaju podatki za 1925) je bilo v trgovskem registru izbranih 56 (61) tvrdk in sicer 17 (34) posameznih tvrdk, 17 (18) javnih trgovskih družb, 16 (9) družb z om. zavezo in 6 (6) delniških družb. Iz zadruškega registra pa se je izbrisalo 41 (35) zadrug.

Znaki gospodarske krize v Belgradu. Glasom podatkov belgrajškega trgovskega sodišča je bilo v l. 1926 protestiranih 12.136 menic. V posameznih mesecih je bilo protestiranih: jan. 715, febr. 693, marca 759, aprila 591, maja 893, junija 1080, julija 1149, avg. 1160, sept. 1108, okt. 1337, nov. 1299 in dec. 1340 menic. Število protestiranih menic se je torej v drugi polovici 1926 skoraj podvojilo. V tem letu so bili predlagani 408 konkurzi, razglašenih pa je bilo 105. Sledeče banke so postale insolventne: Belgr. hipotekarna banka, Srbska gradjevinska banka, Belgr. komisiona banka in Banka Boškovič.

Inozemski kredit za stabilizacijo dinarja. Kakor poroča »Privredni pregled« je novi finančni minister dr. Marković predložil vladi v odobrenje dogovor, sklenjen z neko veliko ameriško banko, radi kredita za stabilizacijo dinarja. Ta kredit, ki se lahko še poveča, bo zaenkrat znašal več sto milijonov dinarjev. Na ta način bo faktična stabilizacija naše valute popolnoma zasigurana. Tega kredita se bo vlada, odnosno Narodna banka poslužila le v slučaju, če bo valed mrtve izvozne sezije dotok deviz znatno zaoštaljal in kadar bodo devizne rezerve Narodne banke porabljene. Slične kredite so ob prikl. stabilizacije odnosno prehoda k zlati valuti prejele tudi Čehoslovaška, Anglija in Belgija. — Zaenkrat nam ni bilo mogoče kontrolirati, v koliko te vesti odgovarjajo resnici. Vsekakor pa bi bilo

sklepanje takega kredita v svrhu stabilizacije dinarja pozdraviti.

Povečanje zaloge zlata pri Narodni banki. — Koncem leta 1926 je zaloga zlata pri Narodni banki dosegla 85,7 milij. zlatih dinarjev, kar predstavlja pri današnjem kurzu 940 milij. pap. dinarjev. Ta zaloga zlata je od leta 1922 stalno narasla; koncem l. 1922 je znašala 64,0 milij. zlat. dinarjev, koncem 1924 72,3 milij. zlat. dinarjev, koncem 1925 75,9 milij. zlat. dinarjev in koncem 1926 85,7 milij. zlatih dinarjev. Zlato kritje našega obtoka bankovcev je torej doseglo 16,2%.

Seznam sejmov in razstav v prvem polletju 1927. Seznam sejmov in razstav, ki se bodo vršile v prvi polovici leta 1927, v raznih evropskih in izvenevropskih državah, je izdala Mednarodna/trgovska zbornica v Parizu in je interesom na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Borza

Dne 8. januarja 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.50—13.53 (13.50—13.51), Italija 250.30—252.50 (253), London 275.20—276.00 (275.55), Newyork 53.61—56.81 (56.67), Pariz 224

Sportni teden

Zimski sport je v polnem razmahu. Beremo že o izbornih rezultatih. Tako o Andersenu, ki je predrsal 500 m v 44,7, Carlsen 1500 m v 2:27,8, Engvalstangen 500 m v 45,3, 1500 m v 2:29,8, 5000 m v 9:11,8, Thunberg 500 m v 48, Rallangrud 500 m v 47,3 itd. — V St. Morieu je premagal v hokeju Cambridge moštvo Oxforda 3:0. — Prav dober v hokeju na ledu je »Wiener Eislaufverein«; leta 1926 je dobil 54 golov, nasprotniki 9, zadnjič je pa premagal Opavce v uničujočem razmerju 11:1. — Evropska prvenstva v hokeju se bodo izvajala letos na Dunaju; obenem se bo vršil kongres. Sino že med tednom o tem pisali. — V Zakopanih (Poljska Tatra) je dosegel Siczek v smučnem skoku 50 m, na Češkem pa Mende 54 in 55 m. — 11. in 12. febr. se bodo vršila v St. Morice evropska prvenstva v bobs-zvezi in bo razpravljaj zlasti o zimski olimpijadi 1928.

O važnih nogometnih dogodkih smo prinesli večje poročilo 5. t. m. Dodemo še tole: Hungaria je bila v Bihob porazena 1:6; Rapid se je v Egiptu rehabilitiral in je zmagal v Aleksandriji 2:1; BAC v Lugano 3:1; tekma Čehoslovaške in Luksemburške je odpravljena; na Anglskem je sedaj New Castle spredaj, 81 točk ima, Burnley jih ima 80, Sunderland 79, Huddersfield 28 etc.; o Pragi bodo ustanovili štiri akcije nogometne družbe; pri 10 igrah v Angliji je bilo povprečno 34.000 gledavcev, včasih do 45.000; belgijska nogometna zveza je zaslužila v preteklem letu 250.000 frankov; ameriški sodniki zahtevajo za vsako igro 25 dolarjev, doslej so jih dobivali 15.

Indijci so zopet prijavili svojo udeležbo v tekmi za Davisov pokal. — Landry je premagal Borotto; slučaj. — Tildena ne bo v Evropo, se bo doma boril. — Richardsa so ertali iz seznama ameriških igravcev, ker je stopil v Prylejevo skupino.

Hoff se je z ameriško lahkoatletsko zvezo pobotal; dali so mu 900 dolarjev za polne stroške, sedaj je spet št. amater in rešitev je vestransko zadovoljiva. — Körnig in Corts se preselita v Berlin. — Poljak Kaczmarek je prehodil 2 km v 8:23,3, 3 km v 12:58; še bodo priznali, bo zadnjič čas nov svetovni rekord, doslej Rasmussen 12:53,4. — Callagarijev uspeh v hoji na 20 km 1:38:51 so označili Italijani kot svetovni rekord; pa ne bo držalo, ker je čas Berlinčana Müllerja 1:38:26. — Ritola v zimski seziji v Ameriki ne bo startal. — Med tednom smo pisali o zborovanju ženske lahke atletske zveze v Parizu. Omenimo še, da so določili višino les s 75 cm, za zalet je dovoljenih 12 m, za obstoj po teku tudi 12 m. Če ne bodo dovolili ženski atletiki na olimpijadi dveh dni, se bodo udeležile šele olimpiade 1932 (prvo poročilo je reklo, da se bodo vseeno udeležile že l. 1928, a v manjšem številu.) Prvo bodče zborovanje Mednarodnega odbora se bo vršilo v avgustu 1927 v Breslauu, prvi kongres Mednarodne ženske sportne zveze pa leta 1928 v Amsterdamu.

Knut Hansen je premagal M. Munna po točkah in se bo boril 7. febr. s Sharkeyem; morda se bo pa boril Sharkey ta dan s Paulinom, ki je premagal v Havani Martina O'Grady v 1. rundi k. o. Hkrati bomo, da se bo boril 7. febr. s Sharkeyem Maloney. Torej vse navsreč, in se nihče ne spozna. — Tunney se je zadnjič na ledu vrli in bi bil kmalu utonil; tovariši so takoj naredili verigo in so ga zvelikli ven. — Berlenbach in Persson se bosta udarila 28. t. m. — Porath je zgubil proti Burckelu, je v 8. rundi odnehal. — Carpentier se bo boril 27. marca v Bruslju proti Pierru Charles. — Tex Richard je obljubil Tunneyu 1 milijon dolarjev za zopetni boj z Dempseyem! Sedaj nastopa Tunney v varietetu in zasluži na tedem 7500 dolarjev. — Tex Richard si je zagotovil delniško večino podjetja Madison Square Garden.

Ederlova ne bo plaval čez kanal Catalina; Wrigley je dvignil darila od 25.000 na 40.000 dolarjev. Tekmovalcev bo 600. — Znameniti Avstralec Charlton bo spet nastopil, in sicer najprvo proti znanemu Japoncu Takaiši, po Avstralijski potujočemu; Charlton je šele 18 let star. — Čez reko Delaware je pri treh stopnjah Celzija plavala Newyorčanka Loti Schoemel; tudi ledene plošče so plavale po reki; v vodi je bila Loti 10 minut in pol, trenirala se je bila z vajami na ledu.

Sestredno kolesarsko dirko v Bruslju je dobil par Rielsen — Vermandel.

Campbell je hotel zvišati avtomobilni hitrostni rekord; ker je pa dosegel samoco hitrost 212 km, je z dirkanjem prenehal. — Njegov tekmeac Seagrave hoče z avtomobilom 1000 KS 2 motorja, doseči hitrost 350 km! — Dirka za darilo mesta Indianapolis se bo vršila 30. marca; razdalja 500 milj, najmanjša dovoljena hitrost 90 milj, 1 milja 1600,33 m.

Sedaj hoče z zrakoplovom iz Evrope v Buenos Aires plavati tudi Nobile; hitrost na uro 175 km.

COOLIDGE CESTITA.

Spomnimo se že, da je v septembru 1926 sprejel predsednik Zedinjenih držav Coolidge nemško telovadno vrsto in da se je ob oni priliki zelo pohvalno izrazil o nemški telovadbi. Sedaj je v dolgi in jako pristrani brozjavki čestital telovadnemu društvu v Indianapolis k njegovi 75 letnici. To društvo so ustanovili Nemci in so tudi še danes pretežno Nemci v njegovih vrstah. Moj drugimi je

do 226 (224), Praga 167,70—168,50 (168), Dunaj 7,985—8,015 (8 den.), Curih 10,945—10,975 (10,96), Amsterdam 22,7075—22,7675.

Curih, Belgrad 9,13 bl. (9,11 den.), Berlin 123,05 (123,05), Italija 22,85 bl. (23 bl.), London 25,1475 (25,145), Newyork 518,125 (518,125), Pariz 20,50 (20,425), Praga 15,34 (15,34), Dunaj 73,05 (73,05), Bukarešt 2,75 (2,75), Varšava 57,25 (57,10), Bruselj 72,05 (72,05), Kopenhagen 188,10 (188,15), Oslo 181,80 (181,85), Stockholm 138,40 (138,40).

Dunaj, Don.-savska-jadr. 66,95, Živno 77,50, Alpine 42,65, Grenitiz 5,60, Kranjska industrijska 46,50, Trbovlje 48,50, Hrv. esk. 14,00, Avstrijske tvornice za dušik 27,5, Mundus 130,00, Slavonija 4,00.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Zagreb. 7 odstot invest. posoj. 82, vojna odškodnina 363—354, Hrv. esk. 101—102, Hipobanka 59 den., Jugobanka 99—100, Prasketiona 890, Ljublj. kreditna 150 den., Šečarana 440—443, Gutmann 220—230, Trbovlje 870—880, Vevče 120 den.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,4925 Kodani 188,90, London 34,41; Milan 31,29; Newyork 708,75, Pariz 28,035, Varšava 78,43. — Valute: dolarji 706, angleški funt 84,36, francoski frank 28,12, lira 31,12, dinar 12,47, češkoslovaška krona 20,975.

Praga. Devize: Lira 148,925, Zagreb 59,895, Pariz 133,15, London 163,20, Newyork 33,615.

Coolidge izjavljal: »Zgodovina našega društva in Ameriške telovadne zveze je ozko spojena z napredki na polju telesne vzgoje. To je prava šola, zgrajena na močrosti besede: »Zdrava duša v zdravem telesu«. Ljubezen do svobode in zahteva po svobodi sta vodila ustanovitelje društva in sta jih vodila za časa državljanske vojne (1861—65). Ča. skitam Vam in upam, da se bo vaše krasno delo nadaljevalo v prosep naše skupne države«.

SREČNOSNA TRINAJSTICA.

Pisali smo svojo o italijanskem aviatiku Bernardiju, ki je priboril Italiji mnogo zaslugeš Schneiderjev pokal v Ameriki, leteč v hidroplanu s povprečno hitrostjo 418 km na uro, pred vetrom celo s 436 km. Sedaj je prišel Bernardi nazaj v Neapel. Povratek je izvenel v pravo zmagovalstvo. V boju za Schneiderjev pokal nas najbolj zanima, kaj govori Mario Bernardi o srečnosni številki 13: »Sreča je bila na moji strani; ne samo radi talismanu, ki so mi ga dali moji tovariši iz Italije s seboj, temveč tudi valed čudne stalnosti, s katero me je zasledovala številka 13. Odšel sem iz Neapola 13. oktobra, s 13. možmi. Boril sem se za pokal 13. novembra; avto, ki me je pripeljal na letališče, je imel številko 13; med številkami na mojem aparatu je bila tudi trinajstica. Letnica 1926 in 26 konkurenčnih rezultatov imajo v sebi dvakratno številko 13.«

ŠNAZENJE AVTOMOBILOV V AMERIKI.

V Newyorku in v drugih velikih mestih Severne Amerike so svažnice za avtomobile. Oddaš avto, in vacuum-aparati mu vzamejo prah notri in zunaj. V kopeli ostane nato avto 90 sekund, pride potem v sušilni prostor in ga odrgnejo z jelenovim usnjem. Oljnata cumja čisti ponikljane dele in jih štiti pred vlago. Vse skupaj traja šest minut in je zelo poceni.

Radio

PROGRAMI.

Breslau 322,6. Praga 348,9, Leipzig 365,8, Frankfurt a. M. 428,6, Brno 441,2, Rim 454,5, Berlin 483,9, Langenberg 60 KW — 483,8 m, Dunaj 317,2.

Nedelja, 9. januarja:

Breslau. 12 harmonijski koncert 16. operna glasba. 17.30 recitacija. 19. urol v filozofiji. 19.30 iz fizike. 20.15 in 22.30 lahka glasba. — Praga. 11. matineja. 17. koncert. 19.15 prenos iz Brna: Puccinijeva »Madame Butterfly«. — Leipzig. 8.30 orgelski koncert. 12. 16.30 koncert. 18.30 o glasbi. 19. o relativitetni teoriji. 19.30 o nemškem gospodarstvu. 20.15 opera »Das Cristellflein« (uglasbil Hans Pfitzner). — Frankfurt. 17. 19.30 koncert. — Brno. 10. matineja. 19. »Madame Butterfly«. — Langenberg. 20. koncert. 22. lahka godba. — Berlin. 11.30—12.30, 16.30 koncert. 19.05 o Kantovi filozofiji. (II). 20.30 Wagnerjev večer. 22.30 lahka godba. — Dunaj. 11 in 16 koncerta. 18.15 komorna glasba. 20. komedija »Lokalna železnica« (L. Thoma).

Ponedeljek, 10. januarja:

Breslau. 16.30 koncert. 20.15 recitacija. 20.2. Pontema in drugo. — Praga. 12.15, 16.30, 20.02 koncert. — Frankfurt. 17.45 recitacija (Fr. Kafka). 18.15 iz knjig. 21.15 koncert flaut. — Brno. 19, 20, 21 koncert. — Rim. 17.30 vijolični koncert Joana Manera. 21. večer Riccarda Zandonai. — Langenberg. 20. koncert. — Berlin. 20.30 Jakob Schaffner bere svojega »Johannesa«. 21.15 in 22.30 lahke stvari. — Dunaj. 11, 16.15 koncert. 19.30 o elektrifikaciji železnice v Avstriji in sosednih državah. 20.05 iz pozabljenih opor.

Torek, 11. januarja:

Breslau. 16.30 lahka glasba. 20.25 simfonični koncert. — Praga. 12.15, 16.30, 20.02 koncert. 21. recitacija. 21.15 godba na pihala. — Leipzig. 18.05 iz novih knjig. 20.15 vesele paradije. — Frankfurt. 16.30 nordijska glasba. 17.45 recitacija (T. Mann). »Die Buddenbruchs«. 20.15 narodne pesmi (lovsko, tenor). 21.15 mandolinski koncert. — Brno. 19. komorna glasba. 20. A. S. Rindberg: »Sigranje z ognjem« (komedija). 21. koncert. — Rim. 21. lahka glasba. — Langenberg. 20.15 večer L. Thoma (recitacija). 21.30 koncert. — Berlin. 16 iz knjig. 19.05 o fizični geografiji. 20. komšna opera »Car in tesar« (Albert Lortzing). — Dunaj. 11 in 16.15 koncert. — 19.10 esperantisti, 19.30 angleški tečaj. 20.05 večer J. Straussa.

Sreda, 12. januarja:

Breslau. 18 iz knjig. 19 o iznajdbah in odkritjih. 21 komorna glasba. — Praga. 12.15, 16.30 koncert. 20.02 danska glasba. — Leipzig. 19 o konjunkturi. 20.15 vojaški koncert. — Frankfurt. 18. prenos iz opernega gledališča: Wagnerjeva opera »Tristan und Isolde«. — Brno. 20.40 ruske narodne. — Rim. 21. prenos iz gledališča. — Langenberg. 16.30 komorna glasba. 20.15 pesmi z orkestrom. 22. lahka glasba. — Berlin. 20. dr. Ed. Heilfron o aktualnih pravnih vprašanjih. 21. godba na pihala. — Dunaj. 16.15 in 19. koncert. 21.30 lahka glasba.

Naznanila

Vabijo se vse strokovne organizacije nižjih državnih nameščencev, da pošljejo po dva zastopnika na razgovor o razmerju do zveze državnih nameščencev in skilanih organizacij, ki se vrši v sredo 12. t. m. ob 19. uri 30 min. v društvenih prostorih poštne organizacije, Pred Prulami št. 1. Za točno in sigurno udeležbo prosil sklicatelj Franj Martinešek, poštni zvaniknik.

Žepni koledarček 1927

z notesom, vezan v platno, Din 10—

JUGOSLOV. KNJIGARNA v Ljubljani.

RADIO potrebščine
v največji izbiri stalno v zalogi pri
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telei. 407

Zanimivosti

Cela vas po „filmanju“ obogatela.

V angleški grofiji Hertford je mala vasica Gaddesden, kjer je angleška filmska družba filmala velik film »Boadicea«. Generalni ravnatelj te družbe pripoveduje: »Za vprizoritev tega velikega filma je bilo potreba 8000 kosov najrazličnejših predmetov, katere smo morali vse dojetlivi v Gaddesden. Poleg tega pa je bilo treba tudi na tisoče raznih kostumov, 700 starinskih lokov, 3000 puščic, 1000 rimskih ščitov, 2500 mečev, 3000 čelad, 2000 bojnih oblek, 500 rimskih standard, 1000 bojnih sekir, 2000 rimskih in 1000 starih angleških naprsnikov itd. Vse to smo prepeljavali z desetimi avtomobili in osmimi velikimi vagoni, kakršne imajo potujoči komedijanti. Poleg tega še avtomobile za prevoz igralcev-umetnikov na lice mesta. Pet tisoč oseb je štela naša družba, ko smo prišli v Gaddesden. Edino gostilno, ki se je nahajala v kraju, smo okupirali kot glavni stan in z mojim tajnikom sva hodila od hiše do hiše, da sva preskrbela stanovanja za številno osebje. Nobena hiša, ne koča ne farma nam ni zaprla vrat, povsod smo našli prijazne vaščane, ki so nam dali na razpolago prostore, katere so lahko pogrešali. A kljub temu je bilo še vse premalo prostorov. V Ashbridge-parku smo postavili šotore za garderobo, šotor za skladišče in šotor za bolnišnico. Velik del družbe je spal v šotorih, mnogo pa jih je našlo streho v krmi, kjer so se utaborili, kakor je kdo vedel in znal. Gostilna tudi ni mogla zmagovati, da bi bila tako številni družbi ustregla z jedili. Vsak dan je moral naš avtomobil v London po živila, skratka izgledalo je kakor vojno taborišče. Ker smo imeli še premalo osebja, smo iz Londona dobili odsluženi vojak, katerim smo namenili vloge pravih bojevnikov. Za manjše stališče smo pa kar domačine vzeli. Vsak večer so me vaški dečki in deklice oblegali, da bi smeli tudi igrati v filmu.

Kakor že rečeno, gostilničar je odnesel največ od vsega »filmanja«. Cele čebre limonade nam je prodal vsak dan. Jezero čaja smo popili in kakor na vojaških vajah je vozil za nami zavojčke »sandwiches« (zemljčke s šunko), katerih je vsak dan prodal več tisoč. Dva velika tovorna avtomobila sta vozila za nami cele koše zemelj in surovega masla, kakor tudi pudinga, brez katerega bi menda pravi Anglež niti živeti ne mogel. Vsa vas je obogatela od našega »filmanja«, kajti pustili smo tam težke tisoče funtov (funt 275 Din).

Da je bilo tudi naše »bojevanje« na vro moč realistično, naj vam bo v dokaz to, da je 200-mož imelo ves dan opravka s popravili raznega bojnega orožja.

„Charleston“ v bikoborbi.

Charleston je »moderne« ples, ki pa se bo, kakor kaže, kmalu izživel, kakor se je še vsak in ki se ga plesateljina velikomestna publika kaj kmalu »naveliče«. Pa so ga zadnjič zanesli v areno za bikoborbo v Nizzi. Poleg španskih in francoskih matadorjev so se javili tudi prostovoljci v areno. Francoske bikoborbe so bile brezpomembne in le španski matador Bolmonte je dosegel uspeh, toda manj z umetnostjo kot bikoborec kot pa z svojimi komičnimi nastopi v areni. Nastopil je v velikanskih hlačah ter črnem jopiču in ko je bika zdržal, je pred njim plesal charleston. Najbolj komičen je bil prizor, ko je pozival prostovoljce, naj skočijo v areno ter raz čelo nekega bika potegnje kokardo, katere je bila v ta namen bika pritrjena okoli rogov, a med tem so pa drugi razjarjeni biki dirjali po areni ter podili prostovoljce sem in tja. Dasiravno so imeli biki rogove prevlečene z gumijem, vendar se je pri tem pripetilo več nezdod. Nekega Angleža je bika tako zdelal, da je močno krvavel in so ga odpeljali v bolnico, toda tam se je izkazalo, da ni nič nevarnega, nakar je Anglež hitel nazaj v areno, odkoder je končno še odlikovanje odnesel. Nekemu Nemcu pa se je slabše godilo, ker mu je bika zlomil nogo. Največ prostovoljcev je ob pogledu na bližajoče se divje biko poskakalo čez ograjo, kar je na gledalce zelo komično vplivalo.

Največji časopisni arhiv na svetu.

Kadar čitamo naslov največji, nam nehotе uhaja misel ali v Ameriko ali pa na Angleško. In res, tak arhiv se nahaja na Angleškem, v Londonu seveda. Odkar izhaja časopisje, se po en izvod vsakega časopisa, ki izide na britanskem ozemlju, shrani v britanskem muzeju v Londonu. Vedno večjemu navalu časopisja pa prvotni prostori niso več odgovarjali, zato so postavili poseben muzej, ki so mu dali ime »repositorij«. Muzej pa je že skoro poln in v Hendonu so sedaj napravili velikansko skladišče, ki predstavlja največji časopisni arhiv na svetu. Vsi časopisi so par mesecev razloženi v britanskem muzeju, nato pa jih povežejo ter v tovarnih avtomobilih prepeljejo v Hendon. Le londonske časopise shranijo v britanskem muzeju samem. Cele tone je tega časopisja, ki ga vsak mesec prepeljejo v Hendon, in milijone in milijone časopisov shranjujejo tam v ognju varnih prostorih. Večina tega časopisja ostane za vedno nedotaknjena, a primeri se pa, da ta ali oni učenjak zahteva časopis ali letnik časopisa, ki ga ni nikjer na

svetu mogoče dobiti. V Hendonu pa ga poiščejo in dajo na razpolago v britanski muzej.

Od 1 do 1000.000.000.

Nekdo, ki ima vsekakor mnogo časa, ni mogel mirno spati, ker ni vedel, koliko črk bi bilo potreba, da bi vse številke od ene pa do ene milijarde z besedami zapisali. Pa je izračunal namreč, da je vsega vkup 45.032 milijonov 998.006 črk potreba. Ako bi kdo čutil potrebo in veselje teh 45 milijard črk natisniti, bi to dalo ogromno knjižnico čez stotisoč debelih knjig v obliki leksikona. Toda temu radevednežu to še ni zadostovalo, kajti vedeti je hotel tudi, koliko zlogov bi imele te tiskane številke. Ugotovitev tega rezultata je presenetljiva in ne sme ostati svetu prikrita, namreč 13.235.000.002 zloga. Pa vzemimo, da bi mogel človek v minuti 250 zlogov spregovoriti, bi za to število rabil več kot eno stoletje ali natančno, ravno 101 leto, preden bi v besedah preštel število ene milijarde. Vsak odmor bi to dobo še podaljšal in tudi za jed bi ne preostajalo časa. Naj bo. Mož, ki je to izračunal, naj ima prav, ako pa kdo dvomi o tem, naj pa sam poskusi, toda pričeti mora kot dele in bo končal šele kot Metuzalem.

Novo najdišče nafte.

Japonska se vedno bolj osamosvobuje. Kot velesila na morju pa je glede dobave petroleja odvisna od drugih držav. Sedaj pa poročajo iz Harbina, da so v okraju Oka na severnem delu oteka Sahalin odkrili nafta-vrele. ki že sedaj dajejo po tristo ton nafte dnevno. Japonsko časopisje triumfalno poroča, da bo japonsko brodogradništvo v treh letih popolnoma neodvisno od inozemskega petroleja. Vojaški krogi napovedujejo, da bodo na sosednih otokih napravili velikanske rezervarje petroleja, katere bodo izrabljali v slučaju morske vojne. Po pogodbi je Japonska severni Sahalin sicer morala odstopiti sovjetom, a si obenem zagotovila, da bo naravne zaklade dežele sama izrabljala.

Nova abeceda.

Dr. Dewey, profesor na havardski univerzi, je pred delegati na kongresu za angleški jezik povedal, da bi nov alfabet Ameriki prihranil vsako leto eno milijardo.

Njegov alfabet obstoja iz 24 soglasnikov, 13 samoglasnikov in 4 diftongov. Za besedo »the« je postavil posebno znamenje. Pravi namreč, da je na vsaki, v angleškem jeziku tiskani strani 7% besedi »the«. Po njegovem sistemu bi besede kot n. pr. »through« (skozi) obstojale samo iz treh črk. Milijone ton časopisnega in drugega papirja bi se na ta način prihranilo. Koliko pa bi bilo prihrankov pri stavljanju in poyvodu drugod v tiskarski obrti. V Ameriki, kjer rabi samo en dnevnik 8000 smrekovih debel na dan za izdelavo papirja, ki ga za to potrebuje, bi bila to res ogromna pridobitev.

Klobuki iz lesa.

Leseni klobuk je novost, katero je neki francoski klobučar vpeljal na trg in kakor poročajo, si je tudi v Nemčiji že vzel patent. Klobuk obstoja iz zelo finih lesenih niti, katere nareže poseben stroj, nakar se namakajo v posebni tekočini. Leseni klobuk je lažji od slamnika ter ima še to veliko prednost, da je zelo poceni. Prvi, ki se je s takim klobukom pokazal v javnosti, je bil oče iznajditelja, ko je šel k velikim dirki in kjer je vzbujal splošno pozornost z njim.

Hiše iz slame.

Na Francoskem so pričeli izdelovati stavbeno gradivo, čegar sirovina je slama poleg nebiestvene množine drugih tvarin. S silnim tlakom se doseže, da se slama, ki obsega rudninske soli, spaja v deski, ki ne prepušča zraka in tudi ne pregori. Za stavbe rabijo deske 7 cm debele v razmerju trikrat dva metra. Pripravne so zlasti za strop in prečne stene, ker izbirno drže stukaturne okraske. Prvi poskusi so se na pariški razstavi dekorativnih umetnosti izborni obnesli. Slamnatni staveni material je tako poceni, da si vsakdo lahko nabavi tako hišico, posebno za poletna bivališča je pripravno in podobno. Oficijelni naslov temu patentu se pravi »solomiti«, po ruski besedi soloma — slama.

Pametni Švicarji.

Švicarski kanton Ticino je izsilil postavu, s katero je dovoljen ples samo v prvih treh mesecih leta. Vsak ples mora dobiti dovoljenje policije in policija tudi ples nadzoruje. Osebam pod šestnajstim letom je sploh zabranjen dostop na plesišče, oni med šestnajstim in dvajsetim letom pa smejo na ples le v družbi njih staršev. In pri nas?

F. W. Thomas*:

Ovire z mojo novoletno razglednico.

Težko sem sopihal proti poštnemu uradu. Leta, ti seveda leta, in pa... saj sami veste. Ko sem stal v poštnem poslopju in lovil sapo, sem stopil k okenčku, da bi kupil znamko za dva penija. V istem trenutku pa je gospodična

* Slovenski sodobni angleški humorist.

Trindla »kamo« zavrpla ter je zagrnila z zelenimi zastorom. Ko sem potrkal na steklo, se je pojavil nos gospodične Trindla ter odkimal, češ da je prepozno. Protestiral sem, kaj tudi ne bi, vso pot sem hitel, tako daleč, pa samo eno znamko bi rad in ako razglednico danes ne oddam, se bom silno zameril nekomu, ne povem pa ne, komu. N.č. ni pomagalo. Gospodična Trindla je v enomer trdila, da je prepozno in da je blagajno že zaprla ter, ako bi hotela vsakogar poslušati in — — —

»Dobro, že dobro, bom pa odslej drugje kupoval znamke. Veselo Novo leto! Vse bi bilo dobro, ko bi le te zlozkove razglednice ne bilo, pa končno naj bi že bila, le da bi imel dva penija-znamko, kajti brez znamke karte vendar ne morem oddati, to bi bilo nekaj strašnega. Aha — kaj bi neki bilo tamle pri onem znanem trgovcu s sadjem in zelenjavo? Mr. Bunnit bo gotovo imel znamko. Prijazen dečko, ta Bunnit, eden najboljših trgovcev te struke. Le zaposlen je vedno tako zelo, da bo komaj kaj. Ko sem vstopil, je stal sredi dočkov, hlapcev, kuharic, gospa in dekel ter se drl kot bi bil obseden. Držal je srebrni šilling med zobmi ter dajal povelja na desno in levo, predajal, menjal, ukazoval, zmerjal tako, da so razšalci v prehudi naglici kar drug čez drugega padali in se prekucevali. »Recite oni stari fregati, da jaz ne morem pomaranče videti znotraj, je li brez pečka — en funt mešane solate za dva in sedem — tri funte ohrovtja za Grove Park 39 — da, da, milostljiva, ta repa je čisto sveža — zaboj limon za župansko hišo — tu štiri penije nazaj gospodična — tudi vam želim — hitro pomagaj tu eden izmed vas — za šest penijev korberja — pet funtov datelnov v župnišče — dve zeljati glavi — en funt jabolk za kuhanje in recite gospej, da ni manjkala nobena jagoda na grozdju — so pač otroci prišli prehlizu — en funt rozin — vi, če ne prenehate odščipavati onole grozdje, vam prinažem eno, da — — —«. In tega moža naj jaz nadlegujem za znamko za dva penija? Nemogoče! Premislil sem se ter hotel zopet oditi, toda bistro oko gospoda Bunnita me je že opažalo. »Oprostite, da ne morem vsem hkratu postreči, so tu taki, ki ne morejo več čakati — štiri funte orehov — smo pač v sezoni — tri penije nazaj — dva funta jabolk — znamko, znamko, znamko — zmotili ste se tu je trgovina z zelenjavo — dve glavci zelene za gospo Parker — škatljo fig — šest penijev družbi, in če mislite da nimam nič drugega opraviti kot čakati, kdaj bo kdo zahteval znamke, se zelo — — —«. Nisem hotel poslušati. Pa sem njegov stalen odemalec. Komaj kateri dan mine, da bi se ne poslužil njegovega telefona. Nehvaležnost!

Mogoče mi pa Mr. Blum ustreže. Tudi on je trgovec, toda ne zeleni, ampak vse druge vrste. »Oh ti prazniki,« se je jezil Mr. Blum, »sama jeza, vsak hoče imeti le hrbtni kos, kakor da bi bili praščiči iz samih hrbtov, pa reberca, da imajo preveč kosti, če bi kosti ne imela potem bi pač ne bila rebrea. Pa ti poskusi ta kčček salame, oni zabaše kos sira v usta, zopet tam nekdo krade mandelje iz predala, kakor da bi bila to kaka zastojnska zajuterkovalnica.« Zelo čmeren je bil Mr. Blum, tako da je težko takega vprašati za znamko. Pa res nisem imel poguma in sem raje kupil škatljo jeterne pašete, da bi ga zveselil, nato pa odšel.

Tudi pri trgovcu s perutnino nisem nič opravil, to se pravi, kupil sem pri njem raco, a race vendar ne morem prilopiti na razglednico.

Takoj zraven je bila lekarna, toda nisem se mogel odločiti, da bi vstopil, sicer bi se mi lahko pripetilo, da bi si kupil krtačico za zobe ali pa steklenico ricinovega olja. Ne, ne potrebujem! Poleg lekarne je bil pogrebni zavod, brrrr. Potem zobozdravnik, takoj zraven pa babica, kaj naj iščem pri teh?

V tem sem pa na oni strani ulice opazil mojega starega znanca Pennyquick-a. »Moj dragi Penny, kakšna sreča da ga sedaj srečam.« Bil je obložen z raznimi zavoji in kartoni kot da bi prihajal od kake razprodaje.

»H lo, Penny,« sem ga prijazno ogovoril. »Veselo novo leto in kako ti kaj gre? Dobro? To se da slišati. Kaj pa družina, vse zdravo? Vidiš, tako je prav. Srečo imaš in dobro se ti godi. Ne pozabi pozdraviti so-

prege, kaj ne, da ne boš? In kaj sem že hotel reči? Ali imaš mogoče znamke za dva penija pri roki?«

Pennyquick je nekaj zarobantil, padel mu je na tla dežnik, ko je tega pobral, mu je zdrknil karton z roke in ko sva hotela oba hkratu karton pobrati, sva trčila z glavama vkup, da se je kar zablistalo. »Kaj ali res misliš, da bom vse te stvari tu na tla postavil, snel rokavice, odpel mojo sulcno, da bom prišel do denarnice ter z zmrazjenimi prsti brskal za vražjo znamko? Veš kaj, drugega ti ne morem reči, kot pa, da si še veliko večji tepec, za kakršnega pa sem te do sedaj imel. Z Bogom!«

Dr. Janko Žirovnik,

odvetnik v Ljubljani,

je v neki civilni pravdi (akt Cg. I. a. 1278-24) poskušal moje, njemu neljubo, zdravniško strokovno mnenje, ki se seveda ni tikalo njega, marveč le stranke, ki jo je zastopal, na ta-le način izpodbiti:

»V boljše umevanje gori navedenih dejstev pa moram navajati, da je dr. Alfred Šerko-hud alkoholik, psihopat težke stopnje, ki nastopa javno na tak način, da se nad njim zgrajajo pametni ljudje. Bil je bolan na težki spolni bolezni in njegove pupile sploh ne reagirajo več, tako, da se je bati, da se mu ali bliža paraliza ali pa tuba.

a) Ze kot dijak na univerzi v Gradcu in na Dunaju je vzbujal občno pozornost tovarišev s svojim čudnim nastopanjem. Tako je n. pr. nekoč na Dunaju v restavrantu na Ippenplatzu v Ottakringu polovil iz posode, ki je bila ondi postavljena, vse zlate ribice in jih žive pogoltnil, med tem ko je čakal na narobeeno jed.

b) Pojedel je za stavo živega čmrlja in živo glisto deževnico, kakor je v Unionski kleti demonstrativno požiral najumazanejšo novčanice v dokaz, da ne vsebujejo nobenih bacilov kakke nalezljive bolezni.

c) Ko je pri »Kolovratu« lani pokopaval pušča, je v svoji pijanosti s svojimi tovariši pred navzočimi gosti igral sodno razpravo, v kateri je on, stoječ na stolu, zavzel mesto zgovornika. Na nasprotni strani sedeči univerzitetni profesor je imel pero za klobukom, dr. Šerko pa čepico na glavi. Navzoči gostje, večinoma postreščiki, so se pri tem imenitno zabavali.

d) Ko je pred dobrima 2 letoma dr. Šerko hodil po Dolenjskem na polje love, je bil tudi kak teden v Kostanjevici s svojo družbo tako pijan, da si ni upala natakarka k tej družbi v sobo, temveč jim je podajala vino skozi priprta vrata, tako da so se vsi navzoči zgrajali.

e) Na medicinskem plesu 1. 1924. je nastopil prof. dr. Šerko na ta način, da si je prepal predpasnik in šal na sredjo plesne dvorane, od koder je obmetaval plesalce z običajnimi papirnatinimi žogami. Ploskal je pa na ta način, da je tolkel svojo soprogo po dekolteju, da je odmevalo po dvorani.

f) Na Vrhniki je pri belem dnevu na javni cesti dr. Šerko prestregel ondi se nahrajajočemu konju sveže konjske fige s svojim lastnim klobukom ter jih vrgele ondi navzočemu učitelju Mataju v obraz. Bilo je to v navzočnosti več odličnih oseb.

g) 25. IV. 1925 je prišel dr. Alfred Šerko v družbi raznih tovarišev z razpetim dežnikom v kavarno Union v Ljubljani, seveda precej pijan.

h) Nekaj dni poprej je sedel v ljubljanskem dvoru z močno opito družbo, kjer je razgrajal in se tako obnašal, da so se drugi gostje škandalizirali, zlasti ker je prinesel dr. Šerko v restavracijo gorjajo v roki, potem pa gorjajo vrgele po mizi. Ko je večerjal pečenko in salato, je delal s takim ropotom, da so postali vsi pozorni.

i) Na veseleju je bil dr. Šerko tudi pijan. Ko mu je padel klobuk na tla, je okrog njega plesal.

Itd.

Itd.

Ali je dr. Janko Žirovnik v tisti pravdi končno veljavno uspel, mi ni znano. Za stvar sem izvedel šele sedaj, ko mi ni več mogoče dobiti legalnega zadoščenja. Reči pa moram, in v tem se bo strinjala z mano vsa javnost, da je Žirovnikova meloda braniti interese svojih klientov ne le vse časti, marveč tudi vsesplošnega posnemanja in javnega občudovanja vredna.

Prof. dr. Alfred Šerko.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 8. januarja 1927.

Višina barometra 308,8 mm

Opazovanja	Baro. meter	Temperatura v °C	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblačnost 0-10	Vrsta padavin		Maj. žla. teap.	Maj. žla. teap.
						ob opazovanju	v mm d 24 h		
Ljubljana (dvorec)	7	762,3	-0,6	85	S 0,5	10	sneg	1,5	1,3
	8	762,7	-0,4	86	mirno	10	sneg		
	14	763,4	1,0	89	mirno	10	sneg		
	21	769,7	0,8	88	mirno	10	sneg		
Maribor		764,2	-4,0	99	mirno	5		1	-4
Zagreb		762,5	1,0	73	ENE 3	10		3	1
Beograd	8	763,4	-4,0	70	SE 7	8		3	-5
Sarajevo		767,2	-9,0	65	mirno	10		2	-10
Skopje		768,1	-7,0	84	mirno	2		3	-9
Dubrovnik		762,9	5,0	47	E 1,5	9		9	1
Split		762,0	4,0	68	ENE 3	9		9	4
Praga	7	761,9	0,0	—	mirno	10		4,0	3

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo, dne 9. januarja 1927: V pretežni meri oblačno, sneg, padanje temperature, sren.

Povpr. barom. višji ko včeraj za mm 1,0.

Moda

VOLNE NE SPORTNE OBLEKE ZA OTROKE.

Za otroke je skoraj neobhodno potrebno, da nosijo pletene volnene obleke. Otrok je v taki obleki zmeraj lepo oblečen; ne ponosi in tudi ne zamaže se taka obleka tako brž in če se zmoči, se brž posuši. Mimo tega so te volnene pletenine tudi izredno žive in bujne v barvah, kar se seveda tudi prav lepo ujema z značajem otroka. Dandanašnji je moda volnenih pletenih oblek tako napredovala, da ne nosimo le volnenih pahovk in rokavic in nogavic, temveč imamo tudi volnene telovnike, jopice, obleke, plašče, kostime — prav posebno pa je pomembna za otroške obleke. Venomer se izpreminjajo barve in vzorci pletenin, venomer imamo novosti. Oglejmo si pričujočo sliko:

Tudi otroci imajo take bluzaste jopice s pasom, kakršne nosijo odrasli — ženske in moški — in ki vidimo na prvi skici

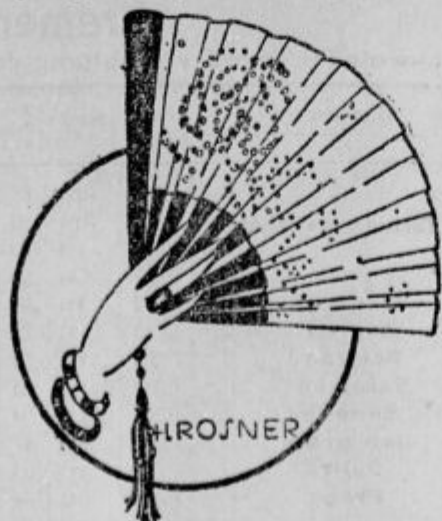
otroka v njej. Iz iste pletenine je tudi čepica. Taka obleka je prav pripravna za sankanje. Poleg tega vidimo deklico v volneni obleki s plisiranim krilcem in z isto-barvno čepico. Obleka je prilična za vsako uporabo zunaj in je lepa in gorka. Tudi dečki (glej zadnji dve skici) so lepo oblečeni v pletenih volnenih oblekah. Raznovrstne so oblike teh pletenin, uporabne so za vsepovsod — a prav posebej za sportne namene. Otrok se more neovirano gibati v takih oblekah, lahke so, mehke, raztezne, obenem pa bolj tople kot vsako sukneno blago — in predvsem — poceni so in jih moreš napraviti doma sleherni čas in jih tudi zakrpati tako, da ni videti krpe. Če je volnena pletenina prikladna za odrasle, tem bolj je prilična za otroke.

SLAVNOSTNE OBLEKE.

Take obleke, ki jih nosimo ob raznih slavnostnih prilikah, morajo biti predvsem take, da so lepe za pogled. Zato ne sme biti na njih nepotrebne navlake, ampak mora biti že blago in oblika kroja taka, da prija okusu. Barve takih oblek ne smejo biti kričeče, vendar tudi ne mrtve. Najlepše so zelenkaste, svetlorožaste, medlo rumene in »mirno« rdeče. — Kar se tiče kroja za tako obleko, mora biti prav preprost. Zgornji del je ohlapen, bluzast, pas — bodisi iz ponarejenih biserov ali bleščečih se kovinastih trakov — je zelo modern. Tudi umetne rože so na mestu; in rese, ki še posebno povzdignejo tako obleko. Najmodernejši okras pa so nojeva peresa, ki bodo moderna za obleke tudi še spomladi in poleti. Za starejše osebe so prikladna temna ali črna nojeva peresa; za mlajše so lepša svetla ali bela. — Moderne slavnostne obleke so iz svile vseh vrst in imajo tudi svojo posebno spodnjo obleko. Na svilo prišijemo vezanine, rože, trakce, rese. Tudi čipkasto blago je v modi. Na sliki je prva obleka iz tenke svile, ki ima resasto krilo in je okrašena s kovinastimi našitki. Druga je iz belega tafta. Krilo ima spodaj zobce, život je precej ozek in gladek. Na rami je roža z dolgimi trakovi iz tafta. Tretja obleka je iz čipkastega blaga, ki ima širok, svilen pas z rožo kot zaponko. Barva bodi temno-

dra, spodnja obleka pa svetlorožasta (tak bodi tudi pas). Četrta obleka je okrašena z nojevimi peresi, ki so všiti na straneh v krilo. Pod pasom so čipkasti vložki in pod njimi nojeva peresa. Pas ima veliko, široko pentljo. Život je bluzast in gladek.

Pahljače so v sedanjí modi prav majhne in okrašene s čipkami in svilenimi vložki. Sploh je vsa pahljača prevlečena z razno vzorčasto svilo ali vezanino, ki se mora kajpada spet ujemati z dotično obleko, ki jo imaš tisti čas na sebi.

ZENSKI OKRASKI DANAŠNJIH DNI.

Konej je dve leti tega, ko so se ženske po vsem modernem svetu krasile s svetlimi in pisanimi uhani. Dolgi uhani so danes še v modi, toda mnogo krajši nego pred leti. Zelo je sedaj priljubljena oblika hruške kot uhan. Tudi mali »bouton« ali gumb, je prišel zopet do veljave, ker je skromnejši kot pa dolgi viseči.

Pred vojno je bogati ženski svet zelo ljubil diademe. Sedanja moda ostrizenih las pa tega ne prenese, pač pa se je uveljavil z briljanti posuti glavnik in zaponke, ki drže lase v pravem stanju.

Ovratni lišp se ni dosti spremenil, vendar pa širokih ovratnic ni več videti, pač pa imajo prednost dolge verige biserov ali pa tanke platinaste verižice z obeski iz biserov, barvastih dragih kamnov ali pa briljantov.

Broška je precej v ozadje potisnjena, toda kot igla v obliki palice je pa vendar še priljubljena. Popolnoma pa je izginila broša starih časov, ko so jih častljive dame nosile na svilenem traku okoli vrata in jih vidimo samo še na kakih starih portretih.

Najpriljubnejši okrasek dandanašnji je prstan. To pač radi tega, ker ga ob vsaki priliki lahko nosimo, ob vsakem dnevnem času, brez ozira na toaleto. V tem oziru so juvelirji zelo napredovali. Resnično elegantna dama nosi navadno en sam prstan, ki pa je velike vrednosti. Najbolj priljubljen kamen je sedaj smaragd, tako da je najbolj modern. Ta najlepši izmed barvastih kamnov, kateri se do danes še ni dal ponarediti kakor n. pr. safir ali rubin, je v zadnjih letih zelo pridobil na vrednosti ter mu dame dajejo prednost pred vsemi drugimi.

Odkar je v modi brezrokavna bluz, je tudi zapestnica zopet v veljavi. V Parizu je pri čajankah videti dame, ki imajo na rokah široke zapestnice iz platine, in sicer navadno kar v treh vrstah. Sportkinjo in damo v cestni toaleti pa je videti z zlatimi zapestnicami od priproste sportne pa do najbolj rafinirano izdelane ure z juveli.

Prebrisani angleški goljufi.

Vsako leto so goljufi bolj zviti in iznajdljivi. Sedaj so se lotili staršev, da izrabljajo njih ljubezen do svojih otrok. Nekateri teh goljufov prežijo na matere, katere iščejo svoje pobegle otroke. Neka uboga ženska, katera že več let ni videla svojega sina, je pisala policiji. Na nepojasnen način pa je to pismo zašlo v roke nekega takega goljufa. Pisal je tej materi, da njen sin dela v neki tovarni severno od Londona ter jo prosil, da naj pošlje tri funte (825 Din), da bo imel sin za vožnjo in pa stroške pisarja. Žena je to tudi takoj in z veseljem storila, seveda pa ni nikdar več slišala o tem brezsrčnem goljufu.

Na precej sličen način je neka ženska ogoljufala neko mater za 5 funtov. To pa se je posrečilo prijeti in pri preiskavi je prišlo na dan, da jih je že več ogoljufala na ta način.

Še druge vrste takih goljufov so, da se brezvestneži lotijo staršev, kateri so tako nesrečni, da imajo svoje sinove v ječi. Pred nedavnim časom je prišel nek tak goljuf k starejši materi ter ji rekel, da prihaja iz zapora na prošnjo njenega sina, naj da temu človeku dva funta, katera rabi sin za »potolaženje« jetniških paznikov. Žena je verjela in možu izročila znesek, od katerega pa ni sin ničesar dobil niti ni o tem kaj zvedel, dokler ni prišel iz zapora. Po opisu je goljufa spoznal in sedaj je zopet v ječi, ker je dotičnega občutno premikastil. Neki tak goljuf se je nekoč oglašil pri neki ženi ter jo nalagal, da vsak dan vozi v kaznilnico z vpreženim vozom in da na ta način lahko kaj utihotapi v ječo za njenega sina. Prvikrat mu je dala samo kruha, potem pa, ker jo je prevaril, da je šlo vse po sreči, vsak dan več in raznih jestvin. Celo konzerve in piščance je napravila. S časom pa je goljuf postal predrzen ter zahteval tudi obleko in denar, nakar je žena postala pozorna in goljufija je prišla na dan.

Nadvse pa je bil zviti oni ki je ušel iz zaporov v obleki paznika in kot tak se oglašil pri mnogih svojih jetnikov ter zanje nabral raznovrstna darila, posebno pa denar, ker je rekel, da bo za denar jetnikom kupil tobak.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča našim pevskim zborom:

- Adamič E.: Nočne pesmi za nizki glas s klavirjem. Din 24.—
 Adamič K.: Slovenski akordi. Moški in mešani zbori I./II. zv. à Din 30.—
 Aljaž J.: Mešani in moški zbori I./VIII. zv. (II. zv. razprodan), à Din 10.—, IX. zv. Din 16.—
 Bajuk M.: Zbirka slovenskih narodnih pesmi IV. zv. (moški, mešani in ženski zbori) Din 16.—
 — Slovenske narodne pesmi za tamburaški zbor in petje. Din 24.—
 — Bom šel na planince. Potpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburaški zbor. Din 20.—
 — Na Gorenjskem je fletno. Potpuri slovenskih narodnih pesmi za tamburaški zbor.
 Gram A.: Kupleti za en glas s klavirjem. (I. Kranjske šege in navade. Din 6.—, II. Učeni Mihec, Slabi časi Din 8.—, III. Nezadovoljnost, To zares užitek ni. Din 8.—)
 Hladnik Ign.: 10 moških zborov v narodnem tonu. Din 20.—
 Halmar M.: M. Ameriška slovenska lira. Koncertne pesmi za moške in mešane zборе. Din 40.—
 Sachs A.: 15 pesmi za moške zборе. Din 24.—

OBRTNIKI! Izšel je velik ilustrirani KATALOG vseh obrtniških potrebščin: orodja, strojev in okovov. Naročite ga takoj pri »DRUŠTVU ZA OBRTNE POTREBŠČINE« — OSIJEK

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov

Maribor, Meliška c. 3

izdeluje in žge vse vrste likerjev: Vermout-vino, Marsala, konjak, punč, Marsala, malinov sok, rum, žganje in druge. Izdelki so samo pristni, prvovrstni, iz najfinjših zelišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurenco. — Zahtevajte cenik!

Tvornica Penkala

v Zagrebu

kupuje lipove, javorjeve, hruševe, topolove in jelševe hlode.

ORIENT družba z o. z. LJUBLJANA

Tovarna: Slomškova ulica 19
 Prodejna: Dunajska cesta 14

(hiša g. Mathian, poleg trgovine Schneider & Verovšek)

Ojinate, suhe in umetniške barve. Firnež, lahki, steklaški in mizarški filci. Pleskarski, zidarški ter copiti za umetnike. Terpentini, karbolini, spirit denat. Prašno in strojno olje, plovec l. t. d.

Hotel ali restavrant

dobrodošč kučim in izplačam takoj. Ponudbe pod »jerkoli« podružnici »Slovenca« Maribor.

Pri nabavi novih

poslovnih knjig

Vam postrežem le s prvovrstnimi izdelki, kakor tudi z brezplačnim proračunom

A. Janežič, Ljubljana

Florijanska ul. 14

knjigovoznica in črtnica poslovnih knjig

Tov. št. 64 ex 1927.

137

Razpis.

Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje na dan 14. febr. t. l. ob 11. uri ofertalno licitacijo za prodajo sledečega materiala:

1.200 kg odpadkov od konopcev	
200 " " " motvoza iz prediva	
1.300 " " " motvoza iz jute	
450 " " " jutnega platna	
500 " " " domačega platna	
200 " " " trojnika	
2.150 " " " jutnih niti	
10.000 " " " bele lepenke	
40.000 " " " rujav lepenke	
24.000 " " " mešanega papirja	
1.000 kom. slam. ambalaže od duvan. bal	
40 kom. praznih sodov od olja	
160 kom. praznih zabojev.	

Interesentom — tuzemcem je vložiti do 10. ure dneva licitacije 5%, inozemcem 10% od ponudene vsote v gotovini ali drž. papirjih pri blagajni tobačne tovarne v Ljubljani.

Razpisani material, kakor tudi specialni pogoji so na vpogled v ekonomatu tobačne tovarne v Ljubljani.

IZ PISARNE EKONOMATA TOBAČNE TOVARNE V LJUBLJANI.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam za časa bolezni in smrti naše ljubljene mamice, tašče in stare mamice, gospe

Marije Ane pl. Šerci

stali ob strani, izrekli svojo najiskrenejšo zahvalo.

Najtopleje se zahvaljujemo za neštete pismene izraze sožalja, č. duhovščini za spremstvo na poslednji poti, kakor tudi za obiske med boleznijo, vsem darovalcem krasnega cvetja ter vsem, ki so spremili blago pokojnico k večnemu počitku.

Zalujoca rodbina Kajzeljeva.

BARVE, MATRICE (KOŽE), VOŠČENI PAPIR, ZA GESTE TNER-CYKLOSTIL, SPECIJALNI PAPIR ZA RAZMNOŽEVANJE, SE DOBI
VEDNO IN NAJČENEJE PRI **LUD. BARAGA. LJUBLJANA** ŠELENBURGOVA UL. 6/I. TELEFON št. 980

30. Din, vez. 40. Din. — 22. zv. Otroka kapijana Granta. Popotovanje okoli sveta. Romas v treh delih. 48. Din, vez. 58. Din.

MALI CHEVROLET MODEL 1927 Cena Din 54.000

4 sedežen je za naše hribovite kraje in zelo slabe ceste najbolj zanesljivo, trpežno, ekonomično in že pri nas pod najslabšimi pogoji preizkušeno in razširjeno motorno vozilo.

Vsak lastnik „Chevrolet“ avta je zanj najboljša referenca!

Edino zastopstvo:
V. & M. Barešič & Co.,
Ljubljana, Dunajska c. 12. Telef. int. 292.

Vsi nadomestni deli na lastni zalogi.

Preselitveno naznanilo!

Modistinja Frida Novak – Maribor

Vljudo naznanja, da se je preselila v Scheidbachovo hišo, Gosposka ulica 28, Maribor, poleg hotela »Zamorec«. Priporoča se ceri, damam in odjemalcem za nadaljnjo naklonjenost, ter nudi vedno najnovejše klobuke po ugodnih cenah.

Pouk

FRANCOZINJA

poučuje francoščino. Lahko, nagel pouk. Ponudbe pod »Francozinja« upravi.

NEMŠČINO

poučuje učiteljica. Doma vsak dan od 11.—4. B. zvičarjeva vila »Roža« na Mirju. 30

Stanovanja

Oddam sobo

s 3 posteljami v Ljubljani. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 53.

LEP LOKAL

na Aleksandrovo cesti oddaja Pokojniški zavod v Ljubljani. 84

NA DOBRO DOMAČO HRANO se sprejme tri gospode. — Naslov pove uprava lista pod št. 93.

Lepa zrač. soba

se takoj odda boljšemu zakonu. paru brez otrok v Udmatu. — Naslov v upravi lista pod št. 127.

MESEČNA SOBA

lepa, velika, solnčna, z 2 posteljama, se s 15. januarjem odra. — Naslov v upravi lista pod št. 113.

ODDAM TAKOJ

1 mebl. in 1 prazno SOBO, v kateri se lahko postavi štedilnik. Naslov v upravi lista pod št. 143.

Lepa solnčna SOBA elektrika, se takoj odda. Levstikova 19/II., desno.

Sveže ribje olje

najboljše kakovosti se dobi v lekarni dr. G. Piccoli Ljubljana, Dunajska cesta 6. Narocila se točno izvršuje o.

GLASOVIRJE IN HIRTONIJE

uglašujem, popravim strokovno in ceno! Tudi potujem! Narocajte po dopisnici za G. J. Štepec, Ljubljana, Wolfova ulica 11.

J. Štepec

Sisek priročno boljšo, glavnice, rez, utro, strune, vse in vse potrebščine za 20 v. glesbila. Odlikovan na pariskih razstavah.

Cen kl. franko.

Prodaja vina

iz leta 1925. in 1926., zajamčeno naravno blago. Vprašanja na: »Ravnateljstvo nadbiskupskih dobav v Zagrebu, Vlaška 75.

Izjava.

Podpisana zvonarna in livarna v Št. Vidu nad Ljubljano s tem izjavlja, da prizna samo ona plačila, ki so plačana pri nas osebno v pisarni ali pa poslana po pošti, za katera pa damo pismena potrdila. Vsa druga plačila, plačana osebno kakor drugi osebi, ne priznamo. 119

Zvonarna in livarna v Št. Vidu n. Ljublj.

Sprejme se potnik

ozir. ZASTOPNIK za Slovenijo s primerno kavcijo. Nastop po dogovoru. — Ponudbe z zahtevki na: Prva južnoštajerska vinarska zadruga v Celju, reg. zadr. z omejeno zavezo. 9074

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš srčno ljubljani, dobri soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Hinko Magister

mestni cestni nadzornik v pok.

v petek, dne 7. januarja t. l. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v ponedeljek dne 10. januarja ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti, Dolerjaka cesta 72, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 9. januarja 1927.

Globoko žalujoči ostali,

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Zahvala.

Po petih tednih so sledili skrbnemu ojetu naša dobra mati

Helena Kotnik.

Vsem, ki so ji stregli in jo obiskovali v dolgotrajni, težki bolezni, Bog povrnil Vsem, ki so spremili ljubo mater v tako častnem številu na njeni zadnji poti, pristrčna hvala!

Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Edvinu Suherju, zdravniku na Prevaljah, za izredno požrtvovalno zdravniško pomoč v dolgi bolezni, č. gosp. Mirku Štrucu, provizorju v Guštanju za ganljivo slovo ob grobu, č. gg. Ivanu Jurku, župniku v Starem trgu, Ksaverju Mešku, župniku na Selah, Josipu Rozmanu, župniku v Črnečah, Josipu Zeichnu, ravnatelju Mohorjeve družbe, Josipu Renharju in Orli, kaplanoma na Prevaljah za častno spremljevanje, g. Iliji Gerladinoviču pa za lepe poslovnice besede na domu. — Tudi vsem prijateljem in znancem, ki so nam pismeno izrazili svoje sožalje, iskrena hvala!

Gabrije - Guštanj, 5. januarja 1927.

Žalujoči otroci in sestre.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.

Hranilne vloge se obrestujejo

na ugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela »Uniona« hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Oglasi v »Slovencu« imajo vedno uspeh!

KEMIJSKI LABORATORIJ

za industrijo, kmetijstvo in trgovino.

Analize zemlje z dočrtvijo gnojenja. Preiskava in določitev vrednosti umetnih gnojil.

Preiskave modre galice in drugih za pobijanje škodljivcev določenih sredstev.

Vinske analize. Ugotovitev vinskih bolezni ter njih ozdravljenje. Raznovrstne analize za industrijske potrebe.

Dobava kvasnih glivic za vretje in prevretje vin; zaloga sredstev za pobijanje škodljivcev, kakor »Conchynol«, »Arbinol« in »Hmelin«.

Kemijsko čisti preparati za industrijske laboratorije in slične ustanove, kot normalne kisline, normalne lužine, koncentrirane in razredene rastline itd.

MARIBOR, TRG SVOBODE ŠT. 3.

Francoske vezenine toilet

z volno, svilo, srebrom in zlatom po najnovejših emenih posestirinske pariške rosnke tvrdke A. M. K. Najmodernejši načrti in najfinerja izvršitev vezenja zaslorov, perila, pregrinjat, izdelovanje in razpošiljanje sablon za predisk ženskih ročnih del.

Enilanje ažuriranje, predtiskanje. MATEK & MI. ES, LJUBLJANA, Dalmat nova ul. št. 13.

DÜRKOPP
NAHMASCHINEN
BESTES DEUTSCHES
FABRIKAT
DURKOPFWERKE
AKTIENGESellschaft
BIELEFELD

Najboljši šivalni stroji in

najpopolnejši.

Generalno zastopstvo za SHS

Trgovinska agentura

A. ALMOZLINO

BEOGRAD.

Največje skladišče v SHS pri S. AD. ENGL. Subotica.

Potrji globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je naš predobri in ljubljani oče, brat in tast, gospod

Adolf Perles

dne 8. januarja 1927 ob 1/2 uri popoldne, previden s svetotajstvi za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši v ponedeljek, dne 10. januarja 1927 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Prešernova ul. 7 na pokopališče k sv. Križu.

Ljubljana, Graz, dne 8. januarja 1927.

Žalujoči rodbini Perles, Živič.

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brz' av. nas'ov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon štev. 57, 470 in 979

Račun poštno ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Džakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled

Kapital in rezerve skupno nad Din 16,000.000—, vloge nad Din 250,000.000—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Sates deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in vlozne knjižice. Direktno zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.